

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ПОЛІЩУК АЛІНА ВАЛЕРІЇВНА

Допускається до захисту:
в.о. завідувача кафедри
теорії і практики перекладу

к. пед. н.,

Олеся БОЙВАН

« _____ » _____ 20 __ р.

ТЕМА

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ТИПИ ЕПІТЕТІВ ТА ЇХ РОЛЬ У ТВОРЕННІ
ЧОЛОВІЧОГО ПОРТРЕТА В ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ (НА МАТЕРІАЛІ
ТВОРУ К. МАК-КАЛЛОУ «ТІ, ЩО СПІВАЮТЬ У ТЕРНІ»)

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська»

Освітня програма

«Англійська та друга іноземна мови та літератури (переклад включно)»

Магістерська робота

Науковий керівник:

Бойван Олеся Степанівна,

к. пед. н., доцент, доцент

кафедри теорії і практики перекладу

Оцінка: _____ / _____ / _____
(бали/за шкалою ЄКТ5/за національною шкалою)

Голова ЕК: _____

Вінниця 2024

АНОТАЦІЯ

Поліщук А. В. Структурно-семантичні типи епітетів та їх роль у творенні чоловічого портрета в художній літературі (на матеріалі твору К. Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні»). Спеціальність 035 «Філологія». Спеціалізація 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська». Освітня програма «Англійська та друга іноземна мови та літератури (переклад включно)».

Магістерська робота спрямована на дослідження епітета як стилістичного прийому, розкриття його структурно-семантичних типів, опис важливості та особливостей вживання епітетів в англійськомовній художній літературі, проведення зіставлення та систематизації епітетних конструкцій у чоловічих мовних портретах на основі художнього твору Коллін Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні».

Об'єктом дослідження є епітет як стилістичний прийом у сучасній англійській літературі. Методологія дослідження ґрунтується на комплексному використанні описового методу для систематизації знань про епітет, структурно-функціонального методу для окреслення його функцій у тексті, статистичного методу для підрахунку та визначення кількості різних типів епітетів у романі, а також зіставного методу дослідження для аналізу спільних і відмінних рис зіставляваних типів епітетів.

Робота складається з трьох розділів: двох теоретичних і одного практичного. У першому розділі охарактеризовано епітет як стилістичний прийом і засіб творення образів у художніх текстах, його властивості, функції, типи і особливості вживання у художній літературі. У другому розділі проаналізовано стилістичні особливості творення портретних чоловічих описів у романі. У третьому розділі проведено практичний аналіз епітетів у мовному портреті та шляхом систематизації підраховано кількість різних структурно-семантичних типів епітетів в оригіналі роману.

Ключові слова: епітет, епітетна конструкція, художній образ, чоловічий мовний портрет, класифікація, структурно-семантичні типи.

SUMMARY

Alina Polishchuk. The epithet as a word-forming means of creating a male's portrait in the belles-lettres (on the basis of C. McCullough's novel "The Thorn Birds"). Specialty 035 "Philology". Specialization 035.041 "Germanic Languages and Literatures (including translation)", the first language – English. Educational Programme "English and the second foreign languages and literature (including translation)".

The master's work is aimed at researching the epithet as a stylistic device, revealing its structural and semantic types, describing the importance and features of the use of epithets in the belles-lettres, comparing and systematizing epithet constructions in male linguistic portraits based on Collin McCullough's novel "The Thorn Birds".

The object of the study is the epithet as a stylistic technique in modern English literature. The research methodology is based on the comprehensive use of the descriptive method for systematizing knowledge about the epithet, the structural-functional method for outlining its functions in the text, the statistical method for counting and determining the number of different types of epithets in the novel, as well as the comparative research method for analyzing the common and distinctive features of the compared types of epithets.

The work consists of three sections: two theoretical and one practical. The first section describes the epithet as a stylistic technique and a means of creating images in artistic texts, its properties, functions, types and features of use in literature. The second section analyzes the stylistic features of the creation of male portrait descriptions in Collin McCullough's novel "The Thorn Birds", emphasizing the importance of the epithet for the portrait reproduction of male images. In the third section, a practical analysis of epithets in the language portrait is carried out and, by systematization, the number of different structural and semantic types of epithets in the original novel is counted.

Key words: epithet, epithet construction, artistic image, male's linguistic portrait, classification, structural-semantic types.

ЗМІСТ

ЗМІСТ	4
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ЕПІТЕТ У СИСТЕМІ ВИРАЗНИХ ЗАСОБІВ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ	11
1.1 Епітет як стилістичний прийом	11
1.2 Структурно-семантичні типи епітетів.....	17
1.2.1 Семантичні типи епітетів.....	17
1.2.2 Структурні типи епітетів	25
1.3 Особливості вживання епітетів у художній літературі	31
1.4 Епітет як словесний засіб творення образів в художній літературі	40
Висновки до розділу 1	51
РОЗДІЛ 2. РОЛЬ ЕПІТЕТА В ТВОРЕННІ ЧОЛОВІЧОГО ПОРТРЕТА НА ОСНОВІ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ КОЛЛІН МАК-КАЛЛОУ «ТІ, ЩО СПІВАЮТЬ У ТЕРНІ»	54
2.1 Чоловічий мовний портрет і його реалізація у сучасних творах	54
2.2 Важливість епітета для портретного відтворення чоловічих образів художнього твору Коллін Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні»	68
Висновки до розділу 2	80
РОЗДІЛ 3. ВІДТВОРЕННЯ ЕПІТЕТНИХ КОНСТРУКЦІЙ (ЕПІТЕТА) ЯК ФОРМОТВОРЧОГО ЕЛЕМЕНТА ЧОЛОВІЧОГО ПОРТРЕТА В ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ К. МАК-КАЛЛОУ «ТІ, ЩО СПІВАЮТЬ У ТЕРНІ»	82
3.1 Відтворення епітета в мовному портреті Ральфа	82
3.2 Відтворення епітета в мовному портреті Дейна.....	119
3.3 Зіставлення та систематизація епітетних конструкцій у чоловічих мовних портретах на основі художнього твору Коллін Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні».....	154
Висновки до розділу 3	161
ВИСНОВКИ	163

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ..... 167

ВСТУП

Всі художні твори містять такі засоби виразності, як тропи або стилістичні фігури. Роль цих стилістичних засобів – передавати інформацію та емоції, здійснювати експресивно-емоційний вплив на читача тощо. Із найпоширеніших тропів можна виокремити епітет – один із найрізноманітніших засобів вираження стилістичного рівня, який надає мові емоційного забарвлення й експресивності, а також колоритності та насиченості.

В контексті художньої літератури, епітет підсилює яскравість й емоційність картини, підвищує естетичну цінність твору. Завдяки епітетам автори можуть створити різноманітну-грайливу словесну картину, передавши особливі деталі та ознаки, що супроводжують предмет опису. Читач має змогу яскравіше і реалістичніше уявити описувану картину. До того ж, епітети відіграють роль символів, надаючи глибини, додаткового змісту, образності й підтексту твору, допомагаючи автору передати свої задуми, погляди на описуване явище, своєрідну філософію.

Оскільки стилістичні фігури, зокрема епітет, у кожному творі різняться своєю специфікою, лінгвістичні особливості епітетних конструкцій доцільно досліджувати за творами англomовних письменників, наприклад, у нашому випадку, К. Мак-Каллоу.

Коллін Мак-Каллоу-Робінсон – австралійська письменниця, творча праця якої нараховує понад 20 творів. Однак, найвідоміший твір К. Мак-Каллоу – роман-бестселер «Ті, що співають у терні» (1977). Історія роману розпочинається з 1915 року і триває протягом півстоліття. Книга містить сім розділів, кожен з яких описує одного з головних героїв. В основі роману сім'я Клірі, яка проклала шлях від бідняків з Нової Зеландії до успішних людей, які керують одним із найбільших маєтків Австралії, Дрогедою.

За останні роки такі вчені як Веселовський А., Волковинський О., Грабовецька О., Кочан І., Мацько Л., Онопрієнко Т. досліджували структурні характеристики епітета та епітетні конструкції. Багато вітчизняних і

зарубіжних мовознавців, а саме Блек М., Гудмен Н., Дядюра Г., Карабан В., Коломієць С., Лакофф Дж. написали чимало наукових праць з особливостей перекладу англомовних образних засобів.

Такі проблеми в галузі вивчення епітетів як відсутність їх єдиної класифікації, а також невичерпні дослідження емоційної характеристики епітета, зокрема й для його використання у творенні портретів чи то чоловічих, чи то жіночих, необхідність вивчення особливостей перекладу епітета в англомовних художніх творах формулюють **актуальність** дослідження застосування епітетних конструкцій в англомовних художніх творах.

До другої половини ХХ століття багато лінгвістів вважали, що основна роль епітета – надати мові більше виразності. І лише за останні роки тенденція у дослідженні епітетів змінилась, оскільки тепер епітет вивчають у контексті лінгвостилістики. Однак, на сьогоднішній день, властивості епітета не вважаються об'єктивно описаними. Досі існує багато проблем у галузі епітетознавства: недостатньо вивчені семантичні процеси, що відбуваються під час перекладу епітетів; фрагментарні пізнання про функцію епітета в різних стилях сучасної англійської мови, у тому числі художньої літератури.

Епітет як стилістичний прийом сучасної англійської літератури слугує **об'єктом** дослідження.

Предмет дослідження – структурно-семантичні особливості епітета в творенні чоловічого портрета в творі Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні».

Мета роботи полягає у теоретичному дослідженні епітета як стилістичного прийому, розкриття його структурно-семантичних типів. А також опис особливостей вживання епітетів в англійськомовній художній літературі, визначення важливості, зіставлення та систематизації епітетних конструкцій у чоловічих мовних портретах на основі художнього твору Коллін Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні».

У зв'язку з поставленою метою передбачено такі **завдання**:

- 1) розкрити роль епітета як стилістичного прийому, визначити його особливості і функції;
- 2) розглянути особливості класифікації типів епітета як лексико-стилістичного прийому;
- 3) з'ясувати особливості вживання епітетів у художній літературі;
- 4) окреслити роль епітета як словесного засобу творення образів у романі К. Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні»;
- 5) пояснити специфіку творення чоловічого мовного портрета в сучасних творах;
- 6) висвітлити важливість епітета для портретного відтворення чоловічих образів художнього твору Коллін Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні» та продемонструвати відтворення епітетних конструкцій у чоловічому мовному портреті.
- 7) систематизувати вибірку епітетних конструкцій у чоловічих мовних портретах на основі художнього твору Коллін Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні».

Методи. У роботі застосовано наступні методи дослідження: описовий метод, який окреслює і систематизує знання про епітет; компонентний аналіз, який використано для виявлення структурних особливостей і розбору лексичного значення епітета на семи; структурно-функціональний метод, який дає змогу схарактеризувати функції епітета у тексті; статистичний метод – підраховує отримані результати з метою визначення кількості різних типів епітетів в оригіналі роману; аналіз дефініцій, суть якого – уточнити визначення термінів; зіставний метод дослідження, який дозволяє з'ясувати спільні і відмінні риси епітетів зіставлюваних англійської та української мов.

Наукова новизна праці полягає в тому, що у межах дослідження було проаналізовано важливість епітета та систематизовано й зіставлено епітетні конструкції у чоловічих мовних портретах на основі художнього твору Коллін Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні».

Теоретична цінність магістерського дослідження полягає у всебічному розгляді проблематики стосовно теми дослідження.

Практична цінність. Результати цього дослідження слугуватимуть допоміжними матеріалами для написання курсу лекцій або наукових робіт, які охоплюють такі лінгвістичні дисципліни як «порівняльна стилістика» або «порівняльна лексикологія», адже робота сприяє поглибленню знань про епітетні конструкції, їх важливість, систематизацію, зіставлення та роль у творенні чоловічого мовного портрета у художній літературі.

Апробація. Тези під назвою «Епітет як словесний засіб творення образів у художній літературі», де викладено результати дослідження магістерської роботи, оприлюднені на Всеукраїнській науковій студентській конференції «Зіставне вивчення германських, романських і слов'янських мов і літератур». Публікація у періодичному науковому виданні «Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)» включеному до переліку фахових видань України, на тему: «Епітет як словотворчий засіб творення чоловічого портрета в художній літературі (на матеріалі твору К. Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні»)».

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаної літератури (93 наукових джерела українською та англійською мовами). Загальний обсяг роботи складає 174 сторінки. Основний текст дослідження викладено на 161 сторінці.

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження, проблематику, висвітлено тему й завдання праці, з'ясовано об'єкт, предмет, мету та методи дослідження, окреслено структуру магістерської роботи.

У першому розділі схарактеризовано епітет як стилістичний прийом і засіб творення образів у художніх текстах, його властивості, функції, типи і особливості вживання у художній літературі.

У другому розділі проаналізовано стилістичні особливості творення портретних чоловічих описів у романі Коллін Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні», підкреслено важливість епітета для портретного відтворення чоловічих образів.

У третьому розділі проведено практичний аналіз епітетів в мовному портреті і шляхом систематизації підраховано кількість різних структурно-семантичних типів епітетів в оригіналі роману.

У висновках висвітлено підсумки проведеного аналізу.

РОЗДІЛ 1. ЕПІТЕТ У СИСТЕМІ ВИРАЗНИХ ЗАСОБІВ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1.1 Епітет як стилістичний прийом

Літературний твір втілює художнє вираження, використовуючи мову мову як засіб передачі думок, емоцій і переживань. Він охоплює різноманітні форми, такі як романи, оповідання, вірші, п'єси, есе тощо. Завдяки ретельно розробленим персонажам, обстановці, сюжетам і мові літературні твори дають змогу зрозуміти стан людини, культурний контекст і складні теми. Вони часто функціонують як дзеркала, що відображають суспільні цінності, конфлікти та прагнення, слугуючи полотном для творчості та уяви. Літературні твори мають здатність розважати, навчати, і надихати читачів, сприяючи співпереживанню та розумінню контексту. Вони сприяють постійному обміну людського досвіду, залишаючи тривалий ефект як на читачів, так і на всю культуру суспільства. Значення літературного твору має нюанси та може змінюватися залежно від індивідуальної точки зору читача, культурного контексту та самого конкретного твору [2].

У кожному літературному творі використовуються тропи – стилістичні прийоми виразності, що використовуються для підсилення художньої виразності мови. За твердженням Онопрієнко Т.М., під тропами розуміють бінарні сполучення слів, що вживаються як у прямому, так і в переносному значенні [59, с. 5].

Одним із найчастіш вживаних засобів вираження у художніх текстах є епітет. Ця стилістична фігура служить для того, щоб наситити висловлювання яскравими образами, створюючи глибокий емоційний вплив на читача тощо. Коли автор використовує епітет у своєму творі, він підкреслює значення певних об'єктів, підсилює їх переносне значення та привертає увагу читача.

Л. Мацько наголошує, що епітети є демонстрацією лексичного багатства мови та підкреслюють її здатність до злиття слів [51, с. 67]. Вартий уваги аспект епітета полягає в тому, що він може містити не лише окремі

слова, але й комбінації, які надають свіжого значення тексту. Хоча одні стверджують, що він кваліфікується як стилістична фігура, інші позначають епітет як троп, вважаючи його автономною формою вираження.

Кінець 20-го - початок 21-го століття визнано особливо активним періодом для дослідження епітетів. В останні роки багато лінгвістів заглибилися в лінгвістичні властивості епітетів. Однак розуміння властивостей епітетів залишається неповним, оскільки ще існує кілька невирішених питань. Відсутня уніфікована класифікація епітетів, а семантичні процеси, пов'язані з їх перекладом, не вивчені досконало. Існують уривчасті знання щодо функції епітетів у різних стилях сучасної англійської мови, включаючи художню літературу. З кожним століттям вживання епітетів зазнає змін, а визначення набувають різних відтінків. Епітети поділяються на такі категорії, як реалістичні, класичні, античні та романтичні.

Наразі дослідники виявляють зменшений інтерес до вивчення епітетів та їхніх стилістичних функцій, ймовірно, під впливом невизначеної класифікації епітета як тропу, його семантичної подібності та постійного визначення його як метафоричного прикметника. Серед мовознавців існує помітна розбіжність у думках щодо структурно-семантичних типів епітетів. Багато вчених стверджують, що епітети поєднують як семантичні, так і структурні характеристики, тим самим посилюючи зміст означення.

Крім того, ізоморфні характеристики епітета, а також його перетин з іншими стилістичними фігурами в царині тропів часто залишаються поза увагою лінгвістів [44, с. 45]. Розглядаючи морфологічну та синтаксичну ознаки епітета, лінгвісти визнають його основну функцію як поетичного засобу узагальнення явищ і ознак предметів при переплетенні їх з іншими образами. Отже, розглядаючи три основні аспекти епітета – семантичну, синтаксичну функцію та спосіб морфологічного та синтаксичного вираження – можна дати вичерпний і систематичний опис епітета. Ці фактори сприяють універсальності та багатоаспектності епітета як стилістичного засобу.

Термін «епітет», що походить від грецького «epitheton», є одним із найстаріших лінгвістичних термінів, що використовуються для опису засобів вираження, і залишається одним із найпростіших для визначення в літературному контексті. Спочатку цей термін мав два визначення: необхідний епітет (у його звичайному розумінні) і епітет, що прикрашає. З часом перше значення вийшло з ужитку, а друге зазнало змін. Епітет перетворився на концепцію з різноманітними наслідками, що діють у літературній, лінгвістичній, логічній та психологічній сферах. Його головна функція – підкреслювати гідні уваги якості предметів чи явищ, наділяти їх реальними чи фантастичними ознаками, збагачуючи тим самим значення слів. Незважаючи на його широке використання, вчені продовжують обговорювати точне визначення епітета, адже існує винезначеність, що виникає через складну диференціацію епітета від «логічного визначення» та його місце серед тропів [19, с. 205].

Щодо з'ясування значення терміна «епітет» існують різні точки зору. Вчені, зосереджуючись на граматичних аспектах епітета, враховуючи його походження, часто пропонують вузьке тлумачення [34, с. 126–129]. Іноді епітет конкретно визначається як прикметник, який поєднується з іменником, що створює словосполучення, що містить епітетну конструкцію [30, с. 146]. Незважаючи на те, що епітет може проявлятися в різних формах, включаючи різні частини мови, словосполучення або підрядні речення, лінгвісти зазвичай приписують його основну функцію «визначення іменника» [92, с. 155].

М. І. Пентилюк трактує епітет як означення, яке надає образності особі, явищу тощо. Висловлений епітет слугує лінзою, крізь яку можна розгледіти світогляд автора у творі [61, с. 76].

С.І. Бирик, С.Я. Єрмоленко, Л.О. Пустовіт у «Словнику епітетів української мови» підкреслюють, що з огляду на походження терміна, епітет надає предмету чи явищу індивідуально-поетичного значення. Виділяючись

з-поміж інших стилістичних фігур, епітет має унікальну властивість сполучуваності слів [8, с. 34].

На думку О.В. Кульбабської та О.В. Кардашука, епітет – художньо оформлене, естетично просякнуте значення, що актуалізує семантичні атрибутивні значення і може проявлятися в різних граматичних формах [41, с. 256–264].

І. М. Кочан акцентує увагу на тому, що епітет охоплює як лексичні, так і синтаксичні властивості. Це тому, що він може виступати у ролі означення чи обставини, використані автором з емоційними та експресивними конотаціями [39, с. 106].

О. О. Селіванова визначає епітет як стилістичний засіб у реченні, що виступає обставиною чи означенням, що яскраво характеризує слово за допомогою емоційної експресивності та алегоричних елементів [67, с. 145]. Крім того, мовознавиця виокремлює експресивний характер епітета, наголошуючи на його тісному зв'язку з іншими стилістичними фігурами в царині тропів.

Як стверджують Д. Ганич та І. Олійник у «Словнику лінгвістичних термінів», епітет ідентифікується як художньо-образне означення, що підкреслює переважну ознаку предмета. Як правило, епітети виконують роль прикметників або прислівників, пояснюючи значення дієслова [21, с. 48].

Р. П. Зорівчак стверджує, що епітет, як стилістичний прийом, поєднує в собі як емоційний, так і логічний аспекти слова, яке він описує. Крім того, епітет, відмінний від свого звичайного означення, має переносне та експресивне значення [32, с. 63].

У повному значенні епітет виступає означенням, яке підкреслює характеристику предмета, роблячи її більш виразною. Ознака предмета може бути як типовою, сталою, незмінною, часто повторюваною, так і оригінальною, унікальною і пов'язаною з особистим стилем автора [37, с. 69].

У книзі «Художні засоби мови» С. Мезенін пов'язує епітет з означенням, враховуючи наявність або відсутність образного елемента в його семантичній структурі. Відрізняючи епітет від переносного значення, важливо враховувати тропеїчні характеристики, які класифікують епітет як один із основних тропів у поезиці.

П. Волинський обґрунтовує відмінність епітета від логічного значення, що позначає притаманну ознаку предмета, наприклад, матеріальний аспект (як металевий термометр чи золотий ключик) або родинні зв'язки (наприклад, брат дружини). Однак ці ж самі риси, використовуючи різні концептуальні рамки та контекст, можуть трансформуватися в метафоричні епітети (золоті руки, туманний погляд, скляні очі тощо). Отже, значення епітета стає зрозумілим лише в конкретному контексті і в поєднанні зі словом, яке він характеризує [14, с. 86].

О. Грабовецька поділяє подібну точку зору, підкреслюючи, що епітет набуває переносного значення через асоціацію зі словом, яке він описує. Слово, визначене епітетом, розширює семантичний обсяг, тим самим набираючи свіжих семантичних значень. Вирішальною вимогою до відтворення тропів, у тому числі й епітета, у художній літературі є логіко-смысловий взаємозв'язок компонентів цих стилістичних фігур [24, с. 4].

Виходячи з наданих тлумачень терміна «епітет», можна зробити висновок, що епітет виступає як стилістичний засіб, який надає предмету чи явищу художнього значення, викликаючи тим самим певний емоційний вплив на читача. Епітет вирізняється не тільки своєю образністю, але й емоційністю, виступаючи провідником авторських почуттів до предмета.

Важливою особливістю епітета є його місце та функція у системі тропів. Він розглядається як центральний елемент, що формує систему тропів, оскільки певні тропи можна трансформувати в епітети:

The lake is smiling (метафора) = the smiling lake;

Her face is like the Moon (порівняння) = her moon face;

A couple quarrels (метонімія) = a quarrelling couple;

The dead are walking (оксюморон) = the walking dead.

Отже, епітет відноситься як до синтагматичного, так і до парадигматичного аспектів дослідження мовних одиниць завдяки провідній ролі у тропах та здатності перетинатися з полями інших тропів.

У реченні “*The lake is smiling*” парадигматичний аспект передбачає виділення експресивної ознаки, а синтагматичний – зміну синтаксичної позиції ознаки, вираженої іншою частиною мови:

The lake is smiling (дієслово) = the smiling lake (прикметник).

Дослідження епітетного поля в парадигматичних і синтагматичних аспектах виявляє когнітивну інформацію, яка використовується для зображення ситуацій в об’єктно-когнітивній антропонімічній сфері [58, с. 127–130].

Тому епітет виступає як найважливіший стилістичний засіб у художніх текстах. Вживання епітета сприяє збільшенню лексичного багатства мови, наповнює висловлювання образністю та емоційністю. Його використання спрямоване на те, щоб акцентувати й підкреслювати суттєві ознаки предметів чи явищ, збагачуючи тим самим їхнє образне значення та роблячи їх більш привабливими для читача. У цьому контексті епітет можна розглядати і як стилістичну фігуру, і як троп, який можна використовувати у самостійному вживанні.

Найбільш вдале визначення терміну «епітет» подають літературознавці С. І. Бирик, С. Я. Єрмоленко, Л. О. Пустовіт у «Словнику епітетів української мови», адже їх визначення містить важливі аспекти та детально описує епітет як стилістичний прийом у художніх текстах, наголошуючи на його ролі у виразності та емоційності мовлення. Окрім того, це визначення включає інформацію про походження терміну та висвітлення важливості епітета у наданні образності та експресивності тексту, його зв’язок з авторським світоглядом і здатність поєднувати слова.

1.2 Структурно-семантичні типи епітетів

Класифікація епітетів та поділ їх на типи служить цінною основою для розуміння того, як ці мовні засоби функціонують у літературних творах. Епітети, як описові фрази, що використовуються для покращення зображення предметів, можна класифікувати на основі їхніх структурних або семантичних якостей. Ця класифікація не тільки допомагає визначити мету їхнього використання, але й дає зрозуміти, яким чином вони роблять внесок у загальні художні та комунікативні аспекти літератури. Досліджуючи різні типи епітетів, ми глибше розуміємо їхню роль у створенні яскравих образів, утвердженні рис характеру, збереженні ритму та передачі тематичних повідомлень у письмових творах. У цьому дослідженні буде відтворено відмінності між структурними та семантичними епітетами, розкривши нюанси, які збагачують їхній вплив на літературне вираження.

1.2.1 Семантичні типи епітетів

Епітети розподіляються відповідно до семантичних ознак і особливостей їх структури. Думки вчених щодо усталеної семантичної класифікації епітетів розбігаються.

Як відомо, у своїй класифікації В.А. Кухаренко поділяє епітети на емотивні та образні. На її думку, емотивні епітети виступають у якості емоційної оцінки предмета автором. Багато слів використовуються з метою надання емоційної оцінки: *“incredible”* – «неймовірний», *“obnoxious”* – «нестерпний» і т.п. Образні епітети розподіляються на два види: метафоричні та метонімічні, які виражені прикметником чи дієприкметником. Наприклад, якщо у метафорі *“the sea was smiling”* змінити структуру, а саме, виразити троп не дієсловом, а прикметником, то отримаємо *“the smiling sea”*, що є метафоричним епітетом [43, с. 23–57].

Т. М. Онопрієнко подає систематичну класифікацію епітетів за походженням, виокремлюючи два типи: узуально-асоціативні та okazіонально-асоціативні. Епітети, що належать до першої категорії, відомі

як звичайні епітети, засновані на загально визначених асоціаціях і тому вважаються звичайними. З іншого боку, до другої категорії відносяться незвичайні епітети, що характеризуються унікальними семантичними асоціаціями. Ці епітети не вважаються попередньо встановленими одиницями і використовуються в конкретних випадках, тому їх називають оказіональними. У межах узуально-асоціативних епітетів виділяють два різновиди: описово-оцінні й постійні епітети. Останні здебільшого відносяться до категорії усної народної творчості (прислів'я, балади, думи, приказки тощо), як в українській, так і в англійській мовах. Вдалим прикладом слугуватимуть наступні цитати:

“In that pleasant district of merry England there extended in ancient times a large forest.” (W. Scott)

“And now I'm in the world alone/ upon the wide, wide sea.” (G.G. Byron)

Описово-оцінні епітети звертають увагу читача на істотні характеристики референта, які виділяються в конкретній ситуації. Однак такі атрибути не притаманні денотату [60, с. 89–92].

І. М. Кочан за вживанням поділяє епітети на дві основні групи: уживані в прямому значенні та в переносному. У категорії образних епітетів І. М. Кочан додатково виділяє дві підкатегорії: метафоричні та метонімічні. Метафоричні епітети спираються на передачу значення через подібність, наприклад: *“warm smile”, “gentle fire”, “golden laugh”, “burning sea”*. З іншого боку, метонімічні епітети передбачають передачу значення через суміжність, наприклад: *“golden hands”, “steel voice”, “cold intelligence”, “winged words”*. Ці дві підкатегорії є найбільш значущими, але варто зазначити, що є й інші, менш поширені підгрупи, зокрема гіперболічні епітети (*“boundless field”*), епітети-літоти (*“a small stature”*), епітети-оксюмори (*“ugly beauty”, “the walking dead”*) та епітети-іронія (*“a noble thief”, “a sweet disease”, “a genius fool”*) [39, с.105–108].

Вважається, що класифікація І. М. Кочана є досить вдалою і найбільш точно відображає співвідношення епітетів з іншими тропами. Вкрай важливо

визначити ці зв'язки з точки зору перекладу, оскільки вони значною мірою впливають на процес перекладу. Неправильне використання епітетів може призвести до спотворення або навіть повної зміни образів, наявних у вихідній мові. Тому розуміння сутності цих зв'язків стає необхідним для точного перекладу.

Зі свого боку, Л. Турсунова запропонувала розробку системи класифікації епітетів за трьома положеннями:

- 1) стійкість зв'язку між означенням і означуваним;
- 2) структурно-синтаксична організація;
- 3) тип семантичного зв'язку між означенням і означуваним.

Згідно з першим принципом стійкості зв'язку між означенням і означуваним, можна об'єднати епітети в три категорії: оригінальні, звичайні і постійні. Оригінальні епітети рідко вживаються разом із конкретним словом, як правило, лише один раз або певним автором. Ці епітети часто мають унікальні форми, наприклад: *“star-studded”*, *“silver-tongued”*. Звичайні епітети належать до групи з високим ступенем стійкості зв'язку між складовими. Вони часто використовуються в поєднанні з обраним словом і стають знайомими для мовців. Ці групи епітетів дуже подібні до фраз – синтагм або кліше [37, с. 67–74]. Мова має у наявності резерв підготованих усталених фраз, які автори охоче використовують за потреби.

Наявність подібних епітетів у тексті готує читача до очікуваного означуваного, яке випливає з цього. Такі епітети мають високий рівень передбачуваності, але не гарантують точного розпізнавання другого компонента фрази. Зв'язок між означуваним та епітетом нестійкий, оскільки одне означуване може мати кілька інтерпретацій з однаковим рівнем стійкості. Наприклад, в англійських художніх текстах слово *“lips”* можна охарактеризувати звичними епітетами *“catching”*, *“mysterious”*, *“shiver”*, *“splendid”*, *“pale”*, *“glitterin”*. Подібним чином такий епітет, як *“bitter”*, можна асоціювати з різними означуваними, такими як *“sorrow”*, *“disappointment”*, *“anger”*, *“truth”*, *“kiss”*, *“irony”*, *“struggle”* та *“rival”*.

Третя категорія епітетів демонструє сильний і послідовний зв'язок зі словами, яких вони описують. Ці епітети зазвичай використовуються в різних контекстах з тими самими словами, що забезпечує високий рівень передбачуваності. Приклади з усної народної творчості включають такі епітети, як «*справжнє кохання*», «*темний ліс*» тощо.

У контексті цієї класифікації епітетів, заснованої на семантичному аналізі, також розглядається їх семантичне співвідношення між означенням й означуваним. Враховуючи дане співвідношення, епітети поділяють на асоційовані та неасоційовані. Асоційовані епітети описують характерну рису предмета, яка узгоджується з його семантичною природою. Асоційовані епітети описують характерну рису предмета, яка узгоджується з його природою. Використовуючи асоційовані епітети, автори виділяють суттєву сторону предмета чи явища, підкреслюють його важливість, привертають увагу читача, відображаючи суб'єктивний погляд у виборі однієї з конкретних ознак [37, с. 69].

Неасоційований епітет, навпаки, описує ознаку, яка природно не асоціюється з предметом. У цьому випадку, автор проводить порівняння з іншою областю, ґрунтуючись на зовнішній чи внутрішній подібності. Приклади неасоційованих епітетів включають такі вирази, як «*квіткова казка*» та «*застиглий час*», у яких використовуються метафоричні переноси, щоб надати невластиві ознаки описаним явищам. Натомість асоційовані епітети «*м'яка рука*», «*теплий подих*», «*холодна зірка*», «*дбайливі пальці*» встановлюють семантичний зв'язок за властивою природою предмета, відображаючи безпосередньо пов'язані якості. Приклади неасоційованих епітетів включають такі вирази, як “*frozen heart*”, “*fragile strength*” та “*painted smile*”, у яких використовуються метафоричні переноси, щоб надати невластиві ознаки описаним явищам. Натомість асоційовані епітети “*gentle touch*”, “*silken hair*”, “*delicate petals*”, “*velvety skin*” встановлюють семантичний зв'язок за властивою природою предмета, відображаючи безпосередньо притаманні йому якості.

Семантичне значення неасоційованих епітетів зазвичай розпізнається в контексті. В залежності від змісту неасоційованих епітетів, їх відносять до однієї з двох основних груп: образні епітети, які базуються на зорових або слухових образах, і безобразні епітети. В залежності від провідного семантичного процесу, на якому ґрунтуються образні епітети, їх теж упорядковують по наступним групам:

1. Метафоричні епітети, які утворюють найбільш містку та найбільш описову категорію, включають такі приклади, як *“golden time”* і *“princess world”* тощо. Ці епітети беруть своє значення від метафоричних і образних порівнянь, часто залучаючи неіснуючі поняття чи значення.

2. Порівняльні епітети за своєю морфологічною побудовою складаються зі складних прикметників із суфіксом *“-like”*, що означає «подібний». Ці епітети володіють особливими рисами: яскрава образність, часте відтворення зорових чи слухових уявлень, трактування суб'єктивного сприйняття та ставлення автора до певного предмета чи явища.

3. Уособлюючі епітети, або персоніфікуючі, надають неживим предметам ознаки та риси живих істот. Ці епітети володіють сильною образною силою і суттєво впливають на семантичне значення слів, які вони описують. Приклади уособлюючих (персоніфікуючих) епітетів включають: *“sorrowful willow”*, *“silent moon”*, *“cheerful sunbeam”*, *“jolly flowers”*, *“pensive heart”*, *“mournful weather”* тощо.

4. Синестетичні епітети вкорінені в синестезії, явищі, коли подразник викликає не лише одне відчуття, характерне відповідному органу чуття, але й друге відчуття, пов'язане з іншим органом чуття [37, с. 69]. Психологи вважають, що це явище є адаптацією осіб до навколишнього світу. Одним із найпоширеніших проявів синестезії є «кольоровий слух», коли певні звуки викликають зорове (кольорове) сприйняття [80, т. 22]. Починаючи з епохи романтизму, яка бачила поєднання літератури, мистецтва та музики, колірно-звукові відповідності набули особливого значення в царині художньої мови, вираженої за допомогою синестетичних метафор та епітетів [82]. Суть

синестетичного епітета полягає в приписуванні якостей і характеристик, які сприймаються одним органом чуття, предметам і явищам, які природно не пов'язані з цими органами, і тому не можуть бути описані за допомогою прикметників, які безпосередньо позначають такі якості. Унікальність поєднання, що впливає з власного світогляду автора, створює оригінальний образ, який одразу ж сприймається читачами, наприклад: *“frosty hush”*, *“crystalized quiet”*, *“cold tranquility”*, *“petrified moment”* тощо.

5. Алітераційні епітети характеризуються повторенням, як правило, початкових звуків певного слова. Ці епітети використовують звукові моделі для створення слухових образів і викликають асоціації із символічним значенням [15, с. 60]. Приклади алітераційних епітетів включають: *“melancholic melody”*, *“silvery silence”*, *“harmonious harm”*, *“delicate decay”*, *“faint fragrance”* тощо.

Досліджуючи семантику безобразних епітетів, визначено різні підкатегорії в цьому типі епітетів:

1. «Перенесені» епітети передбачають використання прикметника, який зазвичай асоціюється з людськими якостями, для опису неживого предмета. Це унікальне використання додає глибини та виразності характеристикам об'єкта. Наприклад, *“fragile soul”*, *“feeble will”*, *“backboned flame”*.

2. Епітети, які передають значення, протилежне буквальному значенню слів, які вони описують, відомі як оксюмори. Цей стилістичний прийом, який ще називають оксюморонними епітетами – особливий тип епітета, який несе в собі сильний емоційний вплив і відображає суб'єктивну авторську оцінку предметів чи явищ: *“burning ice”*, *“silent scream”*, *“frozen sun”*, *“cruel kindness”*, *“blinding darkness”*.

3. Гіперболічні епітети спрямовані на перебільшення, щоб посилю певну ознаку предмета. Таким чином, навмисно перебільшуючи властивість предметів, автор прагне викликати захопленість у читача: *“infinite patience”*,

“blinding brightness”, “unbearable pain”, “unbelievable success”, “titanic work”, “boundless love”.

4. Епітети, засновані на антономазії, виражені або іменником (як правило, власна назва, яка набула ширшого значення завдяки виділенню своєрідної характеристики історичної або літературної постаті), або прикметником, похідного від такого іменника. Прикладом є епітетна конструкція *“iron lady”*, яка походить від прізвиська Маргарет Тетчер.

Літературні твори містять різноманітні епітети, які можна класифікувати за образними елементами та стилістичними особливостями:

а) барвисті епітети зображують візуально спостережувані або чуттєві характеристики й особливості об’єктів: *“velvet voice”, “dog loyalty”, “crystal eyes”*.

б) емоційно-оцінні епітети передають почуття, відношення, реакцію, оцінювання чогось: *“terrible performance”, “immersive experience”, “exciting plot”*.

в) епітети, що використовуються для систематичного пояснення суджень: *“shallow breath”*.

г) у фольклористиці та народній поетичній творчості частовживаними є постійні епітети, які комбінуються з конкретними іменниками: *“roaring thunder”, “blooming flower”, “whispering wind”, “silver moon”*. З часом подібні епітетні конструкції перетворилися на сталі вирази, пов’язані зі згаданими об’єктами чи елементами [17].

Мовознавці зазначають, що успішна класифікація епітета залежить від його лінгвістичної природи. Завдяки виокремленню асоціативно-образного компоненту процес класифікації спрощується. Ця категоризація не тільки допомагає розшифрувати запланований літературний ефект, але й висвітлює складну взаємодію між мовою та художнім вираженням [73]. Розрізняючи структурні та семантичні епітети, науковці та читачі отримують цінну інформацію про те, як ці лінгвістичні інструменти діють у ширшому наративному чи поетичному контексті. Цей аналітичний підхід розкриває

способи, за допомогою яких автори використовують епітети, щоб викликати емоції, створювати уявні образи та формувати загальну естетичну та комунікативну якість літературного твору. Поглиблюючись у нюанси цих типів епітетів, ми відкриваємо основні механізми, які сприяють збагаченню твору, і його глибокий вплив на досвід читача.

Нині дослідники докладають все більше зусиль для розробки стандартизованої системи класифікації епітетів, спрямованої на узгодження відмінностей, що випливають із двох згаданих основних систем класифікації. У цьому контексті класифікаційні конструкції епітетів у сучасній філології вважаються найбільш ґрунтовними.

Загальноприйняті класифікації насамперед опираються на зміст епітетів, керуючись семантичним принципом. Класифікація, запропонована А. Веселовським, поділяє епітети на дві основні групи: тавтологічні та пояснювальні. Пояснювальна група також включає такі підвиди, як синкретичні (або синестетичні) епітети та епітети-метафори [13].

Існують різні варіації поділу епітетів на класифікації, запропоновані літературознавцями. Ці класифікації включають прості та складні епітети, які далі можна класифікувати як візуальні, слухові, нюхові, а також образотворчі та психологічні епітети. За змістом розрізняють описові та ліричні епітети. Ліричні епітети виділяються своїм притаманним оціночним елементом, який поглиблює відтінок опису (*«чарівний сад»*, *«сяюча посмішка»*, *«глибока душа»*).

Таким чином, у літературних текстах використовуються різні типи епітетів, кожен з яких виконує певну роль і функцію у тексті. Крім семантичного критерію, який використовується для класифікації, існує також структурно-синтаксичний принцип, який допомагає визначити різні структурні типи епітетів. Цей принцип зосереджується на розташуванні та синтаксисі епітетів, дозволяючи подальшу диференціацію та аналіз їхніх структурних характеристик. Розглядаючи як семантичні, так і структурні

елементи, можна досягти цілковитого розуміння особливостей і функцій епітетних конструкцій у художніх текстах.

1.2.2 Структурні типи епітетів

Наступними категоріями епітетів, які підлягають дослідженню, є ті, які розглядають епітети з точки зору їх структурних і синтаксичних характеристик й функцій. Класифікація за структурно-синтаксичним принципом представляє подвійний підхід до розбору епітетів: враховуючи їх композиційну структуру та місце в реченні. Дослідження структурно-композиційних особливостей епітетів дозволяє виявити кілька структурних моделей, які зазвичай зустрічаються в англомовній літературі. Найбільш застосовувана модель передбачає вираження епітета через прикметник, що стоїть перед іменником у прийменниковому словосполученні [40, с. 20].

Розглядаючи епітет як лінгвістичну одиницю, що містить означення та означуване, вирізняють наступні структурні моделі епітета, притаманні сучасній англомовній літературі:

1. Найуживаніша модель A + N передбачає вираження епітета прикметником, який стоїть перед іменником та синтаксично пов'язаний з ним (препозиція). Прикметник може бути простим, як-от "*bright sun*", або складним, як-от "*silver-tongued orator*". У порівняннях вдаються до простих прикметників у ролі епітета, наприклад "*bitter truth*". Прикметники найвищого ступеня найчастіше вживаються як епітети, наприклад "*the sweetest melody*". Багато дослідників припускають, що складні прикметники з суфіксом "-ed", є часто вживаними в англійській мові і часто зустрічаються в структурі ідіоматичних виразів ("*ginger-haired*", "*ring-shaped*"). Ад'єктивна складова моделі A+N може включати прикметники в різних ступенях порівняння, як у вищому, так і найвищому, хоча найчастіше зустрічається у найвищому ступені порівняння. Така тенденція прослідковується у таких прикладах, як "*brighter future*" або "*the highest hope*".

2. Модель, у якій епітет виражений дієприкметником, йменується Participle + N і є другою за частотою вживання поміж інших моделей. У цій моделі розрізняють дві варіації вираження епітета:

- епітет виражено дієприкметником у теперішньому часі (“*weeping willow*”, “*dancing moon*”);
- епітет виражено дієприкметником у минулому часі (“*broken heart*”, “*lost opportunity*”, “*faded memory*”).

3. Іменник може виступати у формі епітета, виконуючи функцію означення за допомогою конструкції N + N. До цієї конструкції відносяться епітети, утворені за допомогою власних іменників у різних відмінках:

- називний відмінок (наприклад, “*Jack the dog*” – «Джек вірний як пес»; “*a midget tree*” – «карликове дерево»);
- присвійний відмінок (наприклад, “*snake’s habits*”; “*chameleon’s mood*”; “*crocodile’s tears*”; “*glutton’s appetite*”);
- словосполучення «іменник + of + іменник» (наприклад, “*ray of hope*”; “*voice of reason*”; “*spark of creativity*”, “*ocean of possibilities*”).

Крім того, іменник у присвійному відмінку також може функціонувати як епітет, що відображається в таких прикладах, як: “*her Aphrodite’s beauty*”, “*his Mother Teresa’s generosity*”, “*her Amazons’ courage*”.

Ще одна вдала модель у полі епітетів передбачає перестановку означуваного й означення місцями. У цьому структурному типі епітета, який ще називають “reversed epithet”, два іменники складають словосполучення за схемою «іменник + of + іменник», а суб’єктивно-оціночна та емоційна частина вкладена в обумовлений іменник [57, с. 19]. Ця структура упорядковується за схемою “attributive N + of + N”, наприклад: “*the majestic ruler of a kingdom, the radiant beauty of a sunset, the bittersweet memories of summer, the relentless pursuit of a dream, the captivating charm of a smile, the tranquil serenity of a lake, the euphoric thrill of the ride, the peaceful whisper of a forest.*”

4. У сучасній англійській мові також є широковідома модель епітета, у якій він у ролі прислівника поєднується з прикметником, утворюючи конструкцію “Adverb + Adjective”, що відображається в таких прикладах, як “*immeasurably strong*”, “*remarkably resilient*”, “*strikingly handsome*”, “*infinitely kind*”.

5. Епітети можуть становити також об'єднання словосполучень і прийменників в одне слово за допомогою дефісів. Зазвичай такі об'єднання називаються «висловами написаними через дефіс» (“hyphenated phrases”). Цей структурний тип епітета відомий як «фразовий епітет», хоча він має й інші назви. Деякі дослідники позначають їх як атрибутивні групи, тоді як інші відносять їх до невільних або компактних словосполучень [53, с. 16]. В якості альтернативи, деякі дослідники згадують термін «конструктивні закриті словосполучення».

Проте серед вчених існує одна думка щодо тлумачення появи та функціонування таких словосполучень в англійській мові. Феномен пояснюється необхідністю конденсувати якомога більше даних в одному слові, що стає можливим завдяки посиленню зв'язків між словами у аналітичній структурі англійської мови, в якій зв'язок між словами визначається за допомогою розташування слів у реченні [78, с. 85–90].

Компактні словосполучення виконують різні функції в реченні, і можуть виступати додатками чи обставинами. Однак такі словосполучення найчастіше вживають у вигляді означень, що, як правило, функціонують як епітети.

6. На додаток, фразові епітети можуть набувати різних структурних форм. Самим стандартним типом фразового епітета є частково закрите двочленне означення, яке відповідає конструкції “Phrase + N”. Прикладом служать словосполучення “*maid-of-honor*”, “*man-of-war*”. Крім того, фразовим епітетом може бути як прийменникова конструкція, так і предикативне словосполучення або складний фразеологізм, який складається з кількох слів, поєднаних між собою дефісом.

Побудова фразових епітетів, яких відносять до структурного типу, дозволяє у більшості випадків бути мовленнєвими, тобто відповідати певному контексту. Утворення фразового епітета актуальне у тому випадку, коли необхідно надати чітке визначення ознаки, для якої в мові ще не існує відповідного слова [48, с. 16].

7. Наступна описана модель “Adverb + Adjective + N” ілюструє вживання прислівника та прикметника разом у формі епітета, як це видно в прикладах на кшталт “*surprisingly gentle breeze*”.

8. У сфері художньої мови рідковживаною, але досить вдалою, моделлю епітетів є позиціювання прикметника після іменника. У цій моделі постпозитивний епітет створює стилістичний вплив завдяки нетрадиційній позиції прикметника після іменника за схемою “Noun + Adjective”. Прикладами цієї моделі є “*child innocent*”, “*snowflake delicate*”, “*mountain majestic*” [79]. Крім того, аналіз розподілу епітетів у реченнях виявляє декілька інших моделей, відомих як дистрибутивні моделі епітета:

I. Парні епітети можна класифікувати за різними формами:

А) Без сполучникового зв'язку: “*dark stormy night*”, “*tall majestic tree*”, “*vibrant colorful painting*”;

Б) З'єднані сполучником “and”: “*bright and cheerful sunflowers*”, “*fast and agile cheetah*”, “*warm and cozy fireplace*”, “*soft and fluffy cloud*”, “*sweet and tangy flavor*”, “*intricate and delicate lace*”;

В) Парні епітети в постпозиції: “*a forest dense and impenetrable*”, “*a sky vast and infinite*”, “*a sea calm and serene*”, “*a garden lush and catchy*”;

II. Ланцюжки епітетів також бувають різних форм:

А) Три чи більше епітетів поспіль без сполучника: “*a tiny, delicate, fragrant flower*”; “*an old, weathered, wooden floor*”; “*a large, aromatic, dark candy*”;

Б) Три чи більше епітетів поєднаних сполучником “and”: “*a clear, crispy and starry sky*”; “*a bright, tall and fragrant flower*”; “*a vast, serene and*

deep ocean"; *"a soft, plush and comfortable sofa"*; *"a rich, smooth and creamy chocolate cake"*;

В) Декілька епітетів у постпозиції;

Г) Підсилений прислівником епітет: *"brilliantly shining sun"*, *"softly murmuring stream"*, *"silently creeping darkness"*, *"gently swaying leaf"*.

Роблячи опертя на вищесказане, можна зробити висновок, що різноманітні за структурою типи епітетів підсилюють яскравість та емоційну глибину тексту. Використовуючи розмаїття типів епітетів, автори можуть створювати різноманітні образи, які захоплюють увагу читача та посилюють привабливість тексту. Уміле використання семантичних та структурних типів епітетів забезпечує залученість читача та сприяє кращому сприйняттю літературного твору.

У науковій роботі буде використана класифікація епітетів, запропонована І. М. Кочан, оскільки вона надає комплексний підхід до розгляду різних типів епітетів, що використовуються в художній літературі. Ця класифікація є найбільш вичерпною і включає в себе різні підкатегорії, які допомагають розуміти особливості використання епітетів у літературних текстах. Доцільність класифікації І. М. Кочан заключається в тому, що вона розміщена в системному підході, що допомагає краще зрозуміти лінгвістичну структуру епітетів і їхню функціональну роль. Також вона надає можливість досліджувати різні стилістичні прийоми та варіанти використання епітетів у текстах, що є важливим для поглибленого аналізу мовлення.

На основі класифікації І. М. Кочан буде схарактеризовано чоловічі мовні портрети у практичній частині роботи. Це дозволить систематично та глибоко дослідити мовні особливості та стилістику чоловічих образів, включаючи різні типи епітетів та їх вплив на сприйняття текстів. Такий аналіз може мати важливе значення для розуміння індивідуальних особливостей мовлення та комунікативного стилю чоловічої групи.

Таблиця 1.2.2.1

Структурно-семантичні типи епітетів

Семантичні типи	Структурні типи
метафоричні	A + N (Adjective + Noun)
метонімічні	Participle + N
гіперболічні	N + A (Noun + Adjective)
епітети-літоти	A + A + N (Adverb + Adjective + N)
епітети-іронія	A + A (Adverb + Adjective)
епітети-оксюмори	hyphenated phrases

1.3 Особливості вживання епітетів у художній літературі

У лінгвістичній сфері люди використовують широкий спектр типів тексту. Найбільш поширена класифікація поділяє тексти на художні та інформативні. Характеристики тексту передусім залежать від його комунікативного призначення, функціональних властивостей, змісту та структури, на які, у свою чергу, значний вплив мають його жанр і стиль. Художні твори відрізняються від інших текстів своєю яскравою художньо-естетичною комунікативною функцією. Основна мета будь-якого твору – створити неповторний художній образ.

Художні тексти покликані різними засобами передавати естетичну інформацію. Пізнавальна інформація в художніх текстах часто відводиться на другий план і може бути не зовсім правдоподібною. Під час створення текстів, автори використовують таку інформацію в мистецьких цілях, підпорядковуючи її естетичній функції тексту. Подібним чином емоційна інформація ретельно обробляється та використовується, щоб служити тій же меті. Наприклад, вигаданим персонажам приписують яскраву розмовну мову та словниковий запас, що покращує їх образ [62, с. 163].

Конотативна інформація в художніх творах реалізує різні функції, включаючи емоційне вираження (передача емоцій та почуттів), вольовий вплив (вираження волі та спонукання читача до бажаних дій), апелятивне звернення (привертання уваги), встановлення контакту (виявлення уважності) та естетичний вплив. У літературних текстах автори часто використовують денотативно-емоційну та конотативно-емоційну лексику для передачі як денотативного, так і конотативного контексту [11, с. 134].

Вчені також використовують термін «фонові знання» для позначення соціокультурних рис, які є унікальними для певної нації чи національності, відомі багатьом її членам і відображені в мові цієї спільноти. Фонові знання охоплюють конкретні історичні та державні аспекти національної спільноти, характеристики її географічного оточення, відмінні елементи її культури як

минулого, так і сьогодення, етнографічні подробиці, фольклорну спадщину тощо.

Поряд зі звичайними реаліями, фонова інформація охоплює окрему категорію, відому як асоціативні реалії. Ці реалії переплітаються з різноманітними національними та культурними явищами й знаходять унікальне вираження в мові. На відміну від спеціальної лексики чи еквівалентних термінів, асоціативні реалії затвердилися у звичайних словах. Вони реалізуються у відтінках значень слів, емоційно-експресивних зворотах, внутрішніх словесних формах та інших мовних компонентах. Виявляючи інформаційні відмінності між концептуально подібними словами в порівнюваних мовах, асоціативні реалії забезпечують підсилення глибини літературного тексту [9, с. 224].

Питання розуміння художнього тексту на сьогоднішній день є однією з найбільш значущих і дискусійних тем сучасних філологічних досліджень. Це зумовлено насамперед особливостями художньої мови, яка за своєю суттю є багатозначною та допускає різноманітні тлумачення значень мовних одиниць. Крім того, індивідуальні стилістичні риси автора ще більше ускладнюють процес сприйняття тексту.

Важливо зазначити, що різні читачі можуть сприймати текст по-різному через свій унікальний життєвий досвід, когнітивні процеси та різні інші фактори, які значною мірою впливають на розуміння літературного твору.

Для досягнення найбільш точного і всебічного розуміння художнього твору необхідний аналіз тексту на двох рівнях: синтагматичному та парадигматичному. У той час як синтагматичний аналіз зосереджується на вивченні тексту в межах його внутрішньої структури, парадигматичний аналіз заглиблюється в металінгвістичний рівень, який включає врахування культурних особливостей читачів [31, с. 289].

Протягом історії виразність людського мовлення досягалися завдяки поєднанню екстралінгвістичних, паралінгвістичних і лінгвістичних

елементів. Екстралінгвістичні засоби зазвичай охоплюють паузи, зітхання та різні прояви фізіологічного стану людини, які додають висловлюванню виразного колориту. З іншого боку, паралінгвістичні засоби пропонують ширший спектр мовленнєвих експресивних характеристик, включаючи тональність, тембр, темп, ритм, інтонацію, дикцію тощо. Вміле використання паралінгвістичних елементів також сприяє милозвучності мовлення. Нарешті, мовні засоби дають, здавалося б, безмежні можливості для досягнення бажаної естетики й виразності людського мовлення [38].

Стилістичні прийоми здавна вважалися визначним мовним засобом для створення яскравих і виразних висловлювань, які змінюють емоційну тональність тексту, не вносячи жодної додаткової інформації. Використання цих засобів керується задумом автора, безпосереднім змістом твору, розв'язкою образу героя, його впливом на читача. Стилістичні прийоми надають можливість переконливо виразити думки, почуття, хвилювання, поетичний і моральний світ героїв. Всі твори мистецтва містять різноманітні художні засоби. Романи, зокрема, володіють широким спектром стилістичних засобів, які надають йому глибинну образність та чуттєвість. Найбільш використовуваними є такі стилістичні прийоми як епітети, метафори й порівняння.

У класичній стилістиці стилістичні прийоми зазвичай визнаються як форма експресивних засобів, які діють на абстрактному рівні, слугуючи моделлю для реалізації внутрішнього мовного потенціалу. По суті, стилістичні прийоми передбачають цілеспрямоване використання основних мовних рівнів (фонетичного, морфологічного, лексичного, синтаксичного, фразеологічного), використовуючи їх нетрадиційними способами для посилення впливу висловлювання, наповнення його експресивністю, милозвучністю та емоційністю [27].

Досліджуючи мовні засоби, які використовують письменники у своїх літературних творах, важливо підкреслити їхнє розмаїття. Ці інструменти дозволяють авторам майстерно створювати ритмічне розташування мови, а

також з великим успіхом формувати фізичні та психологічні риси персонажів.

Функції художньо-зображувальних мовних засобів можна розділити на чотири основні аспекти:

1) Відтворення атмосфери та образності: завдяки ефективному використанню мовних засобів автори літературних творів влучно передають настрій, викликають яскраве відчуття місця, часу, подій. Ці пристрої полегшують уявлення сцен, опис оточення, занурюють читача у створений автором світ.

2) Посилення ліричності: лінгвістичні засоби використовуються для передачі ритму, мелодію та музичності твору. Використовуючи ці прийоми, автори можуть виділити емоціональний настрій, що зображується, наповнюючи текст риторикою та експресивністю.

3) Зосередження уваги на авторському стилі: кожен письменник володіє неповторним унікальним стилем, який характеризується своєрідними стилістичними характеристиками. Мовні засоби відіграють важливу роль у підкресленні індивідуальності автора, поетичної чутливості, гумору, різноманітних підходів до систематизування його оповіді та способів вираження.

4) Привернення уваги читача: мовні засоби – інструментарій для залучення та підтримки інтересу читача упродовж усього літературного твору. Ці засоби викликають інтригу та емоційні реакції, нагнітають напругу, пробуджують цікавість у читача [45, с. 18–30].

Лексичні мовні засоби поділяють на лексичні категорії та тропи. Зокрема, тропи відіграють важливу роль у художньому написанні, слугуючи посередником задля розуміння тексту, підкреслюючи ключові елементи та структуруючи оповідь. Під тропом мається на увазі слово, вжите у переносному сенсі. Троп уособлює другорядні ознаки слова, щоб охарактеризувати те чи інше явище. Простіше кажучи, троп передбачає поєднання слів для створення нового значення шляхом перенесення однієї з

вторинних ознак від одного слова до іншого. Як українська, так і англійська мови рясніють тропами. Тропи – це мовне явище, яке можна віднайти в різних сферах використання мови, але вони мають особливе значення в художній літературі, оскільки служать досить практичним інструментом для індивідуалізації зображення картини описаної в тексті. Виділяючи певну ознаку явища з максимальною ясністю, тропи не тільки передають його пізнавальне значення, але й слугують авторам як суттєвий засіб, щоб і персоналізувати явище, і наділити його суб'єктивною оцінкою [72].

Термін «троп» зазвичай використовувався письменниками та критиками для опису тем, мотивів, сюжетних прийомів та ліній, які стали усталеними жанровими умовностями.

Тропи служать мірилом досконалості мови письменника та майстерності викладу. Уміле використання тропів підкреслює майстерність письменника у жанрі, демонструючи його креативність та оригінальність. І навпаки, надмірне вживання тропів підкреслює відсутність оригінальності. Щоб ефективно використовувати тропи в майстерній манері, дуже важливо мати повне розуміння жанру. Вивчаючи особливості жанру, письменники можуть ефективно використовувати тропи, щоб здивувати й захопити читачів, створюючи приємний і унікальний досвід читання [64, с. 124].

Основна функція тропів у літературних творах – підсилення образотворчої естетики, надання глибини, креативності та багатшаровості тексту.

У художній літературі тропи служать трьома основними цілями:

1) Пізнання: тропи в літературі відіграють певну роль у передачі пізнавальної інформації. Вони дозволяють авторам пролити світло на складні поняття, факти чи задуми за допомогою епітетів, порівнянь чи метафор. Тропи допомагають краще сприймати текст, допомагаючи читачам розпізнати зв'язки між різними поняттями та розкрити нові ступені значення.

2) Індивідуалізація: тропи вживають в літературі для індивідуалізації героїв і створення їх чітких образів. Для вираження рис характеру героя, його

внутрішнього стану, зовнішності та поведінки автори використовують метафори, епітети та інші тропи. Тропи сприяють кращому запам'ятовуванню персонажів, надаючи їм більше яскравості та виразності.

3) Суб'єктивне оцінювання: тропи використовуються для передачі суб'єктивних оцінок, переживань, внутрішнього стану автора. Вони допомагають створити певну атмосферу та сформувати певне ставлення читача до тексту. Метафори, епітети та інші тропи можуть підкреслювати відношення автора до тих чи інших явищ, подій, героїв, а також надавати їм символічного значення. [64, с. 124].

Отже, тропи в художній літературі виконують три основні цілі: пізнавальну, що дозволяє простежувати складні концепції; індивідуалізуючу, що допомагає створювати чіткі образи персонажів та суб'єктивно-оціночну, що передає настрій та оцінку автора. Внаслідок цього тропи, зокрема епітети, переважають у художній літературі та сприяють її образній мові, яка характеризується частим використанням художньо-образотворчих елементів.

Значне місце серед тропів посідає епітет, який є популярним засобом прояву відношення автора до зображуваних предметів, явищ, подій. У сучасній стилістиці епітет вважається представником групи лексичних засобів вираження, що використовують емоційно-логічне значення означуваного слова, словосполучення або цілого речення. Як правило, епітет вживається для передачі певних характеристик описуваного об'єкта, що дозволяє проаналізувати індивідуальне сприйняття та суб'єктивну оцінку описуваного предмета, події чи явища.

Як зазначалося раніше, у широкому значенні епітет може виступати будь-яким словом, яке характеризує, розкриває або уточнює риси об'єкта. У цьому контексті епітетом можна вважати будь-який прикметник. Однак часто розрізняють поняття епітет і означальне слово, оскільки епітет є художньою формою означення, що володіє барвистістю, образністю та іншими художніми якостями, тоді як просте означальне слово позбавлене цієї художньої властивості.

Епітет, вжитий з іменником або його відповідником, служить для того, щоб підкреслити відмінну індивідуальну властивість описуваного об'єкта. Тому епітетом можна вважати будь-яке визначення, яке підсилює або підкреслює помітну якість предмета.

Епітет служить для індивідуалізації та характеристики об'єкта, виділяє ті якості і властивості, які письменник вважає необхідними і значущими, керуючись своїм розумінням і ставленням до нього. За допомогою епітетів письменник звертає увагу читача на конкретні властивості й ознаки описуваного ними явища. Будь-яке слово, яке містить лексичне значення, може приймати форму епітета, оскільки воно служить визначальним словом по відношенню до іншого [66].

Аналізуючи роль епітетів у художній літературі, можна виділити вісім основних аспектів їх впливу на текст:

1) Епітети відіграють вирішальну роль у посиленні виразності й образності мови літературного твору. Використовуючи епітети, письменники можуть створити для читача більш яскраві образи, що дає змогу краще візуалізувати описувані предмети, явища чи героїв. Вживання епітетів додає тексту емоційного відтінку та впливу, робить його більш захоплюючим і таким, що легко запам'ятовується. За допомогою епітетів автори можуть створювати бажану атмосферу в тексті, посилювати його емоційний імпульс.

Крім того, епітети можуть вживатись для тлумачення символічних значень і прихованих конотацій. Вони сприяють створенню паралелізмів і уподібнень, розкривають глибину й багатосторонність змісту, тим самим спрощуючи сприйняття твору. Епітети слугують потужним засобом художньої мови, посилюючи експресивність, образність та виразність, дають змогу авторам створювати тексти, які є більш привабливими та впливовими.

2) Епітети відіграють важливу роль у наданні тексту художньо-поетичного блиску. Епітети збагачують мову літературного твору, надаючи їй естетичної чарівності, вносять жвавість та енергійну силу в образи предметів, явищ, героїв. Доречно підібрані епітети володіють яскравими,

барвистими та образними якостями, які викликають у читача близькі до реальності візуальні та емоційні враження. Епітети підсилюють вплив тексту, викликають глибокі емоційні зв'язки та захоплюють уяву читача, занурюють їх у світ твору, спонукаючи розглянути, усвідомити та пережити описані події чи явища.

3) Значну роль у посиленні змісту висловлювання відіграють епітети. Вони служать доповненням інформації, що передається, внесенням додаткових подробиць, забарвлень і відтінків. Епітети сприяють створенню більш повного і детального відображення предмета, явища, події. З додаванням епітетів висловлювання стає більш зрозумілим, чітким, конкретним, виразним.

4) Епітети служать для виділення відмінних рис або якостей предмета. Вони сприяють підкресленню індивідуальних властивостей і неповторних особливостей описуваного предмета. Епітети мають властивість надавати предмету особливого відтінку, роблячи його виразнішим. Вони допомагають створити яскраве та чітке уявлення про описуваний об'єкт, привертаючи увагу до його першорядних рис або якостей. Завдяки епітетам текст стає більш емоційно насиченим, що закликає читача проявляти емпатію до того, що описано у творі.

5) Епітети сприяють створенню живого уявлення про описуваний об'єкт. Вони вдихають життя в опис, роблять його більш візуально та образно привабливим. Завдяки використанню епітетів предмет оживає у свідомості читача, занурюючи його в чуттєвий досвід бачення, відчуття та переживання того, що описується. Епітети вміло передають певні деталі, кольори, форми, звуки та запахи, тим самим надаючи відчуття реалізму та мальовничості опису.

6) Епітети надають змогу дати оцінку предметам чи явищам. Використовуючи епітети, автор може передати своє схвалення, захоплення, критику чи обурення щодо того чи іншого предмета. Вони сприяють емоційному забарвленню тексту, встановлюють його тон і впливають на

емоційну реакцію читача. Епітети мають здатність викликати почуття захоплення, тривоги, здивування або будь-який інший бажаний емоційний відтінок, залежно від обраного конкретного епітета та контексту, в якому він використовується.

7) Епітети викликають певні емоційні відгуки та сприяють формуванню відношення до предмета. Їм під силу не тільки передати авторське ставлення, а й вплинути на емоційні переживання читача. Використовуючи епітети, автори можуть викликати у читача низку емоцій. Вони мають здатність створювати відчуття величності, благородності, краси, тривоги, занепокоєння, страху, радості чи будь-якого іншого бажаного емоційного відтінку.

8) Епітети розкривають авторський погляд на світ. За допомогою епітетів автори можуть передати свою піднесеність, подив, прихильність, любов, антипатію, зневагу, розчарування чи будь-які інші почуття до навколишнього світу. Таким чином, епітети служать засобом передачі авторської точки зору, емоційних відтінків, впливу на читача, надають тексту жвавості, виразності, неповторності авторського стилю [16, с. 272–277].

Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновок, що епітет – це образне слово, найчастіше метафоричне або метонімічне, яке вживається в художніх і поетичних творах для найбільш яскравого, образного та чіткого опису реалій.

1.4 Епітет як словесний засіб творення образів в художній літературі

Художня література існує в різних системах спілкування в суспільстві, таких як книжкова індустрія, телебачення, радіомовлення та інші. Ці носії відіграють вирішальну роль у перетворенні літературного чи художнього твору на соціальне явище, інтегруючи його в колективну свідомість.

Художня література охоплює візуальні форми мистецтва, а не експресивні. Вона представляє зображення в унікальній манері, де слова пов'язані зі своїм значенням через асоціації. Коли ми читаємо чи слухаємо літературний твір, ми безпосередньо не бачимо описаних об'єктів чи персонажів; замість цього ми використовуємо потенціал нашої уяви, щоб відтворити їх [1].

Художній текст у царині літератури складається з набору художніх образів, створених за допомогою майстерності мови для відображення дійсності. Соціальна функція цієї форми літератури полягає в тому, щоб сприяти передачі, обміну й використанню словесних художніх образів. Її мета – задовольнити прагнення людства до літературної, художньої та образної комунікації. Різні вчені по-різному увиразнюють і перераховують функції художніх творів [33].

Основна функцією художнього твору – естетична, тобто та, яка відноситься до чуттєвого сприйняття. Її мета полягає в тому, щоб запропонувати читачеві особливе естетичне задоволення, яке отримується від спілкування з милозвучністю. Однак, як проникливо зауважує Томас Стернз Еліот, англійський літературознавець і поет, «якщо б насолодою все вичерпувалось, сама б ця насолода була не вищого порядку» [28, с. 73–82].

Отже, окрім естетичної функції у художньому творі неухильно існуватиме ще одна суттєва функція – духовна. Ця всеохоплююча функція передбачає, що твір мистецтва, щоб перевершити звичайні естетичні об'єкти,

має на лише задовольняти естетичний досвід читача, але й сприяти її моральному та духовному зростанню, збагачуючи її внутрішній світ.

Ця всеохоплююча культурна функція передбачає, що твір мистецтва, щоб перевершити звичайні естетичні об'єкти, має не лише задовольняти естетичний досвід людини, але й сприяти її моральному та духовному зростанню, збагачуючи її внутрішній світ [3].

Найсуттєвішою категорією, що характеризує художню літературу і мистецтво в цілому, є художній образ. Ця категорія підкреслює той факт, що всі явища, предмети та герої, відтворені в тексті, набувають образної форми.

Термін «образ» має багато тлумачень через його різноманітні значення в різних галузях дослідження. У філософії образ відноситься до результату та прояву того, як об'єкти та явища з фізичного світу відображаються у свідомості індивіда. У мистецтві, навпаки, образ являє собою комплексне художнє відтворення реальності, матеріалізоване у вигляді окремого і одиничного явища. У психологічному аспекті, образ позначає складну сукупність взаємопов'язаних почуттів, які зображують об'єкт або явище, охоплюючи всі його властивості, які сприймає людська свідомість. Він слугує всеохоплюючим зображенням світу, який сприймається органами чуттів людини, а також постає як витвір його образної здатності [71].

Концепцію образу можна зрозуміти з двох точок зору. По-перше, образ функціонує як текстове явище, що вимагає його інтерпретації в контексті конкретного художнього твору. Ця інтерпретація враховує тонкощі та деталі даного тексту, щоб розпізнати мету автора, передану через образ. По-друге, образ має значення, яке виходить за рамки тексту. Він несе свою історію, прообрази та культурні посилання [76]. Отже, розуміння змісту образу передбачає дослідження його зв'язків з аналогічними уявленнями з минулого. По суті, образ розглядається як семантичний інваріант, що втілює певне значення, яке зберігається в різних контекстах.

Розглядаючи розвиток образу як грані свідомості та його прояв у словесному мистецтві, стає очевидним, що трансформації художньої свідомості та способів мислення сприяють розмаїттю художніх образів. Кожна епоха культури мовлення накладає відбиток на художні уявлення через своєрідне світосприйняття, властиве певній мовній спільноті. Ці художні образи сформовані панівною культурною парадигмою того часу, втілюючи унікальний погляд на світ [18, с. 18–22].

Художній образ виступає як особлива форма відображення, яка відрізняється тим, що в ньому не тільки здобуваються нові факти про світ, а й формується особливе відношення до предмета, що описується. Художність образу проявляється, коли він відображається різними засобами, такими як слова, мелодія тощо. Таким чином, художній образ представляє окрему форму та метод зображення життя в різних формах мистецтва, включаючи динамічне мистецтво, як-от художня література, поезія чи театр [6, с. 22].

У цьому контексті художній образ можна розуміти як «матеріалізацію образу» у сфері естетики. Спосіб вираження, що використовується в кожній формі мистецтва, різний: слова використовуються в художній літературі, кольори в живописі, звуки в музиці тощо. Художнім образом у сучасній літературі вважається будь-яка творчо окреслена обставина твору.

Художній образ – це витвір автора художнього тексту, спрямований на повне відображення явищ реальності. На думку А. С. Кіченко, художній образ передбачає творчі трансформації, які служать для автора засобом для роздумів і усвідомлення існуючої реальності, а також для побудови концептуально нового відтворення світу [63, с. 63].

Автор створює художній образ, щоб повніше розкрити художню атмосферу конкретного твору. Через ці художні образи читачі мають змогу сприймати зображуваний світ, стежити за сюжетним перебігом, розпізнавати психологічні аспекти твору.

Крім того, що художній образ віддзеркалює світ, він володіє такими неодмінними якостями, як конкретність й емоційна глибина. Психологічний

вплив художнього образу в літературі полягає в його здатності викликати минулі емоції та почуття, спогади про чуттєві переживання, пов'язані з психологічними рефлексіями. Таке динамічне залучення посилює читацьке сприйняття художнього твору, перетворюючи його на активний процес.

Засобами втілення словесних образів у літературі служать тропи та граматичні фігури. Словесні образи – це особлива форма організації мови в тексті, яка охоплює різноманітні форми об'єктивного знання про світ [6, с. 79]. На думку вчених, під словесним образом криється певний проміжок мовлення – слово чи словосполучення, що передає образну інформацію поза буквальним значенням його окремих компонентів. Яскравий художній образ ґрунтується на зіставленні двох різнорідних об'єктів, створюючи непередбачений і привертаючий увагу контраст, підкреслюючи при цьому їх основну схожість. Наприклад, порівняння пташки з сонцем може ефективно зобразити форму пташки, тоді як порівняння однієї пташки з іншою просто надасть пояснювальні деталі, не викликаючи образності. Важливо зазначити, що художні образи у творі виходять за межі зображення персонажів і можуть охоплювати такі елементи, як природа, краєвид, історії, обстановка та інші.

Коли для кожного елемента тексту використовується образний засіб опису, це підкреслює значення та видатність цих елементів. Цей характерний підхід є вирішальною характеристикою твору, оскільки він зосереджує увагу на центральних темах та ідеях [83].

Образ, як специфічне чуттєве явище, спонтанно виникає у свідомості індивіда. Словесні образи, натомість, не створюються довільно. Їх формування переплітається з процесом розуміння навколишнього світу: певні характеристики та якості, властиві словесному образу, проливають світло на минулі уявлення, які еволюціонували та трансформувалися з часом. У кожен нову історичну епоху автори працюють із вже існуючими художніми образами, дозволяючи собі генерувати нові образи з наявного матеріалу. Це збагачує внутрішнє значення слів новим сенсом та знаннями, отриманими з людського досвіду. Т. Еліота вважає, що на завдання поета у

створенні словесних образів впливає не лише їх індивідуальність, а й ера, в якій вони перебувають.

Межі та структура образу можуть різнитися. Образ можна охопити одним словом, фразою або зв'язною одиницею, що виходить за межі одного речення. Або ж, образ може охоплювати весь розділ, або у виняткових випадках, як-от «Кентавр» Дж. Апдайка, воно може займати весь роман [93].

Серед різноманітних художніх образів, що зустрічаються в тексті, важливе місце займає образ героїв. Вони проявляють себе як самостійні учасники діалогу між автором і читачем. Саме завдяки взаємодії між героями формується наше початкове сприйняття твору. За відсутності персонажів автор не може повною мірою передати художній зміст, оскільки твір має метафорично зображати життя, де дія зображується через взаємодію певних людей.

Індивідуальність зображення є лише одним із аспектів його візуального відображення дійсності, а отже, не може служити лише основою для розвитку самостійного художнього відображення дійсності. Поняття образу набуває більшої актуальності в художньому творі, коли зображується особа. У цьому контексті термін «образ» зазвичай використовується для позначення образу персонажа. Персонажі функціонують як відносно нероздільні композиційні елементи в межах художнього твору. Образ може мати як описовий, так і символічний характер [5, с. 18–25].

Художній твір можна розглядати як вид літератури, що досліджує систему художньої образності, що досягається шляхом словесного художнього осмислення дійсності. Основні функції художньої літератури (естетична, духовна, пізнавальна та комунікативна) виявляють відмінні характеристики зображених образів у творі. Кожна функція окремо проливає світло на певний аспект, але їх відокремлений аналіз тільки применшує сутність образу [22, с. 132–138].

Основні типи образів охоплюють образ персонажів, поетичний образ та символічний образ, усі вони здатні передати емоції, переживання та

різнобічний погляд на людське життя, втілений у художньому творі. Отже, ключовим поняттям, яке охоплює художню літературу, є поняття художнього образу, оскільки воно охоплює образне відображення всіх явищ у творі [7].

У процесі створення художнього образу використовуються різні мовні прийоми, зокрема загальноживані тропи, такі як епітет, метафора, порівняння та інші [85, с. 252 –276]. Зокрема, епітет служить стилістичним засобом, який передбачає злиття емоційного та логічного значень у атрибутивному слові, словосполученні чи навіть у синтаксичному вживанні для характеристики об'єкта. Його мета – вказати й передати читачеві певні властивості чи ознаки об'єкта, забезпечивши таким чином індивідуальне сприйняття й оцінку цих якостей. Важливо зазначити, що епітет за своєю суттю суб'єктивно-оцінний, носить тонкий й делікатний характер. Тому він вважається цінним засобом, особливо в стислих оповіданнях або художніх романах, де виникає потреба зобразити якомога більше деталей.

Епітети завжди були показником індивідуального художнього зображення світу автором, визначальним елементом яскравості тексту. Семантичне багатство різноманітних за лексико-семантичним і функціонально-стилістичним характером компонентів разом із потужністю словесного образу, що виникає, свідчить про необмежені естетичні можливості художньої мови. Англійська література має численні словесні шедеври, створі в такому ключі, а постмодерні текст дивують своєю емоційністю та експресивністю, переданою через епітети, що проникають у глибину думок і почуттів. У відповідності з орієнтирами постмодерністського світосприйняття вони породжують мовні образи [20].

На думку О. Галич, епітети за їх роллю у творі можна класифікувати так:

- 1) Характерологічні або пояснювальні епітети: вони підкреслюють найбільш відмітну характеристику образу, про який йде мова. Пояснювальні епітети виділяють важливі ознаки предмета, які не обов'язково можуть бути характерними для всієї групи предметів, до якої він належить. Цю

класифікацію епітетів можна розділити на дві основні групи, керуючись семантичною узгодженістю: одна група без порушення семантичної узгодженості та інша група, яка її порушує. Епітети, поставлені після іменника, особливо якщо вони складаються з двох і більше елементів, привертають увагу читача. Вони естетично виражені та пройняті емоційним забарвленням.

2) Підсилювальні епітети: вони не тільки підкреслюють характерну ознаку об'єкта, але й посилюють її. Вони додають образу виразності та інтенсивності, створюючи більш яскравий образ чи емоційний тон. Наприклад: “*a huge ocean*”, “*an incredible strength*”, “*unbelievable talent*”, “*boundless love*”.

3) Прикрашальні епітети – слова чи словосполучення, які використовуються для надання більш виразних рис предметам, особам тощо. Вони вносять в опис красу та емоційну глибину: “*a melodious voice*”, “*a crystal stream*” [19].

Епітети виконують функцію характеристичної та образної індивідуалізації, активно формуючи та розвиваючи образ персонажа. Епітети, що використовуються в мовленні персонажа, допомагають розкрити його особистість, риси характеру, спонукання та психологічний чи емоційний стан. Вони можуть підкреслювати конкретні атрибути персонажа, охоплюючи його дії, зовнішній вигляд або внутрішні думки, почуття, додаючи глибину та багатогранність в опис їхньої особистості. Таким чином, епітети, що використовуються в контексті персонажів, відіграють ключову роль у тому, щоб читачі могли глибше зрозуміти персонажа та співпереживати йому, одночасно занурюючись у художню сферу твору [77, с. 20].

Використання мовних засобів для створення словесних образів є високоефективним, особливо коли йдеться про побудову складних прикметників і епітетів-комполітів, які додають значення предметам [63, с. 39–44]. Епітети-комполіти служать для характеристики різних сутностей,

починаючи від неживих предметів і закінчуючи людьми. Ці епітети не обмежуються окремими лексико-семантичними групами, оскільки утворюються спонтанно і представляють своєрідний емоційно-експресивний компонент того чи іншого мовного образу. Прикладами епітетів-комполітів є: “*rosy-fingered dawn*”, “*deep-rooted tradition*”, “*steel-hearted ruler*”, “*honey-sweet voice*”, “*snow-capped mountains*”, “*diamond-studded sky*”.

Як відомо, епітети найчастіше використовуються для характеристики зовнішності героїв. Також виявлено, що епітети, що стосуються характеристик зовнішності, найчастіше пов'язані з рисами обличчя та загальною красою [47, с. 438–444]. Наприклад, коли ми використовуємо епітети для опису вигляду персонажа, такі як “*stunning girl*” або “*handsome man*”, ми відразу формуємо загальне враження про його привабливість і красу. Ці епітети допомагають читачеві візуалізувати образ персонажа та створюють перше враження про нього. Описуючи очі персонажа за допомогою епітетів, таких як “*piercing blue eyes*” («пронизливі блакитні очі»), “*penetrating steel-gray eyes*” («проникливі сталеві-сірі очі») або “*sparkling emerald eyes*” («сяючі смарагдові очі»), ми передаємо їх виразність, колір та особливості, які можуть бути важливими для характеристики образу персонажа. Описи волосся також можуть допомогти створити унікальний образ персонажа. Наприклад, “*fluffy hair*” («пухнасте волосся») або “*glossy waves*” («блискуче хвилясте волосся») описують текстуру і стиль волосся, у той час як “*platinum blonde hair*” («платиновий блонд») або “*fiery red hair*” («вогняно-руде волосся») передають інформацію про колір, що може бути пов'язано з його особистістю чи характеристиками. Епітети, що описують щоки та губи персонажа, додають деталі до його зовнішності та виразу обличчя. “*Petal-soft cheeks*” («м'які як пелюстки щоки»), “*peachy cheeks*” («персикові щоки») або “*blushed cheeks*” («почервонілі щоки») передають інформацію про їхню текстуру та колір, а “*coral lips*” («коралові губи»), “*silken lips*” («шовковисті губи») або “*ruby*”

lips» («рубінові губи») описують їх форму, колір і потенційно пов'язані з емоційним станом персонажа.

Окрім зовнішності, епітети здатні передавати риси характеру героїв, надаючи читачам стислі описи, які фіксують основні якості образів персонажів. Коли епітет описує персонажа як *“a patient mother”* («терпляча мати»), він відразу передає важливий аспект його особистості, підкреслюючи його здатність зберігати спокій і самовладання. Подібним чином *“a brave warrior”* («хоробрий воїн») свідчить про мужність і відвагу героя. Такі епітетні конструкції, як *“a fair king”* («справедливий король») або *“a kind father”* («добрий батько»), дають ключове розуміння моральних позицій та поведінки цих персонажів. Використання таких епітетів дозволяє читачам сформулювати судження про їхні етичні стандарти та роль цих образів у художньому творі. Опис персонажа як *“an honest player”* («чесний гравець») або *“a selfless servant”* («самовідданий слуга») зображує конкретні риси, які визначають його дії та мотивацію у творі. Ці епітети дають уявлення про чесність, відданість і почуття відповідальності героїв твору. Використовуючи такі епітети, як *“a responsible partner”* («відповідальний партнер») або *“a mean merchant”* («підлий торговець»), автори можуть розкривати як позитивні, і негативні сторони героя, сприяючи враженням читача.

Також епітети сприяють опису морального стану героя. Роль цих епітетів полягає у передачі емоційних та моральних аспектів особистості персонажа. Вони допомагають побачити внутрішній світ і стан героя, його етичні цінності, мотивації та конфлікти. Наприклад, словосполучення *“a dull mood”* містить епітет, який вказує на емоційний стан героя, його смуток чи пригніченість. Водночас, *“a raised mood”* («піднесений настрій») відображає збудження, ентузіазм чи радість героя. Такий епітет вказує на те, що герой перебуває у стані емоційного підйому. Епітет у фразі *“a broken heart”* («розбите серце») передає емоційний біль, втрату або розчарування, які переживає герой. Він допомагає описати глибоку емоційну травму, яка може

впливати на дії та прийняття рішень персонажа. Епітет “*a painful longing in the soul*” («*болюча туга на душі*») підкреслює глибокий душевний біль, горе або смуток героя. За допомогою епітетної конструкції “*a kind heart*” («*добре серце*») можна створити образ персонажа, який виявляє доброту, турботу та співчуття до інших. Словосполучення “*a pure mind*” («*чистий розум*») вказує на інтелектуальну ясність та неупередженість героя. Епітет здатен передати високий рівень інтелектуальних здібностей та здатність персонажа мислити логічно та об'єктивно.

Епітети покликані для передачі дій та вчинків, які формують образ героя у художньому творі. Наприклад, “*good intentions*” («*хороші наміри*») вказує на моральні цілі, які має герой. Епітет передає бажання робити правильні та шляхетні вчинки, незважаючи на труднощі чи перешкоди. Наступний епітет у конструкції “*an internal conflict*” («*внутрішній конфлікт*») свідчить про сумніви чи протиріччя, із якими стикається герой. Він допомагає описати складність його характеру та внутрішні протиріччя, які можуть впливати на його вирішення та вчинки. “*A sincere desire*” («*щире прагнення*») передає глибоке та щире бажання героя. Це вказує на його прагнення до досягнення певної мети чи ідеалу, а також на його завзятість та рішучість. Зрештою, “*unshakeable belief*” («*непохитна віра*») вказує на міцні моральні принципи героя. У цьому виразі, епітет підкреслює його непохитну вірність своїм цінностям і переконанням, попри зовнішні чинники чи спокуси.

Загалом, роль епітету у формуванні образу героя у художній літературі є незамінною, адже епітети є потужним інструментом, що дозволяє авторам передати безліч аспектів особистості героя і збагатити його характерне уявлення в очах читача [25, с. 205–213].

Насамперед, епітети відіграють ключову роль у описі зовнішності героя, допомагаючи створити яскраву і незабутню картину. Вони втілюються у словах, розкриваючи деталі його зовнішності, такі як колір очей, волосся чи

особливості обличчя. Завдяки епітетам, герой набуває унікальних рис, які надають йому особливого вигляду і відбиваються в уяві читача.

Другий аспект, на який спрямована роль епітету, це передача емоцій та внутрішнього світу героя. Епітети допомагають висловити його почуття, емоції та настрої, зануривши читача у його внутрішній світ. Завдяки епітетам, читачі можуть відчувати радість, горе, пристрасть чи гнів, які пронизують серце і душу героя. Епітети допомагають зрозуміти його внутрішні суперечності та трагедії, а також розділити його радості.

Третім важливим фактором є роль епітету в описі ставлення героя до світу та інших персонажів. Вони виражають його ставлення до навколишнього середовища, культури та цінностей, а також його взаємодію з іншими людьми. Епітети можуть допомогти дізнатися, як герой сприймає та взаємодіє зі світом, відображаючи його погляди, уподобання та відношення.

Підбиваючи підсумки, епітети відіграють істотну роль у передачі рис характеру героя. Вони допомагають нам побачити його моральні якості, такі як чесність, доброта, справедливість чи жорстокість. Епітети підкреслюють його сильні сторони та слабкості, його відданість чи мінливість, створюючи повноцінний та багатогранний образ.

Висновки до розділу 1

Сутність вищевикладеного зводиться до висновку, що епітет відіграє важливу роль у посиленні висловлювань, створенні образності, емоційного впливу на читача. Добираючи й підкреслюючи важливі якості предметів чи явищ, автори використовують епітети, щоб посилити їх образне значення, виразити почуття автора до предмета та привернути увагу читача. Епітети демонструють лексичне багатство мови. Примітно, що епітети можуть складатися не лише з одного слова, а й із словосполучень, надаючи тексту нові смислові шари. Якщо одні вчені розглядають епітет як стилістичну фігуру, то інші сприймають його як самостійний засіб вираження, часто іменованій тропом.

Класифікація епітетів на основі семантичних ознак і структурних характеристик надає вичерпну інформацію про їх розподіл. Т.М. Онопрієнко пропонує систематичну класифікацію, яка розрізняє узуально-асоціативні та okazіонально-асоціативні епітети. Епітети першої категорії, спираються на загальноновизнані асоціації, у той час, як okazіонально-асоціативні епітети охоплюють унікальні семантичні асоціації. Такі епітети не є попередньо встановленими мовними одиницями і використовуються в певних контекстах. У сфері узуально-асоціативних епітетів виділяють два різновиди: описово-оцінні та постійні епітети. Останні переважно зустрічаються в усній народній творчості – прислів'ях, баладах, приказках як в українській, так і в англійській літературах.

Втім, дослідження епітетів з точки зору їх структурних і синтаксичних характеристик і функцій відкриває додаткові рівні аналізу. Класифікація за структурно-синтаксичним принципом використовує подвійний підхід, враховуючи композиційну структуру епітетів та їх позицію в реченні. Вивчення структурних і композиційних особливостей епітетів дозволяє виділити кілька моделей, поширених в англійській літературі. Одна з поширених моделей передбачає використання прикметників перед іменниками в прийменникових фразах для вираження епітетів.

Проаналізувавши особливості вживання епітетів у художній літературі, стає очевидним, що вони виступають важливим засобом вираження ставлення автора до зображуваних предметів, явищ, подій. Основна функція епітетів полягає в індивідуалізації та характеристиці предметів, оскільки вони виділяють ті якості та властивості, які письменник вважає необхідними і значущими, керуючись своїм розумінням і ставленням до предмета. Використовуючи епітети, письменники спрямовують увагу читача на конкретні ознаки та сторони описуваного явища.

У сфері художньої творчості епітет відіграє роль стилістичного прийому, поєднуючи емоційні та логічні значення в атрибутивному слові, словосполученні чи навіть у вигляді речення для характеристики предмета. Його основне призначення – вказати й передати конкретні властивості чи ознаки предмета, сприяючи тим самим індивідуальному сприйняттю й оцінці цих якостей читачем. Важливо визнати, що епітет за своєю суттю суб'єктивно-оцінний, має тонкий і делікатний характер. Ця риса робить його цінним інструментом, особливо в таких жанрах, як оповідання чи художні романи, де опис складних деталей є важливим.

Згідно з результатами дослідження, у разі вдалого вживання епітети сприяють загальній естетичній якості тексту, привертаючи увагу читача та сприяючи більш глибокому зв'язку з оповіддю. Вони служать засобом передачі бачення та задуму автора, дають змогу побачити його розуміння та оцінку зображуваного світу. Ретельний підбір і розміщення епітетів дає змогу авторам створювати літературні твори, де складне зображення об'єктів та їхніх якостей збагачує досвід читача. Епітети додають глибини, деталізації, насиченості, що робить їх основним компонентом літературної виразності.

Крім того, епітети активно формують і розвивають образ героїв оповіді. Англomовна література може похвалитися численними шедеврами, створеними завдяки вмілому використанню епітетів, які вирізняються своєю емоційною глибиною та експресивністю, часто проникаючи в глибину думок і почуттів. Епітети вживаються для опису персонажа, щоб читач мав змогу

зрозуміти його зовнішній вигляд, особистість, риси характеру, наміри, дії, психологічний або емоційний стан, внутрішні думки та почуття. Додаючи епітети, автори надають описам персонажів глибини та багатогранності, дозволяючи детальніше досліджувати їхні особливості. Ці ретельно підібрані мовні прийоми збагачують розуміння читачів й оцінку персонажів, створюючи більш захоплюючий художній твір.

Підсумовуючи, епітети відіграють ключову роль у створенні літературних творів. Вони служать потужними інструментами для характеристики та образної індивідуалізації, дозволяючи авторам вдихнути життя у своїх персонажів і викликати у читачів низку емоцій і реакцій. Епітет покращує образ героя, розкриваючи його найпотаємніші риси, думки та почуття. Використовуючи виразний потенціал епітетів, автори створюють яскравих персонажів, які резонують із читачами, роблячи їхні літературні твори більш пам'ятними та вражаючими.

РОЗДІЛ 2. РОЛЬ ЕПТЕТА В ТВОРЕННІ ЧОЛОВІЧОГО ПОРТРЕТА НА ОСНОВІ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ КОЛЛІН МАК- КАЛЛОУ «ТІ, ЩО СПІВАЮТЬ У ТЕРНІ»

2.1 Чоловічий мовний портрет і його реалізація у сучасних творах

Портрет – потужний засіб зображення персонажів. За допомогою різних елементів, таких як поза, вираз обличчя, одяг, рухи, жести та манери, письменник розкриває відмінні та типові риси своїх героїв. Крім того, через образи передається ідейна позиція письменника щодо цих героїв. Центральним стовпом у всьому масиві художніх образів виступає портрет персонажа.

У царині літератури мовний портрет створюється шляхом майстерного використання слів, наповнених емоційною глибиною. Хоча для розуміння розмовної мови може знадобитися аналіз семантичних значень слів і їхніх семантичних зв'язків, письменники стикаються з проблемою подолання концептуальної та абстрактної природи мови. Їхнє завдання – перетворити його на засіб відображення дійсності. Щоб досягти цього, письменники ретельно вибирають і розташовують слова таким чином, щоб перенести фокус із загального значення слів на поняття та асоціації, пов'язані з ними. Такий підхід закладає основу для глибшого розуміння речень, які вони будують.

Автор намагається спиратися на загальновизнану семантичну сферу певного слова, гарантуючи, що всі його внесені значення узгоджуються з центральною темою твору та резонують у свідомості читача без спотворень. Тим не менш, автор також має право застосувати нетрадиційне тлумачення слова або надати йому абсолютно нового значення. Це формує фундамент для процесу метафоризації, який служить основою художнього мистецтва у царині літератури [81].

Термін «портрет» походить від французького слова «portrait», що означає «зображати», «описувати». Портрет передбачає створення образу чи опису реальних чи історичних осіб чи груп у літературі чи інших видах

мистецтва. Вдалий портрет не лише відображає фізичну схожість людини, але й заглиблюється в її внутрішню сутність, фіксує її унікальні якості в контексті конкретної історичної епохи, етнічної групи та культурного оточення [36, с. 573]. Однак, оскільки читачі часто не мають можливості порівняти образ з фактичною моделлю, будь-яке персоналізоване зображення людини зазвичай називають портретом, якщо воно є основним або головним об'єктом літературного твору.

Поняття мовного портрета, подане в Енциклопедії української мови, стосується мовних характеристик, які демонструють герої художнього твору. Художня дія реалістичного зображення значною мірою залежить від вмілого використання автором стилістичних засобів, що завершується створенням «мовного портрета» героя. У цьому контексті «мовний портрет» у реалістичному творі означає точне відображення мовних рис середовища персонажа [65, с. 361].

Додаткову перспективу додає Л. М. Марчук, наголошуючи на тому, що мистецтво мовного портрета виходить за межі лише зовнішньої схожості. Це вимагає вміння автора передати внутрішнє життя людини, відобразити її соціальний статус, змалювати характерні риси доби, яку вона населяє [50, вип. 18, с. 3–7]. Це розширене визначення дає змогу описати мовний портрет, зосереджуючись на різних аспектах особистості та її оточення.

Л. І. Мацько та С. Я. Єрмоленко розглядають мовний портрет як стилістичну категорію. Наприклад, С. Я. Єрмоленко виділяє два види: зовнішній мовний портрет, що досягається через зображення фізичних властивостей персонажа, і внутрішній психологічний мовний портрет, який заглиблюється у внутрішній стан героя через використання додаткових мовних засобів, таких як епітети, порівняння та метафори [29, с. 94].

Словник лінгвістичних термінів визначає мовний портрет як своєрідну сукупність слів і виразів, що служать засобом художнього відтворення дійових героїв художнього твору [23, с. 243].

Згідно з В. І. Ницполь, поняття «мовний портрет» можна охарактеризувати як фундаментальний елемент мовної особистості. Він передбачає вербальне вираження рис особистості, охоплюючи такі аспекти, як соціальне походження, вік і психологічні особливості. Мовний портрет відіграє вирішальну роль у доповненні та формуванні загальної мовної особистості [56, с. 42].

Д. І. Ганич та І. С. Олійник зазначають, що мовний портрет передбачає розкриття унікальних рис літературних персонажів через їх використання мови. Це включає в себе оригінальний вибір слів, виразів і фразових зворотів як творчий інструмент для ефективного зображення персонажів. Крім того, опис їхньої манери мови додає глибини їх зображенню в літературному творі [21, с. 132].

За словами Кусько Є. Я., мовний портрет можна охарактеризувати як унікальний і репрезентативний засіб вираження мови персонажа, що відображає постійний розвиток персонажа, його світогляд, світоглядні переконання, політичну позицію [42].

На думку З. С. Шевчука, «мовний портрет» становить широкую й всеосяжну категорію, яка виступає найважливішим елементом мовної особистості. Мовний портрет знаходить вираження за допомогою мовних засобів, яким сприяють різноманітні характеристики, які можуть доповнюватися локальними, соціальними та етнокультурними аспектами [75, с. 305–308].

У спостереженнях М. В. Бережної, наголошується, що письменники використовують як явні, так і приховані прийоми для створення портрета персонажа в художньому творі. Явні засоби охоплюють прямі посилання на різні атрибути характеру, такі як риси, вік, національність, професія, освіта та соціальний статус. З іншого боку, імпліцитні засоби більші й передбачають використання стилістичних прийомів, функціонально забарвленої лексики, сленгу, діалектів, а також таких елементів, як алюзії та імена, що може вимагати від читача додаткових знань для кращого тлумачення [4, с. 11–15].

Основою для окреслення мовного портрета персонажа є його унікальний лексикон, який може охоплювати загальноживані слова, стилістичні засоби та відмінні синтаксичні структури, які формують характерні риси індивідуального способу спілкування конкретного героя. На добір мовних засобів автором впливає кілька факторів, які в кінцевому підсумку спрямовані на те, щоб надати читачам якомога найбільше вичерпної інформації про особисті герою [74, с. 48]. Відповідно, портрет включає такі аспекти, як стать, вік, місцеве та національне походження, часова обстановка, соціальний статус, зовнішній вигляд, характер, емоційний стан і динаміка стосунків між персонажами. Мовленнєва поведінка персонажа у художньому творі є вдалим засобом персоналізації його портрета, при цьому будь-які зміни в мовленні можуть свідчити про зміни в психоемоційному стані, внутрішньому світі та свідомості героя.

Зображення персонажа займає стрижневу роль у всій системі художньої образності. У сучасній лінгвістиці при дослідженні художнього тексту вчені заглиблюються в комплексний аналіз мовних елементів, особливо акцентуючи увагу на портреті героя [26, с. 67–69]. Ця перевірка тісно пов'язана з теорією мовної комунікації, оскільки допомагає зрозуміти заплутану мережу художнього вираження в тексті.

Мовний портрет – це складне художнє зображення особи, створене за допомогою засобів художньої виразності. Це багатогранне зображення розділяють на кілька основних підвидів:

1) Власне портрет – зовнішній вигляд відтворюється через візуальне зображення рис обличчя, виразу обличчя, жестів та одягу, завдяки чому відчутно відображення фізичної присутності персонажа.

2) Психологічний портрет – заглиблюється у внутрішній світ героїв, глибоко досліджуючи їх психологічний стан, розкриває риси характеру, темперамент, поведінку, моральні якості й уподобань.

3) Мовний портрет – підкреслює зв'язок між мовою персонажа та його унікальною особистістю, вирізняючи його з-поміж інших персонажів.

Мовний портрет показує, як персонаж спілкується та виражає себе, що додає глибини та автентичності зображенню. Гармонійно поєднуючи ці компоненти, автор може побудувати яскравий, багатоплановий образ героя. Таке всебічне зображення переконує читача в художній справжності й надає відчуття емоційної достовірності зображенню персонажа [55, с. 48–52].

Формування мовного портрета залежить від кількох ключових елементів, до яких належать:

- 1) взаємодія між мовою персонажів і їхніми особистісними рисами;
- 2) використання різних мовних стилів різними персонажами, що сприяє їх індивідуальності;
- 3) вираження соціального, професійного та регіонального походження героя за допомогою мови;
- 4) відображення світогляду, політичних позицій, світоглядних переконань персонажа через їх мовне вираження.
- 5) еволюція мови персонажів у тандемі з розвитком їх образу [52, с. 215–220].

Зображення особистості персонажа в художньому творі виконує різні істотні функції. Перш за все, він встановлює приналежність персонажа до певних груп і служить засобом для визначення їх особистості. У багатьох випадках позитивні герої художніх творів стають провідниками задумів автора, втілюючи його бачення добра і зла [46, с. 107–118]. Отже, виступ позитивного головного героя читач повинен сприймати позитивно, дотримуючись загальноприйнятих моральних норм і орієнтуючи аудиторію на авторські ідеї позитиву. Позитивні персонажі літератури мають яскраво виражену, потужну індивідуальність, відзначаються неповторністю й самобутністю. Вони вирізняються своєю сміливістю, рішучістю та ініціативністю, представляючи захоплюючий образ повністю сформованої та яскравої особистості, що дозволяє автору донести до читача своє світосприйняття.

Деякі лінгвісти класифікують портретні описи на два типи: компактні та розосереджені. Компактний портретний опис передбачає єдине, всебічне зображення письменником зовнішності персонажа, до якого можна не повертатися протягом деякого часу. Цей тип опису, як правило, є детальним і складним. Зазвичай він подається через перспективу оповідача, який зацікавлений у зосередженні уваги на характеристиках представника певної соціальної групи. На противагу, розосереджений портретний опис передбачає повторювані та періодичні посилення на зовнішність персонажа протягом всього твору [10, с. 35–37]. Наявність розосереджених описів вказує на еволюцію образу персонажа в міру розвитку твору.

Відповідно до характеру дослідження та матеріалів, що аналізуються, виокремлюються різні типи портретів. Відповідно до синтаксичного підходу, лінгвісти виділяють два структурних типи портрета: концентрований і неконцентрований. Концентрований портретний опис залишається унікальним і не може бути відтвореним чи розширеним в ході тексту. Головною ознакою концентрації є неможливість відтворити портретний опис по всьому тексту, оскільки він залишається зосередженим в одному конкретному місці [70, с. 135–139]. З іншого боку, неконцентрований портретний опис – це портретна відтворюваність, яка неодноразово повторюється в ході розвитку тексту, утворюючи портретний ланцюжок. Ланки цього ланцюга можуть відрізнятися за ступенем віддаленості одна від одної. Розкриття персонажа базується на повторенні елементів у портретному ланцюжку. Класифікація неконцентрації корениться в локалізації портретного опису в межах художнього тексту. Тут неконцентрація визначається як повторюване відтворення портретного опису, що розвивається протягом усього твору.

Окрім того, у тексті розглядаються різні типи портретів, кожен зі своїм чітким фокусом і підходом. По-перше, це портрети-описи, які підкреслюють зовнішній вигляд персонажа. Потім розглядаються портрети-враження, де душевні якості персонажа передаються через враження, які

вони справляють на інших героїв і автора. Нарешті, є портрети-порівняння, де риси персонажа подаються шляхом порівняння з портретами інших персонажів. Портрети також можна класифікувати як статичні або динамічні. Статичний портрет привертає увагу до незмінних подробиць, у той час як динамічний портрет накопичує деталі впродовж усієї розповіді, зосереджуючись на змінних рисах, таких як жести, міміка та поведінка [68, с. 74].

У сфері літературознавства виділяють ще два типи літературних портретів: мемуарно-біографічний і художньо-біографічний. Обидва типи обертаються навколо реальних особистостей, як їх обговорює та зображує автор. Художньо-біографічний літературний портрет: цей тип містить сюжет, хоча зосереджений на обмеженому часовому проміжку. Такий портрет може містити певні фактичні неточності, щоб служити художнім цілям. На відміну від художньо-біографічного портрету, мемуарно-біографічний портрет або не має значного сюжету, або сюжет менш виражений. Він описує героя протягом тривалого періоду і часто набуває форми мемуарів [88].

Слід визнати, що компоненти характеризуючого портрета можна розділити на дві групи: стійкі (цілісні) риси, такі як колір очей, форма обличчя, зріст, статура; і ситуаційні елементи, включаючи одяг, жести та міміку. Зображення персонажа служить засобом індивідуалізації його особистості [12]. Окрім підкреслення зовнішніх фізичних атрибутів персонажа, портрет заглиблюється в деталі його зачіски, одягу, манер і аксесуарів – усе це відображає їхні унікальні вподобання, прагнення, і стиль. На відміну від пейзажу, портрет також дає уявлення про суспільний статус персонажа та стає частиною тимчасового контексту в тексті. Це тому, що одяг персонажа відображає не лише епоху та пору року, але й час доби.

Ім'я героя є значущою стороною портрета героя в художній літературі. Власні імена з номінальною функцією відіграють вирішальну роль, оскільки вони допомагають у формуванні літературного героя. Автори докладають значних зусиль, щоб описати епізоди, персонажів і події, щоб створити

яскраву візуалізацію. Проте найпотужніші описи часто включають лише посилення – ключове слово що відмикає двері, запрошуючи читача самому проникнути всередину оповіді [69].

У художньому творі чоловічий портрет охоплює безліч структурно-семантичних елементів. Це стосується не лише зовнішніх атрибутів, таких як риси обличчя, вираз обличчя, погляд, волосся, статура, одяг та аксесуари. Чоловічий портрет також охоплює такі поведінкові аспекти, як міміка, жести, стиль ходьби, мова тіла та загальна поведінка [90]. Чоловічий портрет служить також потужним провідником для передачі безлічі елементів, пов'язаних із середовищем і контекстом об'єкта. Аналізуючи чоловічий портрет, дослідники часто вивчають зображення факторів оточення людини, як зовнішніх, так і внутрішніх. Ці чинники є суттєвими для досягнення всебічного зображення зображуваного персонажа [84].

Узагальнюючи, чоловічий портрет також містить деталі, пов'язані з середовищем, у якому існує людина. Це середовище виходить за межі фізичного оточення та охоплює соціальні та культурні аспекти їхнього життя. Дослідники часто аналізують коло спілкування суб'єкта, яке включає людей, з якими вони взаємодіють, і їхні стосунки. Розуміння соціального кола суб'єкта допомагає розгадати його ролі, статус і соціальну динаміку, надаючи ширший контекст для їх зображення. Крім того, дослідження навколишнього середовища передбачає заглиблення в такі аспекти як пейзажі. Включення пейзажів або контекстних налаштувань забезпечує візуальні підказки, які покращують розуміння місця суб'єкта у світі. Прискіпливо досліджуючи зображення цих факторів навколишнього середовища на чоловічому портреті, дослідники отримують цінну інформацію про взаємовпливаючі стосунки між об'єктом і його оточенням. Цей детальний аналіз утворює важливий компонент дослідницьких робіт, сприяючи всебічному розумінню мистецького твору та намірів митця щодо представлення чоловічої постаті в конкретному контексті [87].

Крім того, портрет може передавати різні характеристики героїв. Наприклад, у зображенні героя колористична характеристика може відігравати значну роль у передачі його рис характеру та властивостей. Використовуючи домінуючі кольори в описі, художник чи письменник може розкрити семантику образу героя. Подібним чином аромати можна використовувати як інструмент для характеристики, особливо в контексті натуралізму. Асоціація конкретних запахів зі схильностями героя допомагає створити більш реалістичний і яскравий образ. Характеристика смаків і естетики може сприяти формуванню особистості героя. Наприклад, у романтичних творах любов героя до музики може свідчити про його позитивні риси та нахили. Портрет також передбачає заглиблення і в інші сенсорні аспекти, наприклад, звуки, адже зображення звуків може додати мультисенсорний вимір загальному досвіду. Паралельні образи або концепції є ще одним потужним методом розвитку характеру. Інтегруючи різні сторони дійсності, митець чи письменник може побудувати семантично домінуючу естетичну концепцію героя, збагачуючи їх зображення.

На ефективну актуалізацію окремих структурно-семантичних компонентів у портреті насамперед впливають жанр твору та концептуальні засади літературного напрямку [54, с. 124–128]. Ці елементи формують критичну основу, яка спрямовує художника чи письменника у створенні переконливого та всебічного зображення героя.

При аналізі тексту зазвичай використовуються два наукових підходи – літературознавчий і лінгвістичний. Мовний портрет, як складова художнього твору, стає предметом ґрунтовної лінгвістичної експертизи, яка охоплює детальне дослідження характеристик художнього тексту на всіх мовних рівнях.

У сучасних творах чоловічі мовні портрети широко використовуються в різних жанрах, включаючи романи, оповідання, п'єси та кіносценарії. Ці портрети відіграють вирішальну роль у формуванні оповіді, стимулюючи розвиток персонажа та залучаючи читачів або аудиторію. Вони допомагають

авторам розповідати переконливі історії, які резонують з читачами, демонструючи складність і різноманітність чоловічого досвіду [86].

Таким чином, у чоловічому мовному портреті автор має можливість майстерно передати зовнішність героя за допомогою яскравих і спонукальних образів. Використовуючи описову мову та епітети, читач може сформувати чітке уявлення про фізичні риси персонажа. Яскравим прикладом є уривок із книги Сарі Дж. Маас «Трон зі скла» [91]:

“Yet there was something in his eyes, strikingly blue – the color of the waters of the southern countries – and the way they contrasted with his raven-black hair that made her pause. He was achingly handsome, and couldn’t have been older than twenty. Princes are not supposed to be handsome! They’re sniveling, stupid, repulsive creatures! This one... this... How unfair of him to be royal and beautiful.” [91]

Цей мовний портрет зображує молодого чоловіка з чарівними і контрастними рисами обличчя, які справляють сильне враження на читача. У наведеному уривку автор завдяки опису *“something in his eyes, strikingly blue”* миттєво привертає увагу до очей персонажа, підкреслюючи їхній насичений і захоплюючий колір. Порівняння з водами південних країн підкреслює красу та привабливість його погляду. Контраст між його вражаючими блакитними очима та чорним волоссям створює захоплююче візуальне зіставлення, додаючи глибини та таємничості його зовнішності. Автор протиставляє реальний вигляд чоловіка звичайним очікуванням принців, яких він описує епітетами як *“sniveling, stupid, repulsive creatures”*, що слугує підривом чарівної природи чоловічого характеру. Цей різкий контраст ще більше підкреслює його унікальність і кидає виклик традиційним стереотипам, пов’язаним із королівськими особами.

“It was a voice she had heard before, deep and raspy. It made her bones crack and splinter, made her feel the astonishing cold of a winter long since past. Her eyes only dared to venture as far as his chest. It was broad, not entirely with

muscle, and seemed tightly restrained within a crimson and black tunic. A cape of white fur hung from his shoulders, and a sword was sheathed at his side.” [91]

У цьому чоловічому портреті опис і основні моменти обертаються навколо почуття влади, сили та мужності, яке випромінює персонаж. Опис голосу персонажа за допомогою таких епітетів як *“deep and raspy”* відразу задає тон його образу. Цей голос несе в собі відчуття влади та сили, залишаючи сильний вплив на тих, хто його чує. Зображення грудей персонажа як *“broad”* свідчить про його фізичну силу. Те, як він себе тримає, видає відчуття вродженої сили та стійкості. Загалом цей чоловічий мовний портрет підкреслює могутню та мужню присутність персонажа. Його голос, зовнішній вигляд і одяг сприяють зображенню чоловіка, який викликає повагу та випромінює силу.

“One was a gargantuan man standing beside Duke Perrington, who seemed crafted of muscle and steel – and took pains to display it within his sleeveless armor. The man’s arms looked capable of crushing a horse’s skull. It wasn’t that he was ugly – in fact, his tanned face was rather pleasant, but there was something nasty about his demeanor, about his obsidian eyes as they shifted and met her own. His large, white teeth gleamed.” [91]

Даний портретний опис зосереджений на фізичній силі, страхітливій поведінці та загрозовій присутності гігантського чоловіка, що стоїть біля герцога Перрінгтона. Найбільше уваги приділяється фізичним якостям, які описують героя як *“a gargantuan man crafted of muscle and steel”*, що означає грізну та міцну статуру. Згадка про його *“sleeveless armor”* ілюструє його впевненість у демонстрації своєї сили. Передача погляду героя ще більше посилює відчуття загрози, що виходить від нього, вселяючи відчуття небезпеки або тривоги у читача. Використання контрастних образів створює враження людини, чия влада та поведінка одночасно захоплюють і відлякують, залишаючи тривалий вплив на читача.

“Dorian, the Crown Prince of Adarlan, stood tall and fearless in the face of danger. His unwavering courage was evident as he faced the dark forces threatening their kingdom.” [91]

Даний чоловічий мовний портрет Доріана, наслідного принца Адарлану, найбільш підкреслює такі характеристики як мужність і хоробрість. Використання таких епітетів, як *“fearless”* і *“unwavering”*, ще більше підкреслює його хоробрість. Ці епітети вказують на те, що Доріана нелегко злякати. Він стоїть високо, зображуючи впевнену та рішучу поведінку, готовий протистояти будь-яким загрозам, які трапляються на його шляху. Натомість він стикається з цими викликами з хоробрістю та рішучістю, що відображає його справжню силу характеру. Автор зображує Доріана як мужнього та відважного героя, людину, яка не боїться взяти на себе обов’язки лідера та захистити своє королівство від неминучої небезпеки.

“Chaol, the Captain of the Guard, possessed a strong and resolute nature. He was determined to protect those he cared about, even if it meant putting his own life at risk.” [91]

Найбільш важливими характеристиками, які відображаються у цьому чоловічому портреті Чаола, капітана гвардії, є його сила та рішучість. Використання таких епітетів, як *“strong”* і *“resolute”*, ще більше підкреслює його силу духу. Ці терміни вказують на те, що Чаол – людина непохитної рішучості, яка володіє внутрішньою силою, яка дозволяє йому протистояти викликам із непохитною рішучістю. Прояв рішучості Чаола при захисті тих, про кого він піклується, навіть ризикуючи власним життям, демонструє його безкорисливість і відданість. Це підкреслює його готовність ставити благополуччя інших вище за своє, ілюструючи глибину його відданості та почуття обов’язку, що характерне чоловічим образам.

“Rowan, the immortal warrior, was renowned for his intelligence and resourcefulness. His strategic mind and vast knowledge proved invaluable in their battles against the enemy.” [91]

У даному уривку продемонстровано чоловічий портрет Роуена, безсмертного воїна, який вирізняється такими особливостями як розум і винахідливість. Використання таких епітетів, як *“intelligent”* і *“resourceful”*, ще більше підкреслює його розумову гостроту, володіння високим інтелектом і здатністю критично мислити в складних ситуаціях. Висвітлення автором стратегічного розуму та величезних знань Роуена підкреслює його тактичну майстерність і досвід. Він не лише досвідчений воїн, але й той, хто може аналізувати ситуації та розробляти ефективні плани подолання своїх ворогів. Розум і винахідливість Роуена зображені як безцінні активи в їхніх битвах проти ворога.

“The King of Adarlan, ruthless and sadistic, ruled with an iron fist. His cruel actions and lack of empathy earned him the reputation of a tyrant.” [91]

При створенні мовного портрета короля Адарлану найбільш висвітлені такі чоловічі якості як його жорстокість і садизм. Скориставшись такими епітетами як *“ruthless”* і *“sadistic”*, автор підкреслив його зловмисну натуру. Ці мовні засоби вказують на те, що король позбавлений милосердя і отримує задоволення від заподіяння болю та страждань іншим. Його залізний підхід до управління свідчить про повне ігнорування добробуту та прав підданих, сприяючи створенню атмосфери страху та гноблення.

“Gavriel, a skilled and honorable warrior, had a reputation for his prowess in battle and his adherence to a strict code of honor.” [91]

Використання таких епітетів, як *“skilled”* і *“honorable”*, вказують на те, що Гавріель є не лише досвідченим воїном, але й людиною чесності та етичних принципів. Відображення доблесті Гавріеля в битві підкреслює його досвід і компетентність як воїна, а його репутація вправного бійця говорить про те, що він користується великою повагою серед однолітків і є грізною силою на полі бою. Дотримання Гавріельом суворого кодексу честі говорить про його чесність і відданість, що притаманно чоловічій натурі. Це означає, що він діє в рамках набору моральних орієнтирів, приймаючи рішення, які узгоджуються з його почуттям добра і зла.

Подані приклади дають змогу побачити різноманіття чоловічих персонажів у «Троні зі скла» та те, як автор, використовуючи епітети, майстерно зображує їхні риси, як позитивні, так і негативні.

Зважаючи на вище згадані теоретичні аспекти, можна зробити висновок, що портретний опис складається з кількох елементів. По-перше, він передбачає відображення фізичних характеристик людини, таких як риси обличчя, жести, вираз та вбрання. По-друге, він заглиблюється у внутрішній світ героя, розкриває його риси характеру, темперамент, поведінку, моральні цінності та уподобання. Крім того, він досліджує зв'язок між мовою персонажа та його особистістю, висвітлюючи будь-які чіткі відмінності з-поміж інших персонажів. Зокрема, чоловічі мовні портрети є універсальними інструментами для створення насичених, динамічних і багатовимірних чоловічих персонажів.

2.2 Важливість епітета для портретного відтворення чоловічих образів художнього твору Коллін Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні»

Епітет відіграє значну роль у художній літературі та романах, сприяючи різноманітним аспектам оповіді та характеру. Епітет – художній засіб, який використовується для характеристики особи, місця чи предмета, часто підкреслюючи певну рису чи якість. Зокрема, у романі «Ті, що співають у терні» епітети слугують важливим художнім засобом, адже допомагають передати риси характеру, створити довершені образи, дають зрозуміти мотивацію та конфлікти героїв. Вони сприяють насиченому відтворенню роману, покращуючи характеристики, створюючи настрій і поглиблюючи тематичний резонанс.

«Ті, що співають у терні» – роман-сімейна сага, написана Коллін Мак-Каллоу та опублікована у 1977 році. Цей сімейний роман розгортається в австралійській глибинці й охоплює кілька поколінь. За своєю суттю роман зосереджений на складних і пристрасних стосунках у родині Клірі, зокрема на забороненому коханні між Меггі Клірі та католицьким священиком отцем Ральфом де Брикассаром. У романі розглядаються теми кохання, жертвності, честолюбства та конфлікту між обов'язком і бажанням. На тлі суворого й невблаганного ландшафту роман занурюється в емоційну боротьбу й жертви своїх героїв, які керуються особистими бажаннями й очікуваннями суспільства [89].

Отож, епітети у творі «Ті, що співають у терні» допомагають визначити та розрізнити персонажів, підкреслюючи їхні ключові риси, фізичні властивості, особистості чи ролі. Ці стислі описи дають читачам можливість відразу зрозуміти особистість персонажів, дозволяючи їм формувати уявні образи та емоційні зв'язки. Наприклад:

“...He was very small, not above five feet three inches, and thin still as striplings are, but the bare shoulders and arms had muscles already knotted from working with the hammer, and the pale, flawless skin gleamed with sweat. The darkness of his hair and eyes had a foreign tang, his full-lipped mouth and wide-

bridged nose not the usual family shape, but there was Maori blood on his mother's side and in him it showed.” [89]

«...Він був по-підлітковому худорлявий та малий на зріст – не вище за п'ять футів три дюйми, але завдяки роботі з молотом його плечі вже огорнули тверді бугорки м'язів; бліда й бездоганно-чиста шкіра поблискувала потом. У його чорних очах та чорному волоссі вгадувався чужорідний відтінок, а повногубий рот та широкий ніс вирізняли його з родини Клірі: у жилах матері Френка текла кров предків-маорі, і в ньому вона далася взнаки.» [49]

У поданому уривку епітети відіграють роль яскравого опису фізичних атрибутів і характеристик людини. Вони допомагають створити детальне зображення зовнішності Френка, передають інформацію про його заняття та фізичний стан. Епітет “*very small*” підкреслює статуру чоловіка, а “*thin still as striplings are*” характеризує худорлявість чоловіка, маючи на увазі молоду та струнку статуру. “*Bare shoulders and arms*” і “*muscles already knotted*” вказують на розвиток м'язів завдяки його роботі з молотком, підкреслюючи його силу та напругу. “*Pale, flawless skin gleamed with sweat*” – епітети створюють контраст між його фізичною працею та зовнішнім виглядом його шкіри. “*Foreign tang*” свідчить про те, що його зовнішній вигляд відхиляється від очікуваної норми, можливо, через його змішану спадщину, що допомагає визначити походження персонажа. “*Full-lipped mouth and wide-bridged nose not the usual family shape*” – ці епітети ще більше підкреслюють риси обличчя чоловіка, які відрізняються від типових сімейних рис, що вказує на його унікальну зовнішність.

“*It was from Pdraic Cleary that his children got their various shades of thick, waving red hair, though none had inherited quite such an aggressively red head as his. He was a small man, all steel and springs in build, legs bowed from a lifetime among horses, arms elongated from years shearing sheep; his chest and arms were covered in a matted golden fuzz which would have been ugly had he been dark. His eyes were bright blue, crinkled up into a permanent squint like a*

sailor's from gazing into the far distance, and his face was a pleasant one, with a whimsical smiling quality about it that made other men like him at a glance. His nose was magnificent, a true Roman nose which must have puzzled his Irish confreres, but Ireland has ever been a shipwreck coast. He still spoke with the soft quick slur of the Galway Irish, pronouncing his final t 's as th 's, but almost twenty years in the Antipodes had forced a quaint overlay upon it, so that his a 's came out as i 's and the speed of his speech had run down a little, like an old clock in need of a good winding." [89]

«Саме від Педріка Клірі його дітям дісталось густе кучеряве волосся з рудуватими відтінками. Утім, ніхто з них не успадкував його яскраво-руді чуприни. Він був невисоким чоловічком, немов зробленим зі сталевих стрижнів та пружин. Його ноги викривилися дугою через те, що все життя він провів верхи на конях, а руки видовжилися після довгорічної стрижки овець. Його груди та руки вкривав скуйовджений золотистий пух, і якби Педрік був чорнявий, це здавалося б огидним. Зрештою він мав яскраво-блакитні очі зі зморшками від постійного примружування – як у моряка, котрому доводиться безперервно вглядатися в далечінь; обличчя приємне, з веселою усмішкою, завдяки якій інші чоловіки з першого ж погляду відчували до нього симпатію; величний ніс – справжній римський ніс, який, вочевидь, децю спантеличував його ірландських співтоваришів, але Ірландія завжди була країною невдач. Педрік і досі розмовляв швидко, з малозрозумілим ірландським акцентом графства Голвей, трохи шепелявив і промовляв у кінці слів «с» замість «т». Але двадцять років життя під екватором таки змінили його манеру говорити, і його мова децю уповільнилася – як у старого годинника, що потребував, щоб його добряче завели.» [49]

У цьому фрагменті є декілька епітетів, які сприяють створенню яскравого чоловічого портрета Педріка Клірі. Ці епітети відіграють важливу роль в описі його зовнішності, рис характеру, походження, виду діяльності та культурного впливу. Наприклад, епітетні конструкції *“legs bowed”* і *“arms elongated”* дають уявлення про заняття та діяльність Педріка, про його

працьовите та фізично важке життя. Епітет у виразі “*pleasant face*” визначає зовнішність персонажа як позитивну та приємну, закладаючи основу для загальної симпатії персонажа. “*Whimsical smiling quality*” вказує на грайливу та безтурботну натуру та підкреслює його привітну та відкриту поведінку, епітети посилюють образ доброзичливого та відкритого героя. Вираз “*...soft quick slur of the Galway Irish*” підкреслює його акцент і регіональне походження, надаючи культурний контекст його моделям мовлення. Фраза “*...almost twenty years in the Antipodes had forced a quaint overlay upon it*” ілюструє вплив перебування в іншому регіоні на його мову.

“*The muscular shoulders hunched impatiently, the dark face became harsh and grim.*” [89]

«*Мускулисті плечі Френка роздратовано смикнулися, а смагляве обличчя посуворішало.*» [49]

По-перше, епітети у цьому словосполученні “*muscular shoulders hunched impatiently*” ілюструють душевний стан, адже вони підкреслюють нетерплячість, напругу та неспокій героя. По-друге, епітети у виразі “*the dark face became harsh and grim*” підкреслюють зміну настрою, емоцій і поведінки героя, вказуючи на те, що щось змусило його прийняти суворий і серйозний вираз.

“*...They were more frightened of his vengeance than of their father’s, for Frank had a vicious streak. There was something wild and desperate about Frank, an aura of trouble. Maybe he was too concerned for her, maybe he was a bit of a mother’s boy. Yet it spoke of his loving heart, his goodness. His white arm was roped with prominent veins, his finely made hands too stained ever to come clean.*” [89]

«*...Вони боялися його помсти ще більше, аніж батькової, бо Френк мав децю злостиву вдачу. Було у ньому щось відчайдушне й несамовите, якийсь виразний неспокій, що провіщав лихо. Може, Френк занадто турбувався про матір і співчував їй, а може, він таки був трохи матусиним сином. Та, певно, у Френка добре й любляче серце. На руках у нього помітно*

проступали вени, а долоні й пальці були такі брудні, що, здавалося, їх вже ніколи не відмити.» [49]

Епітет “*vicious streak*” характеризує рису особистості Френка. Це свідчить про те, що Френк має схильність до жорстокості чи агресії, що притаманна чоловічим образам. Роль цього епітета полягає в тому, щоб надати розуміння потенційно негативного аспекту характеру Френка. Наступна група епітетів “*wild and desperate*” описує поведінку та емоційний стан Френка, вказує на відсутність стриманості або непередбачуваність, передає відчуття внутрішнього неспокою Френка та потенційних проблем, які він може створити. Епітет “*mother’s boy*” характеризує стосунки Френка з матір’ю, вказуючи на тісний і ніжний зв’язок між ними. Роль цього епітета полягає в тому, щоб передати емоційну прихильність Френка до матері та пролити світло на родинні та емоційні зв’язки. Епітет “*loving heart*” підкреслює позитивні риси характеру Френка, а саме доброту та ніжність, його моральні якості та етичну поведінку. Епітет “*too stained hands ever to come clean*” служить для передачі як майстерності, так і працьовитої природи героя, а також впливу його праці на його зовнішність, що резонує з традиційними уявленнями про чоловіків.

“Whatever his origins and status in English life, the young Roderick Armstrong was a tartar. All through the unspeakable eight months’ voyage to New South Wales he proved a stubborn, difficult prisoner, further endearing himself to his ship’s officers by refusing to die. And he laughed at them, a skinny collection of bones in filthy canvas, not a tooth in his mouth or an inch of his skin unscarred, lit from within by a fire of bitterness and defiance nothing seemed to quench.” [89]

«Та хоч якими були походження та статус Родеріка Армстронга в англійському суспільстві – він був чоловіком запальної вдачі. Впродовж восьми місяців невимовно жахливої подорожі до Нового Південного Уельсу він зарекомендував себе впертим і непоступливим каторжанином і своїм небажанням помирати заслужив повагу до себе з боку корабельного начальства. А він сміявся зі своїх мучителів – скелет у рваному ганчір’ї, без

жодного зуба в роті й без жодного живого місця на шкірі, живлений зсередини вогнем злості та гордині, який, здавалося, ніщо не могло загасити.» [49]

У наведеному уривку є декілька епітетів, які створюють чоловічий портрет персонажа Родеріка Армстронга. Наприклад, “*stubborn, difficult prisoner*” використовується для опису Родеріка, припускаючи, що він був непохитним і, можливо, навіть непокірним та чинив опір владі. Ці епітети підкреслюють його вольовий і зухвалий характер, сприяючи створенню чоловічого образу, що втілює незалежність, рішучість і стійкість. “*Skinny collection of bones*” створює образ витривалості та внутрішньої сили, оскільки навіть у стані виснаження він залишається непохитним, демонструючи свою чоловічу рішучість вистояти. Фраза “*not an inch of his skin unscarred*” є потужним описом, який свідчить про те, що тіло Родеріка вкрите шрамами, які вказують на історію труднощів, боротьби та, можливо, навіть фізичного насильства. Це зображення передає відчуття міцності та стійкості, оскільки його тіло несе сліди його випробувань і страждань. Шрами символізують не лише його фізичні рани, але й битви, які він провів і пережив, додаючи глибини його зображенню як стійкої та витривалої особистості. Цей опис ще більше сприяє створенню чоловічого образу, який уособлює силу, наполегливість, здатність протистояти негараздам.

“*Frank nodded briefly, looking up at his father with that darkling glance of doubt and uncertainty Paddy always found so irritating, then he returned to the white-hot axle, sweat making his bare sides glisten.*” [89]

«Френк ледь помітно кивнув і кинув на батька той похмурий погляд, сповнений непевності та сумніву, який завжди так дратував Педді, а потім, поблискуючи спітнілими боками, повернувся до розжареної добіла осі.» [49]

Фраза “*darkling glance of doubt and uncertainty*” малює яскраву картину виразу обличчя та внутрішніх емоцій Френка. Термін “*darkling*” вказує на тіньову, таємничу рису його погляду, що підкреслює складність Френка як чоловічого героя, демонструючи його самоаналіз і певну

вразливість, що контрастує з традиційними уявленнями про чоловічий стоїцизм. Зображення поту, від якого *“bare sides glisten”*, підкреслює його працьовитість і самовідданість. Цей епітет сприяє зображенню чоловічого персонажа, який займається важкою працею та демонструє свою силу та витривалість.

“– Why should the Huns and Turks slaughter our men like pigs while I’m sitting here safe and sound? It’s more than time a Cleary did his bit.

– You’re under age, Frank, they won’t take you.

– They will if you don’t object,” Frank countered quickly, his dark eyes fixed on Paddy’s face.” [89]

«– Як же я можу сидіти тут на печі, коли німчура з турками ріжуть наших хлопців, як поросят?! Вже давно хтось із Клірі має виконати свій обов’язок!

– Ти ще неповнолітній, Френку, тебе не візьмуть до війська.

– Візьмуть, якщо ти не заперечуватимеш, – швидко відказав Френк, витріщившись на батька своїми темними очима.» [49]

Вираз *“safe and sound”* контрастує з небезпекою, яку становлять гуни та турки. Епітети доповнюють концепцію чоловіків як захисників для своїх сімей або громад. Це нав’язує певну відповідальність, яку чоловіки можуть відчувати щодо захисту інших. Епітет *“dark eyes fixed”* привертає увагу до погляду Френка та його напруженої зосередженості на відповіді Педді. Використання епітетів може бути вирішальним для передачі глибини емоцій і думок.

“And anyway, it strikes me that the blasted English use Anzacs as fodder for the enemy guns, putting them into places where they don’t want to waste their own precious troops. Look at the way that saber-rattling Churchill sent our men into something as useless as Gallipoli!” [89]

«До того ж мене страшенно злить, що бісові англійці використовують австралійців та новозеландців як гарматне м’ясо там, де їм, бач, не бажается гнати під кулі своїх догоцінних солдатів. Цей

войовничий Черчілль, і оком не змигнувши, кинув наших хлопців здобувати нікому й задарма не потрібний Галіполі!» [49]

Використання “*blasted English*” передбачає розчарування або гнів до британців, що свідчить про сильні націоналістичні чи захисницькі почуття. Цей епітет підкреслює почуття товариства та лояльності серед чоловіків-солдатів, які поділяють національну ідентичність і спільну боротьбу. Вираз “*precious troops*” стосується власних солдатів супротивника. Протиставляючи їх анзакам, цей епітет підкреслює уявлення про те, що чоловіки ризикують і жертвують ними заради інших. Цей епітет викликає почуття захисту власної сторони та почуття турботи про товаришів по службі. Епітет “*saber-rattling*” передбачає агресивну позицію та войовниче ставлення, і ця характеристика підсилює тему лідерів, які приймають стратегічні рішення, які впливають на життя чоловіків-солдатів. Епітет “*useless as Gallipoli*” підкреслює думку про те, що чоловіків-солдатів було відправлено на марну чи безглузду справу. Він торкається ролі чоловічих персонажів як учасників історичних конфліктів і підкреслює їх жертвність.

“...Frank’s lack of stature was a very sore point with him. Of late a terrible doubt had begun to invade his being, for at seventeen he was exactly the same five feet three he had been at fourteen. All his anger, frustration and inferiority came into a fight with him, and they were more than the biggest, strongest local could contend with, allied as they were to a body in superb physical condition, an excellent brain, viciousness and indomitable will.” [89]

«...Малий зріст був його болючим місцем. А нещодавно все його єство сповнило одна страшна думка: у свої сімнадцять він мав ті самі п’ять футів три дюйми, що і в чотирнадцять років. У бійці він давав вихід усьому своєму гніву, приниженню та відчуттю неповноцінності, перед ним не могли встояти найсильніші місцеві хлопці, бо ці Френкові почуття були союзниками його прекрасно тренованого тіла, блискавично-кмітливого розуму, несамовитості та незламної волі до перемоги.» [49]

Словосполучення *“a very sore point with him”* підкреслює емоційну чутливість Френка щодо його зросту, що є джерелом емоційного дискомфорту або вразливості. Цей епітет додає глибини його характеру, розкриваючи його внутрішню боротьбу та потенційну невпевненість. Наступний епітет *“a terrible doubt”* розкриває внутрішнє хвилювання Френка, вказує на його невпевненість і внутрішній конфлікт, сприяючи зображенню його як чоловічого персонажа, що має справу з внутрішніми проблемами та емоціями. Посилання на *“an excellent brain”* підкреслює інтелектуальний потенціал Френка, що додає складності чоловічому портрету. Дескриптор *“indomitable will”* сприяє зображенню вольового, наполегливого і рішучого чоловічого характеру.

“Frank’s eyes riveted on Paddy’s face in a curious mixture of pleading and a pride that was too stiff-necked to plead. How alien the face was! No Cleary or Armstrong in it, except perhaps a little look of Fee around the eyes, if Fee’s eyes had been dark and could have snapped and flashed the way Frank’s did on slightest provocation.” [89]

«Френк прикипів до Педді поглядом, і в його темних очах читалася дивовижна суміш благання й гордині, гордині надто впертої, щоби благати уголос. Яким же чужим було обличчя його сина! Не було в ньому нічого від Клірі та Армстронгів, хіба що очі трохи нагадували Фіонині – і тільки, бо очі Фіони не могли так раптово розширюватися, спалахуючи гнівом від найменшого приводу, як чорні очі її сина.» [49]

Вираз *“a curious mixture of pleading and a pride that was too stiff-necked to plead”* відображає складний спектр емоцій Френка. Зображення емоцій розкриває внутрішній конфлікт – благання символізують вразливість, а гордість відображає впертість або бажання зберегти гідність. *“Eyes had been dark and could have snapped and flashed”* – порівняння між очима Френка та очима його матері, що передбачає його інтенсивність і швидкість реакції. Подані епітети сприяють зображенню Френка як чоловічого персонажа з різкою та палкою поведінкою, підкреслюючи його емоції та реакції. Вони

підкреслюють складність чоловічих персонажів, виходячи за межі поверхневих атрибутів, щоб розкрити внутрішню боротьбу, емоції та міжособистісну динаміку. Епітети сприяють створенню чоловічого образу, який охоплює як традиційні атрибути, так і глибші, більш інтроспективні якості.

“He turned to look at his mother first, black eyes into grey in a dark and bitter communion which had never been spoken, nor ever was. Paddy’s fierce blue gaze beat him down, contemptuous and scathing, as if this was what he had expected, and Frank’s downcast lids acknowledged his right to be angry. From that day forward Paddy never spoke to his son beyond common civility.” [89]

«Той спочатку поглянув на матір – своїми чорними очима в її сірі очі – немов встановлюючи між ними таємничий та болісний зв’язок, про який ніколи не говорилося і який завжди заперечувався. Лютий погляд блакитних очей Педді збивав Френка з ніг – презирливий та нищівний, і син, опустивши очі, визнав батькове право на гнів. З того дня Педді, розмовляючи з Френком, обмежувався лише виразами, що не виходили за рамки загальноприйнятої ввічливості.» [49]

Фраза *“black eyes into grey”* забезпечує яскраве візуальне зображення очей персонажа, що змінюють колір, виявляючи внутрішнє хвилювання чи складну емоційну реакцію. *“Fierce blue gaze”* є візуальним дескриптором, що підкреслює його погляд, що може символізувати рішучість і наполегливість Педді. *“Downcast lids”* означає його покору та повагу та підкреслює взаємодію між емоціями чоловічого персонажа та його почуттям відповідальності. Згадка про те, що Педді ніколи не говорив зі своїм сином «поза звичайною ввічливістю», означає натягнуті стосунки. Відповідно, епітет *“common civility”* вказує на нестачу тепла та відвертості, підкреслюючи емоційну дистанцію, що виникла між персонажами-чоловіками. Цей епітет сприяє зображенню динаміки батька і сина, затьмареної конфліктом. Епітет *“bitter communion”* має гострий і спонукальний відтінок. «Спілкування» зазвичай означає спільний досвід або

зв'язок, що часто передбачає відчуття єдності чи розуміння. Однак у поєднанні з «гірким» воно набуває більш напруженого та похмурого відтінку. У цьому контексті це стосується невисловленого емоційного зв'язку між героями, який характеризується гіркотою, образою та невирішеним конфліктом.

“He groaned, slid down in the straw until he was lower than she, and put his head on her body. He began to weep, knotting his body into slow twisting rails of pain, his tears soaking her nightgown.” [89]

«Френк застогнав, посунувся вниз і поклав голову їй на живіт. Він заплакав, скоцюрбившись у суцільний клубок болю, і його сльози промочили Мері нічну сорочку.» [49]

“Knotting his body into slow twisting rails of pain” – ця яскрава метафора, що містить епітети, описує фізичні та емоційні страждання героя та фіксує його сильну агонію та хвилювання. Ці епітети разом сприяють створенню відвертого чоловічого портрета, що виходить за рамки стереотипних уявлень. Вони змальовують чоловічий портрет із поєднанням емоційної глибини та внутрішньої боротьби, кидаючи виклик традиційним гендерним нормам і пропонуючи більш багатогранний образ мужності.

Підсумовуючи, можна зазначити, що значення й роль епітетів у портретному відтворенні чоловічих образів у контексті роману «Ті, що співають у терні» є надзвичайно важливими. Епітети, як художні засоби, виконують численні функції, які сприяють загальному багатству та складності оповіді. Протягом усього роману епітети відіграють ключову роль у передачі рис характеру, формуванні повних чоловічих образів, з'ясуванні мотивацій і конфліктів, які рухають героями.

Особливо варто відзначити важливість використання епітетів у визначенні та розрізненні персонажів. Підкреслюючи ключові риси, фізичні якості та особистість, ці стислі описи пропонують читачам миттєвий погляд на відмінні характеристики персонажів, створюючи яскраві уявні образи та емоційні зв'язки. Крім того, епітети виходять за межі простих описів,

функціонуючи як інструменти, які дають зрозуміти професії персонажів, їх походження, культурні впливи та емоційні стани. Вони слугують вікнами у внутрішній та психологічний світ персонажів, передаючи емоції, починаючи від нетерпіння та неспокою до доброти та лагідності. Підкреслюючи зміни в настрої та поведінці, епітети служать індикаторами ключових моментів у чоловічих образах.

Епітети також значною мірою сприяють створенню атмосфери, тону та культурного контексту у творі. Завдяки яскравим образам, епітети дають змогу читачам зануритися в події, що відбуваються в історії, підвищуючи їхню зацікавленість і емоційний вклад. Крім того, відображаючи історичні, суспільні та культурні впливи, епітети поглиблюють світобудову оповіді, надаючи автентичності та резонансу переживанням героїв.

Використання епітетів виходить за рамки їхньої описової функції, поширюючись на такі елементи оповіді, як напруження стосунків та почуття особистої боротьби в контексті сімейної динаміки. Натякаючи на майбутні події та підкреслюючи конфлікти персонажів, епітети додають до сюжету шарів інтриги та складності. Їх послідовне повторення може пов'язувати різні частини історії, сприяючи загальній згуртованості та єдності оповіді.

Епітети слугують провідниками, через які читачі отримують доступ до емоційної глибини, міжособистісної динаміки та суспільних контекстів, які формують життя героїв. Ретельний підбір епітетів автора підкреслює їхню роль як інструментів для створення складних чоловічих портретів, атмосфери та збагачення різноманітності роману. Отже, епітети – важливі літературні засоби, які створюють багатогранні образи, додають глибини, відтінку та резонансу роману, роблячи його більш привабливим для читача.

Висновки до розділу 2

Отже, процес створення мовного портрету обертається навколо ключових елементів, кожен з яких сприяє комплексному зображенню. Використання унікальної лексики, мовних стилів і мовних особливостей не тільки вирізняє персонажів, але й дає змогу зрозуміти їхнє походження, особистості та ідеологію. Ці мовні нюанси дають читачам багатовимірне розуміння персонажів, охоплюючи як зовнішні атрибути, так і внутрішні риси.

Крім того, зображення чоловічого портрета виходить за межі фізичних характеристик, заглиблюючись у поведінкові аспекти та складні стосунки між об'єктом і його оточенням. Сигнали навколишнього середовища, такі як соціальні кола, ландшафти, аромати, смаки та навіть звуки, надають глибини та автентичності персонажам, збагачуючи їх репрезентацію. Ці ретельно переплетені авторами деталі сприяють всебічному розумінню зображеної чоловічої постаті в контексті їхнього світу.

Сучасний літературний ландшафт свідчить про постійну актуальність чоловічих мовних портретів у різних жанрах. Від романів до п'єс і сценаріїв, ці портрети залишаються важливими інструментами для оповідань, орієнтованих на персонажів, які резонують з аудиторією, пропонуючи детальне дослідження складності та різноманітності, які визначають чоловічий досвід.

У розділі докладно досліджено роль та багатогранність епітетів у змалюванні чоловічих образів у романі «Ті, що співають у терні». Епітети, як потужні художні засоби і незамінні компоненти, по всьому простору роману служать для яскравої передачі характеристик персонажів, побудови цілісних чоловічих портретів, висвітлення глибинних мотивацій, сімейних зв'язків і конфліктів героїв.

Висвітлюючи визначальні риси, фізичні характеристики та внутрішню особистість, епітетні конструкції дають читачам можливість зазирнути в

унікальні особистості персонажів, сприяючи потужним візуальним образам і створюючи емоційні зв'язки. Крім того, епітети розкривають покликання персонажів, походження, культурні впливи та емоційні стани. Епітети ефективно передають внутрішній світ персонажів, віддзеркалюючи емоції, що охоплюють діапазон від негативних до позитивних почуттів.

Траєкторія епітетів охоплює наративні аспекти, такі як напруга у стосунках і особистісні конфлікти в сімейній динаміці. Пропонуючи зазирнути в майбутні події та акцентуючи увагу на конфліктах персонажів, епітети додають шари інтриги та заплутаності у контексті сюжету.

Проаналізувавши роль епітетів, стає очевидним, що вони відіграють вирішальну роль у змалюванні чоловічих образів у романі «Ті, що співають у терні». Вміле застосування цих лінгвістичних інструментів наповнює розповідь глибиною, емоційним резонансом і багатшаровим описом, підкреслюючи їх ключову роль у створенні переконливих та багатогранних чоловічих образів.

РОЗДІЛ 3. ВІДТВОРЕННЯ ЕПІТЕТНИХ КОНСТРУКЦІЙ (ЕПІТЕТА) ЯК ФОРМОТВОРЧОГО ЕЛЕМЕНТА ЧОЛОВІЧОГО ПОРТРЕТА В ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ К. МАК-КАЛЛОУ «ТІ, ЩО СПІВАЮТЬ У ТЕРНІ»

У вивченні лінгвістичних особливостей мовлення та їх впливу на сприйняття текстів дуже важливою стає роль епітетів як засобу образності та виразності. У даному розділі досліджується використання семантичних та структурних типів епітетів у художніх образах, зокрема в контексті чоловічих мовних портретів. Дослідження базується на класифікації І. М. Кочан, яка включає в себе різні типи семантичних епітетів та їх функціональну роль. Ця класифікація дозволяє розглядати епітети в різних контекстах та визначати їх функціональні особливості.

Важливим інструментом у цьому дослідженні стане таблиця, в якій систематично класифіковано семантичні та структурні епітети, що зустрічаються в текстах. У практичній частині цього дослідження використовуватиметься створена таблиця з класифікацією епітетів І. Кочан для аналізу чоловічих мовних портретів у художньому творі «Ті, що співають у терні». Буде враховано як семантичні, так і структурні епітети у текстах, досліджуючи їх функціональну роль та вплив на сприйняття мовлення. Застосування класифікації дозволить систематично та об'єктивно аналізувати епітети у вибраному корпусі твору.

3.1 Відтворення епітета в мовному портреті Ральфа

Отець Ральф де Брикassar є центральним персонажем роману Коллін Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні». Поряд з цим, це складний і багатогранний чоловічий образ, чия подорож розгортається протягом усього роману.

Отець Ральф – католицький священик, який приїхав до Австралії будучи молодим ідеалістичним священиком. Ральф красивий, харизматичний і кмітливий, що виділяє його серед суворої австралійської метушні, де і відбувається більша частина історії. Його сильне почуття совісті, обов'язку

та відданість своїй вірі сприяють його досягненню успіху в кар'єрі, тому він швидко піднімається до вищих щаблів церковної ієрархії.

Однією із найважливіших особливостей отця Ральфа є його внутрішній конфлікт. Упродовж роману він бореться зі своїм духовним покликанням і своїм забороненим коханням до Мегі Клірі, однієї з головних героїнь роману. Його боротьба з обітницею безшлюбності та його глибоко приховані почуття до Мегі загострюють напругу твору.

Сутність отця Ральфа розкривається тоді, коли він стикається з особистими та моральними протиріччями, що додає глибини його образу. У романі його зображено як чоловіка, який, незважаючи на відданість принципам своєї віри, піддається людським бажанням і слабкостям.

Загалом отець Ральф де Брикассар є значущим героєм у романі «Ті, що співають у терні», який демонструє складну взаємодію між обов'язками, вірою та любов'ю. Його історія і внутрішні конфлікти значною мірою сприяють емоційній глибині та тематичному багатству роману.

Тропи відіграють ключову роль у створенні чоловічого мовного портрета Ральфа де Брикассара. Ці літературні засоби служать палітрою, за допомогою якої він створює свою ідентичність і передає своє почуття мужності. Тропи дозволяють йому формувати яскраві образи, підкреслити ключові риси та встановити близький зв'язок із читачами. За допомогою тропів автор будує історію Ральфа, яка виходить за рамки простих слів, роблячи його стиль спілкування захоплюючою формою мистецтва. Вони дозволяють йому втілювати риси, пов'язані з істинною маскуліністю, сприяючи почуттю авторитету, сили та харизми. Вміло вплітаючи ці мовні інструменти у свою хроніку, Ральф створює образ, який не лише визначає його мужність, але й глибоко резонує з тими, хто стикається з його аурую. Таким чином, тропи є словотворчими блоками його чоловічої особистості.

Зокрема, епітети відіграють значну роль у формуванні чоловічого мовного портрета Ральфа де Брикассара у романі. Вони дають змогу передати багатогранність його характеру та підкреслити його складну

натуру. Епітети підкреслюють позицію Ральфа як величну постать в католицькій церкві, адже його часто називають “*dear priest*” або “*fascinating pastor*”, підкреслюючи його непохитну відданість вірі та своєму покликанню. Епітети також підкреслюють його інтелектуальну майстерність і здатність захоплювати оточуючих. Вони втілюють його моральний авторитет, внутрішній конфлікт, харизму та багатогранність, збагачуючи характер і сприяючи розкриттю любові, віри та людської сутності в романі.

“...*Clapping a disreputable grey broad-brimmed hat on his head to ward off the sun, Father Ralph got out, plodded to the steel bolt on the wooden strut, pulled it back and flung the gate open with weary impatience.*” [89]

«...*Ральф насунув непоказного сірого капелюха з широкими крисами, щоб прикрити голову від немилосердного сонця, і важко поплентався до сталевого засуву на дерев'яному стояку, щоб розчинити ворота.*» [49]

У даному уривку “*disreputable grey broad-brimmed hat*” є метафоричним епітетом, оскільки цей опис капелюха головного героя, Ральфа, несе у собі глибокий символізм і метафоричний підтекст, адже епітет “*disreputable*” наділяє капелюх властивостями, які відображають не лише зовнішній її стан, але й внутрішньо-психологічний стан самого Ральфа. Згідно із класифікацією структурних типів, ця епітетна конструкція підлягає моделі A+N (Adjective + Noun).

Наступна епітетна конструкція “*steel bolt on the wooden strut*” містить метонімічний епітет, оскільки він використовує характеристики сталі і дерева і переносить їх на опис конкретних речей. Тобто, не сам болт чи стрижень важливі в цьому контексті, а їхні характеристики і їхній стан, які передають атмосферу та настрої сцени. За структурою, епітетна конструкція підлягає моделі A+N (Adjective + Noun).

Епітет “*weary impatience*” вказує на високу ступінь нудьги та нетерпіння, тому є гіперболічним і належить до структурної моделі A+N (Adjective + Noun).

“...but even the awesome aura of his calling would not prevent the owners of the gates from tarring and feathering him for it.” [89]

«...але в такому разі навіть побожний страх, навіюваний його духовним саном, не зупинив би власників цих воріт.» [49]

“Awesome aura of his calling” – метафоричний епітет, оскільки вказує на величність або надзвичайну силу атмосфери його покликання; належить до структурної моделі А+N (Adjective + Noun).

“...Privately Father Ralph preferred the giant pepper trees which shaded all these outbuildings and their attendant activities to the ghost gums of the main house. Pepper trees were dense with pale-green fronds and alive with the sound of bees, just the right lazy sort of foliage for an Outback station.” [89]

«...Отцю Ральфу більше подобалися велетенські перцеві дерева, що затіняли всі ці господарські будівлі, а не евкаліпти-привиди, що росли біля особняка. Перцеві дерева були вкриті щільною зеленою листвою, а над ними гуділи бджоли — підходящий природний антураж для заміського будинку з атмосферою лінкуватої неквапливості.» [49]

“Giant pepper tree” – метафоричний епітет, оскільки він описує величезність і враження від дерев; належить до структурної моделі А+N (Adjective + Noun).

“Dense pepper trees” – гіперболічний епітет, оскільки перебільшує густоту листя; належить до структурної моделі А+N (Adjective + Noun).

“Just the right lazy sort of foliage” – епітет-іронія, оскільки використана фраза «лінива рослинність» суперечить звичним асоціаціям, пов'язаним з рослинами. Зазвичай рослинність асоціюється з життям, ростом та активністю. У даному випадку, використання слова «лінива» створює іронічний контраст.

“...Father Ralph crossed the Aubusson carpet silently and kissed her hands; the gesture sat well on a man as tall and graceful as he was, especially since he wore a plain black soutane which gave him something of a courtly air.” [89]

«*Отець Ральф мовчки пройшов по обюсонському килиму і поцілував її руки; цей жест добре личив такому високому елегантному чоловіку в простій чорній сутані, яка надавала йому майже аристократичного вигляду.*» [49]

“*Courtly air*” – метафоричний епітет, що вказує на те, що вигляд або манери батька Ральфа нагадують стиль чи манери придворного; модель A+N (Adjective + Noun).

“*Man as tall and graceful as he was*” – гіперболічний епітет, так як перебільшує висоту і граціозність батька Ральфа; модель N+A (Noun + Adjective).

“*...You’re a far more satisfactory shepherd than old Father Kelly was.*” [89]

«*...Ви – набагато кращий пастир, ніж покійний отець Келлі.*» [49]

“*Far more satisfactory shepherd*” – гіперболічний епітет, так як перебільшує задоволення і вдячність за те, наскільки добре головний герой виконує свої обов'язки як пастир в порівнянні зі старим; модель A+N (Adjective + Noun).

“*...But I can’t think a priest of your peculiar talents can be happy in a place like Gillanbone.*” [89]

«*...Але я не уявляю, як священник із вашими непересічними здібностями може вдовольнитися життям в такій глушині, як Джилленбоун?*» [49]

“*Peculiar talents*” є метафоричним епітетом, так вказує на особливі або незвичайні здібності або таланти священника; модель A+N (Adjective + Noun).

“*...But your natural element lies in some corridor of ecclesiastical power, not here among horses and sheep. You’d look magnificent in cardinal’s red.*” [89]

«*...Ваша ж природна стихія перебуває в коридорах церковної влади, а не поміж коней та овець. У червоній мантії кардинала ви мали б божественний вигляд.*» [49]

“*Cardinal’s red*” – метонімічний епітет, оскільки вказує на колір одягу кардинала, а не на самого кардинала. Метонімія полягає в тому, що асоціація з об’єктом, тобто кардиналом, використовується для позначення червоного кольору, пов’язаного з цим кардиналом. За своєю структурою епітетна конструкція належить до моделі A+N (Adjective + Noun).

Метонімічний епітет “*ecclesiastical power*” відображається в перенесенні характеристики священника на поняття «влади» (“*power*”). Це вказує на тісний зв’язок між владою та церковними інституціями. Епітет належить до конструкції A+N (Adjective + Noun).

“...*She accepted the deliberately blatant flattery in the spirit in which it was intended, enjoying his beauty, his attentiveness, his barbed and subtle mind; truly he would make a magnificent cardinal. In all her life she could not remember seeing a better-looking man, nor one who used his beauty in quite the same way. He had to be aware of how he looked: the height and the perfect proportions of his body, the fine aristocratic features, the way every physical element had been put together with a degree of care about the appearance of the finished product God lavished on few of His creations. From the loose black curls of his head and the startling blue of his eyes to the small, slender hands and feet, he was perfect. Yes, he had to be conscious of what he was. And yet there was an aloofness about him, a way he had of making her feel he had never been enslaved by his beauty, nor ever would be.*” [89]

«...Вона сприйняла ці навмисно відверті лестощі так, як він і сподівався; Мері Карсон тішилася його вродою, його увагою, його гострим уїдлигим розумом — із нього й справді може вийти чудовий кардинал. Вона не пригадувала, щоб впродовж всього життя їй хоч раз трапився такий красень, та ще й із таким ставленням до власної вроди. Він не міг не усвідомлювати, наскільки гарним він є: високий, із бездоганно-пропорційною фігурою, з витончено-аристократичними рисами обличчя; усі складові його тіла зліплені докупи з такою ретельністю і довершеністю, на яку Господь Бог рідко коли розщедрювався для своїх творінь. Отець Ральф був сама

довершеність — від чорних кучерів на голові та дивовижно блакитних очей і до тендітних елегантних рук та невеликих ступнів. Так, цей молодик неодмінно усвідомлює, яку чудову зовнішність він має. Але була в ньому і якась байдужість, і це збурювало в неї відчуття, що священник не є рабом своєї краси і ніколи ним не буде.» [49]

“*A magnificent cardinal*” – є гіперболічним епітетом, оскільки перебільшує враження від того, наскільки ідеальним кардиналом він був. Епітет належить до конструкції A+N (Adjective + Noun).

“*The perfect proportions of his body*” – “*perfect*” є гіперболічним, оскільки перебільшує ідеальність та бездоганність фізичних характеристик священника. Епітет належить до конструкції A+N (Adjective + Noun).

“*Startling blue of his eyes*” – “*Startling*” є метафоричним, оскільки описує колір очей як щось приголомшливе або несподіване. Згідно із структурною класифікацією, епітет належить до другої за частотою вживання моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником. У цьому випадку, “*startling*” виражено дієприкметником у теперішньому часі.

“*Deliberately blatant flattery*” є гіперболічним епітетом. У даному випадку, автор використовує гіперболу (перебільшення) для підкреслення інтенсивності чи очевидності поклоніння чоловіком жінці. Гіпербола слугує засобом виразності та наочності, допомагаючи виділити особливу інтенсивність та відкритість лестощів у спілкуванні. Структурна модель, що належить до цієї епітетної конструкції, A+A+N (Adverb + Adjective + N), ілюструє вживання прислівника та прикметника разом у формі епітета.

Епітет “*barbed and subtle mind*” в даному контексті є метафоричним епітетом. Автор використовує метафору для опису інтелекту або розуму чоловіка, яка передає ідею, що його розум визначається як гострий і вдумливий, здатний до неперевершених і витончених роздумів і ідей. Метафора використовується для порівняння розуму з чимось, що має гострі і витончені риси, навіть якщо ці риси фізично не існують у розумі. У цій

конструкції, епітет “*barbed mind*” належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у минулому часі.

Метонімічний епітет “*fine aristocratic features*” вказує на аристократичну природу чоловіка через його фізичні риси. У цьому випадку, «аристократичні риси» стають символом або показником вишуканості, благородства та статусу особи, незалежно від її справжнього походження чи соціального статусу. Таким чином, через фізичний вигляд чоловіка автор виражає його аристократичні якості. Епітет належить до конструкції A+N (Adjective + Noun).

“...*A resplendent black car was standing in the station yard, and striding unconcernedly toward them through the inches-deep dust came a priest. His long soutane made him seem a figure out of the past, as if he did not move on feet like ordinary men, but drifted dreamlike.*” [89]

«...На станційному подвір'ї стояв блискучий чорний автомобіль, а до них, ступаючи через пилку кілька дюймів завглибшки, неквапливо-байдуже наближався священик. У довгій сутані він видавався постаттю з минулого, здавалося, він не йшов по землі, як прості люди, а плив над нею, як у казці.» [49]

“*Resplendent black car*” – “*resplendent*” є метафоричним, оскільки описує автомобіль як яскравий, блискучий або вражаючий; модель A+N (Adjective + Noun).

“*Inches-deep dust*” – є гіперболічним епітетом, оскільки вказує на величезну товщину пилу. Даний епітет розглядається як “*hyphenated phrase*” («фразовий епітет»). Цей структурний тип епітета використовується для позначення епітетів, які складаються з двох чи більше слів, з'єднаних дефісом (тире), і є цілісними виразами, що описують певний об'єкт чи явище. “*Inches-deep*” є фразовим епітетом, оскільки воно складається з двох слів (“*inches*” і “*deep*”), які об'єднані дефісом, і разом вони утворюють одну описову одиницю. Фразові епітети часто використовуються для точного та наочного

опису об'єкта чи стану речей, і вони можуть бути гіперболічними, як у даному прикладі, або вказувати на інші якості або характеристики.

Епітет *“ordinary men”* є епітетом-літотою, який применшує значимість чоловіка і намагається підкреслити його звичайність або непомітність серед інших людей. В описі священика, який виділяється серед інших, використання слова *«звичайний»* може вказувати на те, що автор бачить його як людину, яка не робить нічого видатного або не звертає на себе особливої уваги. Таким чином, *“ordinary men”* може створювати контраст між священиком і тими, хто його оточує, вказуючи на його звичайність серед інших людей, незважаючи на його надзвичайну зовнішність; модель A+N (Adjective + Noun).

“...He turned to Fee and lifted her limp hand to his lips, smiling in genuine astonishment; no one could spot a gentlewoman quicker than Father Ralph. “Why, you’re beautiful!” he said, as if it were the most natural remark in the world for a priest to make.” [89]

«...Повернувшись до Фіони, він підняв до вуст її охлялу руку і приємно здивований всміхнувся: ніхто не вмів так швидко помічати вихованих та освічених дам, як отець Ральф. А ви гарна! — зауважив він так, наче це була найприродніша ремарка у вустах священика.» [49]

“Limp hand” – метонімічний епітет, при якому один об'єкт або характеристика використовується для позначення іншого об'єкта через їх зв'язок або близькість. У цьому випадку, слово *“limp”* використовується для позначення *«руки»*, яка, ймовірно, має якісь ознаки слабкості або неповноцінності. Таким чином, *“limp hand”* є прикладом метонімічного епітета, оскільки воно вказує на руку через певну характеристику (у цьому випадку, слабкість або неповноцінність), яка не прямо пов'язана з рукою, але використовується для її опису через їх зв'язок. Епітет належить до моделі A+N (Adjective + Noun).

“The most natural remark” – епітет-іронія, оскільки натякає на те, що таке зауваження не є зовсім природнім або типовим для священика, але в

цьому випадку воно було виголошено. Епітет належить до моделі A+N (Adjective + Noun).

Епітет “*genuine astonishment*” є гіперболічним. Він вказує на те, що вразливість Ральфа була настільки великою, що його здивування було щирим і надзвичайно вираженим. Тобто епітет підкреслює здивування Ральфа, роблячи його враження більш значущим і виділяючи його великість. Епітет належить до моделі A+N (Adjective + Noun).

“...*Without seeming to notice how his fine serge robe wallowed in the dust, he stepped past the boys and squatted down to hold Meggie between his hands, and they were firm, gentle, kind.*” [89]

«...Здавалося, не помічаючи, що краї його сутани запліюжилися, священик обминув хлопців і взяв її за плечі — його руки були сильні, добрі й лагідні.» [49]

Метафоричний епітет “*fine serge robe*” описує священика, використовуючи слово “*fine*” як метафору для високого ступеня якості чи розкішності його облямовання. Епітет належить до моделі A+N (Adjective + Noun).

“...*Frank scowled, hating this beautiful man, his stunning height.*” [89]

«...скривився Френк, відразу ж зненавидівши цього красивого чоловіка за його дивовижно високий зріст.» [49]

“*Hating this beautiful man*” – епітет-іронія, оскільки описує священика як красивого, в той час як персонаж Френк відчуває ворожнечу до нього. Епітет належить до моделі A+N (Adjective + Noun).

“*Stunning height*” - “*stunning*” є гіперболічним, оскільки перебільшує враження від висоти священика. Згідно із структурною класифікацією, епітет належить до другої за частотою вживання моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником. У цьому випадку, “*stunning*” виражено дієприкметником у теперішньому часі.

“...*Used to the touch-me-not reserve of the Wahine priests, the Clearys found it hard to cope with Father Ralph’s easy, cheerful bonhomie.*” [89]

«...Сімейству Клірі, що звикло до холодно-пихатих манер священників у Вахіне, було важко призвичаїтися до невимушеного та веселого панібратства отця Ральфа.» [49]

“*Touch-me-not reserve*” є метафоричним епітетом, оскільки вказує на відсутність схильності до взаємодії чи контакту з іншими. Структурний тип “*hyphenated phrase*” вказує на те, що в даному епітеті використовується комбінація слів, які разом створюють більш точний образ або поняття. У цьому випадку, епітет об’єднує три слова, щоб передати ідею резерву чи утримання від контакту. Цей фразовий епітет підсилює образ стриманості та відсутності бажання вступати в контакт з іншими, використовуючи метафору “*touch-me-not*”, що асоціюється із рослиною, яка закривається при дотику.

“*Easy, cheerful bonhomie*” – метафоричний епітет, що описує священника Ральфа як людину, яка проявляє «легку, веселу дружність»; модель A+N (Adjective + Noun).

“...*And looking up at him with silver-grey eyes of such a lambent purity, like melted jewels. Shrugging, he threw the cigarette stub into the fire and got to his feet. He was getting fanciful in his old age; melted jewels, indeed! More likely his own eyes were coming down with the sandy blight.*” [89]

«...Вона дивилася на нього такими безневинно-чистими сріблясто-сірими очима, схожими на розталі діаманти... Стенувши плечима, священник викинув недопалок у вогонь і підвівся. «Щось із роками я стаю старим фантазером, — подумав він. — Розталі діаманти! Ото сказонув! То, скоріше, в тебе зір псується від кон’юнктивіту.» [49]

Епітет “*silver-grey eyes*” можна розглядати як метафоричний, оскільки він використовує порівняння зі сріблом для передачі особливостей і властивостей очей, що вказує на особливий блиск і чистоту цих очей. Цей епітет за структурним типом є “*hyphenated phrase*”, і він вказує на поєднання двох кольорів, щоб передати окремий відтінок і властивість предмета чи явища. Використання фразового епітета допомагає створити більш точний та насичений образ, оскільки об’єднує два кольори, щоб передати властивість

«сріблясто-сірого» кольору очей. Цей епітет може надати глибшого і більш виразного опису, який викликає конкретне візуальне уявлення в читача.

Епітет “*a lambent purity*” є метафоричним, оскільки він використовує слово “*lambent*” для передачі поняття чистоти та якості, яка має подібність до явища. У метафоричному сенсі, “*lambent*” може вказувати на щось легке, ніжне, тонке і майже надприродне у своїй чистоті. Таким чином, епітет використовується для асоціювання чистоти з образом легкого та благородного світла, створюючи таким чином більш виразний образ очей, що вражають своєю чистотою та благородством, подібним до світла; модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет “*melted jewels*” використовує слово “*jewels*” («коштовності») як метонімію для опису яскравості та чистоти очей. Метонімія вказує на близьку асоціацію між об'єктом, тобто коштовностями, та характеристикою, а саме, яскравість очей, яка робить її більш яскравою і виразною. У цій конструкції, епітет “*melted jewels*” належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у минулому часі.

“...Father Ralph was an excellent stockman himself. He rode a thoroughbred chestnut mare Mary Carson had given him, clad in faultlessly tailored buff jodhpurs, shiny tan knee boots, and a spotless white shirt with its sleeves rolled up his sinewy arms and its neck open to show his smooth brown chest.” [89]

«...Отець Ральф сам був прекрасним скотарем. Їхав він на рудій кобилі, подарованій Мері Карсон, убраній у бездоганно скроєні буйволячі бриджі для верхової їзди, блискучі коричневі чоботи по коліно та сніжно-білу сорочку із рукавами, закоченими поверх дужих жилавих рук, та розстебнутим коміром, із-під якого виднілися гладенькі засмагли груди.» [49]

Епітет “*thoroughbred chestnut mare*” у цьому контексті можна розглядати як метонімічний, оскільки він використовує слово “*chestnut*” («каштан») для опису кольору коня. Метонімічний ефект полягає в тому, що слово “*chestnut*” використовується для передачі конкретної характеристики

коня, а саме його зовнішнього кольору, а не всієї консолідованої інформації про тварину. Епітет *“thoroughbred”* є метонімічним, оскільки використовує значення чистокровності для вказівки на властивість або характеристику коня, що вказує на високий статус, якість і цінність тварини. У цій конструкції, епітет *“thoroughbred mare”* належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у минулому часі.

Епітетна конструкція *“faultlessly tailored buff jodhpurs”* вважається метонімічною, оскільки *“buff”* метонімічно вказує на колір одягу, використовуючи слово, яке в іншому контексті означало б тканину або матеріал, а не колір. Стосовно класифікації за структурними типами, епітетна конструкція *“faultlessly tailored buff jodhpurs”* належить до моделі A+A+N (Adverb + Adjective + N), де епітет *“tailored”* належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у минулому часі.

“...He himself rode a hard-mouthed piebald stock horse, a mean-tempered beast with a will of its own and a ferocious hatred of other horses. The dogs were yelping and cavorting in excitement, fighting and snarling among themselves until parted with a flick from Father Ralph’s viciously wielded stock whip. It seemed there was nothing the man couldn’t do; he was familiar with the coded whistles setting the dogs to work.” [89]

«...Сам же хлопець сидів верхи на вередливому строкатому коні, тренуваному на загін скота; це була зловна тварюка, з вередливою вдачею та лютою ненавистю до інших коней. Пси дзявкали і нетерпляче вертілися, вишкіряючись і кидаючись один на одного, аж поки отець Ральф не розігнав їх лютим помахом скотарського батога. Здавалося, цей чоловік умів усе: і знався на спеціальному свисті, котрим собак спускали до роботи.» [49]

Фраза *“ferocious hatred”* є гіперболічним епітетом через використання слова «величезний, жорстокий» для опису ненависті. Гіперболічний епітет підсилює і підкреслює інтенсивність і агресивність цієї ненависті, роблячи її зворушливою та жорстокою. У цьому контексті слово *“ferocious”* використовується для підкреслення емоційного заряду та інтенсивності

ненависті, яку почуває цей кінь до інших коней; структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет “*coded whistles*” в даному контексті є метафоричним. У тексті, “*coded whistles*” описуються як звуки або сигнали, що використовуються для взаємодії з собаками, але вони використовуються як символ або метафора для показу того, наскільки досвідчений і вправний був Ральф у володінні собаками та використанні свого батога. Тобто, епітет в цьому контексті не є просто звуками, а символічними показниками вміння і досвіду Ральфа у контролі навіть таких складних і непокірних створінь як собаки. Епітет “*coded*” належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у минулому часі.

“...Father Ralph worked like a man in the grip of some obsession, sooling the dogs after unsuspecting bands of sheep, sending the silly woolly things leaping and bleating in fright until the low shapes streaking through the grass got them packed tight and running.” [89]

«...Отець Ральф працював, як людина, охоплена якоюсь одержимістю: гнав собак на купки овець, які нічого не підозрювали, від чого ці нетямущі клубки вовни стрибали та мекали від страху, аж поки пси, що низькими силуетами сновигали у траві, збивали їх у щільні отари і змушували бігти у потрібному напрямку.» [49]

“*Silly woolly things*” – епітет-іронія, тому що описується стадо овець як “*silly*” і це підкреслює їхню нездатність до розумного чи обачного поводження. Це може викликати сміх або невдоволення; структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...Naked, Father Ralph stepped off the veranda to stand on the barbered lawn with his arms raised above his head, eyes closed; he let the rain pour over him in warm, probing, spearing runnels, an exquisite sensation on bare skin. It was very dark. But he was still flaccid.” [89]

«...А голий отець Ральф зійшов із веранди на підстрижений газон і став, піднісши над головою руки й заплющивши очі. Дощ стікав по ньому

теплими лоскотними струмочками, породжуючи на голій шкірі дивовижне відчуття. Було темно. А він і досі був спокійний та млявий.» [49]

Епітет *“barbered lawn”* – метонімічний, тому що у даному контексті слово *“barbered”* вказує на те, що газон був доглянутий та підстрижений з такою самою увагою, як волосся в барбершопі. Епітет *“barbered”* належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у минулому часі.

Епітетна конструкція *“probing, spearing runnels”* є метонімічною, оскільки, *“probing”* може вказувати на те, що дощ проникає або досліджує тіло священика, якщо розглядати це в метонімічному контексті. Ці епітети, згідно із структурною класифікацією, належать до моделі Participle + N, тобто виражені дієприкметником у теперішньому часі.

“...Father Ralph had returned to succor his neglected parishioners, serene in the knowledge his knuckles would not be rapped; under the pristine white shirt next to his heart resided a check for one thousand pounds.” [89]

«...Отець Ральф повернувся втішати своїх покинутих парафіян, безтурботно усвідомлюючи, що йому не попаде за тривалу відсутність, бо під його цнотливо-білою сорочкою, напроти серця, причаївся чек на тисячу фунтів.» [49]

У цьому контексті, епітет *“neglected parishioners”* вказує на те, що парафіяни отримували мало чи недостатньо уваги від священика, тобто це використовується для підсилення ідеї, що їхні потреби були занедбані. Епітет *“neglected”* належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у минулому часі.

“Pristine white shirt” – метафоричний епітет. Вживання слова *“pristine”* описує білий колір сорочки як дуже чистий і бездоганний, створюючи образ безпорочності або чистоти. Епітет належить до моделі A+N (Adjective + Noun).

“...She was a child, and therefore no danger to his way of life or his priestly reputation.” [89]

«...Вона була ще дитиною, а значить, не становила загрози ані його звичному способу життя, ані його репутації священика.» [49]

“*Priestly reputation*” – метонімічний епітет, адже у цьому виразі слово “*priestly*” використовується для опису атрибутів або характеристик, пов'язаних зі священиком, і вказує на те, що ця репутація пов'язана з його священним статусом та поведінкою, зв'язаною із духовним життям та обов'язками. За структурним типом, ця епітетна конструкція належить до моделі A+N (Adverb + Noun).

“...*she filled an empty space in his life which his God could not, for she had warmth and a human solidity.*” [89]

«...вона заповнила порожнечу в його житті, яку не міг заповнити Бог, бо, на відміну від Нього, ця реальна людська істота мала душевне тепло.» [49]

“*An empty space*” – метафоричний епітет. Використання слова “*empty*” для опису стану в житті священика створює образ, що вказує на важливість Меггі для нього; структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет “*human solidity*” може бути розглянутий як метонімічний, оскільки він використовується для позначення якоїсь якості або риси, пов'язаної з людьми, перенесеної на інший об'єкт. Цей епітет наголошує, що дівчина заповнила цю пустоту чимось теплим і стійким, схожим на якість людей, і це було важливішим для чоловіка, ніж його віра в Бога; структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*As he spoke to her Father Ralph's own speech became more pear-shaped, and quite lost its beguiling hint of Irishness.*” [89]

«...І поки отець Ральф із нею розмовляв, його вимова теж поволі стала заокругленою і безбарвною, втратила чарівливий ірландський акцент.» [49]

Метонімічний епітет “*pear-shaped speech*” створює позначення одного об'єкта іншим на основі їхнього фізичного подібності, що б характеризувало метонімію. У цьому випадку, «форма груші» (“*pear-*

shaped”) асоціюється з тим, що мова, вимова чи акцент мають деякі специфічні риси або форму, схожу на форму груші. Можливо, за допомогою цього епітета, автор хотів вказати, що мова особи, до якої він застосовується, має якусь особливу і незвичайну форму або звучання, що може бути якимось чином асоційовано з формою груші. Таким чином, цей метонімічний епітет використовується для виразу якоїсь особливості або характеру мовлення, використовуючи схожість форми груші як символу цієї особливості та належить до структурної моделі “hyphenated phrase” («фразовий епітет»).

“*Beguiling hint of Irishness*” – метафоричний епітет, який описує спосіб, у який Ральф раніше розмоляв, і підкреслює зміну в його мовленні, коли цей спосіб став менш чарівним або привабливим. Епітет належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у теперішньому часі.

“*...Father Ralph’s eyes danced as he surveyed the water, almost a shallow pond; he turned to the child whose hand he had kept in his firmly, and bent down to her with a special tenderness the lady could not mistake, for it had been entirely lacking in his civil exchanges with her.*” [89]

«...Очі отця Ральфа задьористо зблиснули, коли він окинув поглядом калюжу, більше схожу на мілкий ставок. Обернувшись до дівчинки, чию руку він і досі міцно тримав, він нагнувся до неї й заговорив з особливою ніжністю в голосі, яку панночка не могла не помітити, бо ця ніжність була геть відсутня в тих сухих, суто формальних фразах, якими вони щойно обмінювалися.» [49]

Епітет-літота “*a shallow pond*” використовується для надання характеристики водоймі, вказуючи на її мінімальну глибину або поверхневність і для передачі ідеї про невелику глибину, при цьому маючи важливе значення в описі сцени і створюючи образ водойми, яку можна легко подолати; структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“Special tenderness” – метафоричний епітет, який підкреслює особливу ніжність або ніжні почуття, які отець Ральф виявляє до дитини; структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет *“civil exchanges”* можна розглядати як метонімічний, оскільки він використовується для опису обміну словами, який характеризується цивілізованим, повсякденним і ввічливим характером. Метонімічність полягає в тому, що він вказує на взаємодію між людьми, що ґрунтується на ввічливості і культурних стандартах, які характеризуються як *«цивільні»*; структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...He was fascinated by this encounter and by Father Ralph’s deliberate cruelty.” [89]

«...Його розвеселив цей випадок і показна грубість отця Ральфа.» [49]

“Deliberate cruelty” – це гіперболічний епітет, оскільки посилює характеристику дії жорстокості, надаючи їй особливо негативного або інтенсивного виразу; структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...All her attention had been focused on the priest, a being sexless and emasculated.” [89]

«...Вся її увага зосередилася на священику, істоті вихолощеній та позбавленій чоловічого начала.» [49]

“A being sexless and emasculated”. Епітети *“sexless”* та *“emasculated”* в даному контексті можна вважати епітетами-літотами, оскільки обидва вони вказують на відсутність певної ознаки, а саме статевої ідентифікації чи мужності. Згідно із структурною класифікацією, дана модель демонструє позиціонування прикметника після іменника. У цій моделі постпозитивний епітет створює стилістичний вплив завдяки нетрадиційній позиції прикметника після іменника за схемою N+A (Noun + Adjective).

“...He shook off Father Ralph’s restraining hand as those around them in the throng who could see Frank’s diminutive size began to laugh and good-naturedly push him to the front.” [89]

«...Він струсив зі свого плеча руку отця Ральфа, який хотів був його стримати, і ті люди у натовпі, які мали змогу бачити зріст Френка, засміялися й поблажливо виштовхнули хлопця наперед.» [49]

“*Restraining hand*” – метонімічний епітет, оскільки він надає предмету – руці, людські якості: функцію контролю та обмеження в контексті тексту. Епітет належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у теперішньому часі.

Епітет “*diminutive size*” можна описати як епітет-літоту, оскільки він включає в себе зворушливу літоту, а саме зменшення, і вказує на те, що особа має невеликий розмір або статуру; структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*I wonder why you tug so at my nonexistent heart?*” [89]

«...Цікаво, чим же ти зворушила моє неіснуюче серце?» [49]

“*Nonexistent heart*” є епітетом-оксюмороном, оскільки об'єднує протилежні поняття: “*nonexistent*” («неіснуючий») і “*heart*” («серце»), створюючи внутрішню суперечність або конфлікт в мові для виразу абстрактної ідеї; структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*Startled, Father Ralph jumped to his feet with a soothing noise half-uttered.*” [89]

«...Отець Ральф спантеличено скочив на ноги і почав був заспокійливо шикати на Педді.» [49]

“*A noise half-uttered*” може бути розглянутий як епітет-літота, оскільки він використовується для підкреслення напіввимовленої або тихенької природи звуку. Цей термін точно описує його применшувальну або зменшувальну функцію в даному контексті. У цій структурній моделі постпозитивний епітет створює стилістичний вплив завдяки нетрадиційній позиції прикметника після іменника за схемою N+A (Noun + Adjective).

“...*And he was strong, the grip paralyzing.*” [89]

«...Священик виявився надзвичайно дужим, а його хватка — надійно паралізувала.» [49]

“The grip paralyzing” – метонімічний епітет, оскільки слово *“paralyzing”* вказує на те, що хватка була настільки сильною, що призвела до паралічу або втрати фізичної дії. Тобто, перенесення ознаки на предмет, якому вона не належить. Структурна модель N+A (Noun + Adjective), де прикметник вжито у формі дієприкметника у теперішньому часі.

“...Do you realize I had to keep her here to listen to this, for fear if I took her away you'd kill each other while I was gone? I ought to have let you do it, you miserable, self-centered cretins!” [89]

«...Ви розумієте, що мені довелося залишити її тут, а їй довелося все це вислуховувати, бо я боявся, що поки відводитиму дівчинку геть, ви тут повбиваєте один одного?! Треба було мені так і зробити, жалюгідні егоїстичні кретини!» [49]

“Self-centered cretins” – епітет-іронія, оскільки опис використовується для насмішки або образи, щоб підкреслити негативне ставлення до осіб. За структурою, епітетна конструкція підлягає моделі A+N (Adjective + Noun), де прикметник вжито у якості дієприкметника у минулому часі.

“...It's a part of God's great unfathomable plan.” [89]

«...Це частина великого й незбагненого замислу Господнього.» [49]

“A great unfathomable plan” можна розглядати як епітет-оксюморон. *“Great”* вказує на величезність або значущість чогось. *“Unfathomable”* означає, що це не можливо зрозуміти або виміряти, що воно дуже складне або загадкове. Поєднання *“great”* і *“unfathomable”* створює конфліктуючі ідеї, оскільки щось, що велике, зазвичай може бути розуміним чи доступним для розгляду, але тут воно описується як незрозуміле і загадкове, що робить вислів оксюморonom. Епітетна конструкція підлягає моделі A+N (Adjective + Noun).

“...Upstairs in the charming apple-green bedroom the priest unbuttoned the little girl's dress and chemise, made her sit on the edge of the bed so he could pull off her shoes and stockings. And all the while he talked to her about nothing, silly stories of buttons refusing to come undone, and shoes stubbornly staying tied,

and ribbons that would not come off. It was impossible to tell if she heard him; with their unspoken tales of infant tragedies, of troubles and pains beyond her years, the eyes stared drearily past his shoulder.” [89]

«...Нагорі, в чарівній яблучно-зеленій спальні священик розстебнув дівчинці плаття та сорочку, а потім посадив на край ліжка, щоб зняти черевички та панчішки. І увесь цей час отець Ральф розмовляв із нею ні про що: про противні гудзики, що вперто не хотіли розстібатися, про шнурки, що відмовлялися розв'язуватися, і про стрічки, що не бажали зніматися. Важко було сказати, чула вона його чи ні: її очі, з усіма нерозказаними розповідями про дитячі трагедії, про біди та болі, пережиті не за роками рано, похмуро дивилися повз його плече.» [49]

“*Apple-green bedroom*” – метонімічний епітет, оскільки він використовує характеристику, яка зазвичай відноситься до яблук, тобто яблуневий колір, для опису кімнати, надаючи кімнаті цей колір або характеристику через асоціацію з яблуками. За структурою, “*apple-green*” – фразовий епітет.

“*Little dress*” можна розглядати як епітет-літоту. У цьому виразі слово “*little*” («*маленький*») використовується для підкреслення невеликого розміру або мініатюрності предмету “*dress*” («*сукня*»), створюючи контраст або підсилюючи цю рису предмету. Епітетна конструкція підлягає моделі A+N (Adjective + Noun).

“*Silly stories*” можна розглядати як епітет-іронію. Слово “*silly*” означає дурний, нерозсудливий або невважений, тому коли воно використовується перед “*stories*” («*історії*»), це вказує на те, що історії описуються з використанням іронії або жарту, і вони можуть бути несерйозними або незначущими. Епітетна конструкція підлягає моделі A+N (Adjective + Noun).

“*Infant tragedies*” – метонімічний епітет, оскільки він використовується для опису проблем чи труднощів, які порівнюються з

дитячим віком, і надає їм якості трагічності; структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...However, it doesn't take much more than very ordinary powers of observation to see when the various members of my parish are troubled, or in pain.” [89]

«...Втім, не треба бути аж надто спостережливим, щоб помітити, коли той чи інший член моєї парафії чимось занепокоївся або потрапив у скруту.» [49]

У фразі *“very ordinary powers”* є епітет *“ordinary”*, який може бути розглянутий як епітет-літота. Слово *“ordinary”* описує здатність, надаючи їй рису звичайності або незначущості, але при цьому підкреслює її наявність.

“...The priest sat down beside her and noticed her hair still in its braids. Carefully he untied the navy ribbons and pulled gently until the hair lay in a rippling, molten sheet across the pillow.” [89]

«...Священик сів поруч і помітив, що волосся дівчинки й досі заплетене в кіски. Він обережно розв'язав темно-сині стрічки, обережно витягнув їх — і волосся розсипалося на подушці золотавим хвилястим покривалом.» [49]

Епітет *“navy ribbons”* у цьому контексті виражений як метафоричний, оскільки слово *“navy”* асоціюється з кольором синього моря. Порівняння в даному випадку може бути сприйнятим так: колір та глибина синього *“navy”* подібні до кольору моря. Таким чином, *“navy ribbons”* уявляються як сині стрічки або зав'язки для волосся, і їхній глибокий синій колір може навіть нагадувати глибину моря, створюючи метафору, яка описує красу та вигляд волосся; структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“Rippling, molten sheet” – метонімічний епітет, оскільки він використовує слова *“rippling”* («хвилюючийся») і *“molten”* («розплавлений»), щоб описати волосся як рухаючийся та рідкий лист, надаючи йому якості живого об'єкта. Епітет *“rippling”* належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у теперішньому часі.

“...For a while the priest was charmed with her activity, then he whacked the side of his dusty boot with his crop and stared moodily off the veranda toward the big house, hidden by its ghost gums and vines, the profusion of station buildings and pepper trees which lay between its isolation and this hub of station life, the head stockman’s residence.” [89]

«...Якусь хвилину священик зачаровано спостерігав за вправними рухами Меті, а потім різко вдарив бато́гом об край запиленого чобота і похмуро поглянув із веранди на великий, схований за евкаліптами-привидами та лозами гліцинії особняк із численними господарськими будівлями та перцевими деревами, які відокремлювали його від помешкання головного скотаря, цього центру життя фермерського господарства.» [49]

“Dusty boot” – це метонімічний епітет, оскільки описує стан чобіт чи черевика і надає йому якості покриття пилом; структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“Ghost gums and vines” можна розглядати як метонімічний епітет. У цьому виразі слова *“ghost gums”* використовуються для опису природного оточення, а саме дерев, але слово *“ghost”* («привид») переносить асоціацію або настрій з привидами, надаючи оточенню якості та атмосфери загадковості або надприродності. Таким чином, *“ghost gums and vines”* метонімічно переносять атмосферу місця на щось більш загадкове і надзвичайне, подібне до привидів. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“Pepper trees” можна розглядати як метонімічний епітет. У цьому виразі слово *“pepper”* («перець») переносить асоціацію з ароматом та смаком перцю, надаючи оточенню певного характеру або аромату. Таким чином, *“pepper trees”* метонімічно переносять атмосферу місця на щось ароматне або смачне, як перець. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...It isn’t possible,” he said, a passing unhappiness in his eyes.” [89]

«...Це неможливо, — сказав він, і в його очах промайнув сум.» [49]

“*A passing unhappiness in his eyes*” – це метафоричний епітет, оскільки слово “*unhappiness*” використовується для опису стану чи настрою особи та надає його очам якості незадоволеності або нещасливості, що є формою метафори. Епітет “*a passing unhappiness*” вказує на те, що незадоволеність була тимчасовою та мимовільною, і він описує вираз обличчя особи через метафору. Згідно із структурними типами, цей епітет належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у теперішньому часі.

“...*You're the most fascinating man I've ever met.*” [89]

«...*Ви — найцікавіший і найдивовижніший чоловік, якого я коли-небудь зустрічала.*» [49]

“*The most fascinating man*” – це гіперболічний епітет, оскільки слово “*most*” вказує на найвищу міру, і воно використовується для надання особі якості найбільш захопливої. Згідно із структурними типами, цей епітет належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у теперішньому часі.

“...*he felt his inadequacy then more keenly, watching her, than ever he had in a life filled with a gnawing, obsessive doubt of his courage.*” [89]

«...*він відчув свою неадекватність сильніше, аніж будь-коли у житті, сповненому гризучого й надокучливого сумніву у власній хоробрості.*» [49]

“*A gnawing, obsessive doubt*” – це гіперболічний епітет, оскільки він описує стан життя Ральфа як щось, наповнене “*gnawing*” та “*obsessive*” сумнівами у своїй сміливості. Використання таких слів надає цьому стану більше драматичності та нарощує силу сумнівів. У цьому відрізку тексту епітети використовуються для підкреслення стану психологічної напруги та сумнівів у головного героя. Епітет “*gnawing*” відповідає моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у теперішньому часі.

“...*In a laceless white alb and a black chasuble free of any ornamentation, Father Ralph said the Requiem Mass.*” [89]

«...*Отець Ральф, у альбі без мережива та чорній ризі без найменших прикрас, відправив заупокійну службу.*» [49]

Епітет *“laceless alb”* можна класифікувати як епітет-літота. У цьому виразі слово *“laceless”* вказує на відсутність мережива на альбі, білій одежі, яку зазвичай носять священники під час служіння релігійних обрядів. Сполучення цих слів створює враження простоти і стриманості у вигляді одягу священника під час виконання обряду. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітетна конструкція *“free of any ornamentation”* – епітет-літота, оскільки описує риси одягу священника і надає їм якості абсолютної простоти і відсутності будь-яких прикрас чи вишуканості. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...I have a feeling I’m going to be stuck in Gilly for a long, long time,” answered the priest, his eyes bitter.” [89]

«...Бо, здається мені, я надовго застряг у Джилі, ой як надовго, — відповів священник із гіркотою в голосі.» [49]

“His eyes bitter” – це метафоричний епітет, оскільки слово *“bitter”* використовується для опису стану чи настрою особи, надаючи його очам якості гіркоти. В даному випадку, епітет використовується для підкреслення стану та настрою священника через опис його очей як «гірких». Структурна модель N+A (Noun + Adjective).

“...Treasured stories were always returned with great reluctance.” [89]

«...Книги, що припали до душі, завжди поверталися з великою неохотою.» [49]

“Treasured stories” – це метафоричний епітет, оскільки слово *“treasured”* вживається для опису різних історій в переносному значенні, підкреслюючи важливість і цінність цих історій для осіб. Епітет належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у минулому часі.

Епітет *“great reluctance”* в даному контексті можна описати як епітет-гіперболу. Він підсилює враження про велику незгоду або небажання повертати цінні історії. У цьому випадку, використання слова *“great”*

підсилює ступінь незгоди та небажання повертати ці книги, роблячи цю ідею більш виразною та образною. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...If the process went on, he thought, she would one day disappear into her own eyes like a snake swallowing its tail, until she drifted through the universe as an almost invisible shaft of glassy grey light, seen only from the corner of the vision where shadows lurk and black things crawl down a white wall.” [89]

«...І отець Ральф подумав, що коли це триватиме далі, одного дня вона зникне, поглинута власними очима, немов змія, що ковтає власний хвіст, і полине всесвітом як майже непомітний стовпчик сіро-скляного світла, видимий тільки краєм людського зору, туди, де ховаються привиди і білими стінами повзає всяка нечисть.» [49]

“Snake swallowing its tail” – метафричний епітет, оскільки він порівнює процес, описаний в тексті, з образом змії, яка ковтає за власним хвостом. Ця метафора вказує на ідею, що особа може зникнути або перетворитися в щось невидиме, аналогічно до того, як змія зникає в самій собі. Структурна модель N+A (Noun + Adjective), в якій слово *“swallowing”* вжито у формі дієприкметника у теперішньому часі.

Фраза *“invisible shaft”* – метафоричний епітет. У цьому контексті слово *“invisible”* використовується для опису характеристики, але в метафоричному сенсі, підкреслюючи ідею, що ця особа може стати практично невидимою, як вал світла. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет *“glassy grey light”* можна вважати метафоричним, оскільки він порівнює світло зі склом. У цьому контексті, використання слова *“glassy”* вказує на те, що світло має характеристики або властивості, схожі до скла, такі як прозорість чи яскравість. Однак, це не означає, що світло насправді є скляним, але епітет порівнює його зі світлом, яке може мати схожі характеристики. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...Only the infinite patience of a subtle, devious man kept his rebellion against her possessiveness hidden from her. Even his alien pre-occupation with

Meggie couldn't always overcome his politic wisdom, the purring content he derived from watching his charm work on such a cantankerous, refractory subject as Mary Carson. While that long-dormant care for the welfare of a single other person champed and stamped up and down his mind, he acknowledged the existence of another entity dwelling side by side with it: the cat-cold cruelty of getting the better of, making a fool of a conceited, masterful woman.” [89]

«...І тільки безгранична терплячість розумного й хитрого чоловіка дозволяла йому стримувати і приховувати свій бунт проти її власницьких інстинктів. Навіть химерна одержимість Мегі не завжди затьмарювала притаманну йому практичність, і отець Ральф із приємністю спостерігав, як його чарівливий шарм справляє враження навіть на таку злостиву й уперту істоту, як Мері Карсон. І поки ця приспана турбота про одну-єдину людину біла копитом і гризла вудила в його свідомості, священик помітив у своїй душі ще одне почуття, яке існувало пліч-о-пліч із першим: холодна й жорстока рішимість перехитрити й надурити цю марнославному владну жінку.» [49]

“*Infinite patience*” – це гіперболічний епітет, оскільки слово “*infinite*” використовується для підкреслення надзвичайної чи безмежної терпимості. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“*Subtle, devious man*” – це епітет-оксюморон, оскільки слова “*subtle*” та “*devious*” є протилежними за значенням і об'єднуються в одній фразі, щоб описати характер чоловіка, що створює своєрідний дисонанс. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет “*alien pre-occupation*” в даному контексті можна розглядати як метонімію, оскільки він використовує слово “*alien*” не в прямому сенсі, а як символічне відображення зацікавленості, яке є дуже незвичайним. У цьому випадку, вираз “*alien pre-occupation*” вказує на те, що ця зацікавленість є чимось загадковим, дивним, або відмінним від звичайного, подібно до того, як інопланетний предмет може бути незвичайним для людей. Використання

цього епітета є символічним і переносить ідею незвичайності та загадковості на предмет. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет *“politic wisdom”* можна описати як метонімічний, оскільки слово *“politic”* використовується для опису мудрості чоловіка, але в даному контексті слово *«політичний»* може символізувати не тільки мудрість в сфері політики, але й загальну виваженість, обачність та стратегічний підхід до життя і взаємодій з іншими персонажами, навіть якщо мудрість сама по собі не може бути політичною. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет *“purring content”* можна вважати метонімічним, оскільки слово *“purring”* використано для передачі стану задоволення чоловіка. Метонімія в даному випадку полягає в тому, що звук асоціюється з задоволеним станом Ральфа. Епітетну конструкцію побудовано за моделлю Participle + N, де епітет виражений дієприкметником у минулому часі.

Фраза *“charm work”* носить метафоричний характер, оскільки слово *“charm”* (*«чарівність»*) надає характеристику роботі чогось, що має чарівність або привабливість. Тобто, *“charm work”* описує роботу Ральфа як щось, що є привабливим. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“Cantankerous, refractory subject as Mary Carson” – це епітет-іронія, оскільки він описує Мері Карсон як *«предмет сварливий»* і *«марнославний»*, але при цьому використовується з іронією, оскільки ці характеристики можуть бути сприйняті як насмішка для людини. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет *“long-dormant care”* можна описати як метафоричний епітет. У цьому виразі слово *“long-dormant”* вживається у метафоричному сенсі, оскільки змальовує турботу як щось, що було *«довгий час дрімаючим»*, хоча в реальності турбота не може бути фізично сплячою чи, навпаки, пробудженою. Таким чином, цей епітет надає образу символізму. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет *“cat-cold cruelty”* можна вважати метонімічним, оскільки він використовує слово *“cat”* для символізації холодної жорстокості або злості.

У цьому контексті слово “*cat*” може бути використане як метонімія, де характер жінки порівнюється з характером або поведінкою кішки, яка вважається холодною та безжальною твариною. Тобто, “*cat-cold cruelty*” передає ідею холодної жорстокості через метонімію, використовуючи образ кішки. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Фраза “*a fool of a conceited, masterful woman*” містить епітет-іронію. Вона порівнюється з «зарозумілим дурнем», що надає іронічного та насмішливого підтексту, підкреслюючи негативне ставлення до неї. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*She was staring up into its mawkishly placid face with shrinking fear written on her own, an exquisite contrast between the feeling and the unfeeling, he thought. But what was he doing here, chasing after her like a clucky old hen when it was really none of his business?*” [89]

«...*Вона витріщалася на сентиментально-безтурботне обличчя скульптури, і отцю Ральфу подумалося, що її обличчя паралізував страх, як витончений контраст між почуттям і нечутливістю. Але що ж робить тут він, бігаючи за дівчиною, наче метушлива квочка?*» [49]

“*Mawkishly placid face*” – це епітет-оксюморон, оскільки поєднує слова “*mawkishly*” («відразливо») і “*placid*” («спокійний, безтурботний») з метою створення протилежності в описі обличчя. Це описує обличчя як вигляд, який одночасно є нудним і спокійним, створюючи яскравий контраст між почуттями та безпорадністю. Структурна модель, що належить до цієї епітетної конструкції, A+A+N (Adverb + Adjective + N), ілюструє вживання прислівника та прикметника разом у формі епітета.

“*Shrinking fear*” можна описати як епітет-літоту, вжитий у метафоричному значенні. У цьому виразі слово “*shrinking*” використовується з метафорою для опису страху, який насправді не може фізично зменшуватися. Відображення страху як щось, що може зменшуватися на обличчі, створює ефект зменшення страху через літоту. У цій конструкції,

епітет належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у теперішньому часі.

Епітетну конструкцію “*an exquisite contrast*” можна розглядати як метафоричний епітет, оскільки слово “*exquisite*” використовується для опису контрасту між почуттями і образом обличчя, що порівнюється з вишуканістю, що є метафорою для підкреслення яскравості цього контрасту. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Фраза “*a clucky old hen*” містить іронічний епітет “*clucky*” для опису людини, яка, за звичайними обставинами, може проявляти занадто багато піклування або турботи про інших, особливо якщо це не є її прямим обов'язком. В даному контексті це слово вказує на те, що особа демонструє надмірне турбування або втручання в чужі справи, що може бути іронічним, оскільки ця поведінка може бути сприйнята як надмірна чи недоречна. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*An absurd, delicious relief; an anger at Fee so great he wanted to kill her; awed admiration for such a little thing as her, to bear so much so well; and a ghastly, all-pervasive embarrassment.*” [89]

«...*Отець Ральф відчув приємне, але суперечливе полегшення: з одного боку він так розлютився на Фіону, що готовий був її вбити, а з іншого — його пронизала повага до маленької дівчини, яка так довго страждала і так добре трималася; а ще він відчув невимовну всеохоп-лювану збентеженість та розгубленість.*» [49]

“*An absurd relief*” можна описати як епітет-іронію, оскільки слово “*absurd*” іронічно вказує на те, що полегшення є недоречним в контексті ситуації або почуттів персонажа. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет “*an absurd, delicious relief*” можна вважати епітет-оксюморомом, оскільки він поєднує в собі два суперечливі поняття – “*absurd*” («*нелогічний, безглуздий*») та “*delicious*” («*солодкий, чудовий*»). Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“*Awed admiration*” – гіперболічний епітет, оскільки посилює враження від захоплення і шани відносно почуттів Ральфа. Епітет належить до моделі Participle + N, і виражений дієприкметником у минулому часі.

Епітет “*a ghastly, all-pervasive embarrassment*” можна вважати епітетом-гіперболою. Гіпербола в цьому контексті підсилює інтенсивність почуття сильної та всепроникаючої незручності та сорому, описуючи їх як жахливі та пануючі скрізь. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“*Such a little thing as her*” можна описати як епітет-літоту, оскільки використання слова “*little*” применшує важливість чи значущість особи (у цьому випадку, дівчинки Мегі) в контексті події чи ситуації. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“*...Try as he would, he could not prevent the scorching tide from diffusing up under his skin.*” [89]

«...Хоч як він намагався, але не зміг стримати палючого припливу збентеження та ніяковості, що розлився по всьому його тілу.» [49]

Фраза “*the scorching tide*” містить метафоричний епітет, оскільки використовує слово “*scorching*” («палючий») для опису того, як неймовірно гаряче або інтенсивне відчуття. Згідно із структурною класифікацією, епітет належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником. У цьому випадку, “*scorching*” виражено дієприкметником у теперішньому часі.

“*...He looked up at the inscrutable marble angel above him and gave a peculiar, half-strangled laugh.*” [89]

«...Поглянувши на незбагненно-незворушного ангела вгорі, отець Ральф розсміявся своїм стриманим сміхом.» [49]

Фраза “*inscrutable marble angel*” містить метафоричний епітет, оскільки використовує слово “*inscrutable marble*” для опису ангела, який, очевидно, має мармуровий вигляд. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет “*half-strangled laugh*” у даному контексті можна розглядати як епітет-літоту, оскільки він підкреслює, що сміх не повноцінний і є

стриманим, ніби заглушеним або приглушеним. Це створює образ сміху, який не є вільним і радісним, а скоріше здушеним або обмеженим у якомусь важкому або несприятливому контексті. У цій конструкції, епітет “*half-strangled laugh*” належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у минулому часі.

“...*And how beautiful his voice was, with its faint Irishness and pear-shaped Britishness.*” [89]

«...А який чудовий був його голос із ледь помітним ірландським акцентом та округлою британською вимовою!» [49]

Уривок “*faint Irishness*” містить метафоричний епітет “*faint*”, який вказує на те, що ірландський акцент або особливості вимови слабо виражені в голосі. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“*Pear-shaped Britishness*” можна розглядати як метонімічний епітет з вказівкою на схожість акценту або особливостей вимови з формою груші. Епітет описує британський акцент чи мовлення, вказуючи на певну особливість або звукову схожість з формою груші. У цій конструкції, епітет “*pear-shaped Britishness*” належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у минулому часі.

“...*You throw your beauty in our teeth, contemptuous of our foolishness.*” [89]

«...Ви кидаєте свою красу нам в обличчя, зневажаючи наше глупство.» [49]

Фраза “*contemptuous of our foolishness*” може бути розглянута як епітет-іронія. У цьому виразі слово “*contemptuous*” («зневажливий») вказує на ставлення особи до “*our foolishness*” як щось, що заслуговує на зневаження чи засудження. Це використання епітету підсилює іронічний характер висловлювання, оскільки особа, яка використовує цей епітет, можливо, сама проявляє невиважену поведінку, але це вираження вказує на її зневажливість до інших. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...What a dear fellow he was, thought Father Ralph as he watched the little scene, half amused, half detached.” [89]

«...Який же ж він милий чолов'яга, цей Педді», — подумав отець Ральф, що відсторонено-усміхнений спостерігав за цією сценою.» [49]

Епітет *“half amused, half detached”* у даному контексті можна розглядати як епітет-оксюморон, оскільки він об'єднує протилежні ознаки *“amused”* («усміхнений») і *“detached”* («відсторонений»). Цей епітет створює контраст і вказує на суміш почуттів: сцена для Ральфа була одночасно вабливою, але він був відстороненим від того, що відбувалося. У цій конструкції, епітет *“half amused, half detached”* належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у минулому часі.

“...And if she knew it was wrong to dream so of a priest, there didn't seem to be any way she could discipline herself into not doing it.” [89]

«...А якби знала, що негоже мріяти таке про священника, то навряд чи знайшла б спосіб приструнити себе і більше про таке не думати.» [49]

“It was wrong to dream so of a priest” – епітет-іронія, оскільки вказує на протиріччя між її почуттями та релігійними обмеженнями. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...His love for her and his priestly instinct to offer himself in any required spiritual capacity warred with an obsessive horror of becoming utterly necessary to someone human, and of having someone human become utterly necessary to himself.” [89]

«...Любов до неї та інстинкт священника, що змушували отця Ральфа запропонувати себе в будь-якій духовній іпостасі, вступили в конфлікт із паралізуючим страхом: він боявся стати необхідним для якоїсь людини, боявся, що ця людина стане також необхідною йому.» [49]

Вираз *“required spiritual capacity”* використовує метонімічний епітет *“spiritual”* («духовний») для опису потреби в конкретній духовній ролі або здібності, яка повинна бути доступною для надання духовної підтримки або допомоги. У цьому контексті слово *“spiritual”* вказує на те, що ця здібність

пов'язана з релігійними або духовними аспектами. Структурна модель A+N (Adjective + Noun), в якій “*required*” вжито у формі дієприкметника у минулому часі.

Вираз “*an obsessive horror*” використовує гіперболічний епітет “*obsessive*” («нав'язливий») для підсилення ступеня жаху або страху, який відчуває Ральф. У цьому контексті “*an obsessive horror*” вказує на те, що страх або жах є неабияким, нав'язливим і домінує над думками та почуттями Ральфа. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Вираз “*human become utterly necessary*” використовує гіперболічний епітет “*utterly necessary*” («нагально необхідний») для підсилення ступеня необхідності Мегі. У цьому контексті “*utterly necessary*” вказує на те, що особа боїться стати абсолютно необхідною для іншої людини, тому що це може бути для неї нав'язливим і неприємним. Структурна модель, що належить до цієї епітетної конструкції, A+A (Adverb + Adjective), ілюструє вживання прислівника та прикметника разом у формі епітета.

Вираз “*priestly instinct*” можна розглядати як метонімічний епітет, оскільки використовує слово “*priestly*” для позначення певного виду інстинкту або схильності, яка асоціюється зі священником і його духовною роллю. В даному випадку слово “*priestly*” виступає як символ або позначення для духовної сфери і відповідного ставлення. Епітет належить до структурної моделі A+N (Adverb + Noun).

“...*First came a wild desire to laugh, a great surge of uproarious anticlimax; then he looked at the thin blue skin, the wasting of her little arms, and there came an awful longing to weep and cry, scream of its unfairness to the roof of heaven.*” [89]

«...Спочатку він відчув нестримне бажання розреготатися, бо на нього шумною хвилею накотилося відчуття полегшення; але потім священник поглянув на прозору синювату шкіру, на змарнілі рученята, і смуток охопив його, йому захотілося вити і криком кричати до небес через таку волаючу несправедливість.» [49]

“*Wild desire*” – гіперболічний епітет, оскільки “*wild*” («дикий») підсилює почуття бажання. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“*Uproarious anticlimax*” – гіперболічний епітет, оскільки “*uproarious*” («гучний, шалений») і “*anticlimax*” («полегшення») підсилюють почуття різкого розчарування. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“*Thin blue skin*” – метафоричний епітет, оскільки описується шкіра за допомогою кольору, який є метафорою для покращеної видимості кровоносних судин під шкірою. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“*Awful longing*” – гіперболічний епітет, оскільки “*awful*” («жахливий») підсилює почуття бажання. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*It took her a long time to say it, and when she did he had to bend his head right down to her lips in an unconscious parody of the confessional pose, hand shielding his face from her eyes, finely modeled ear presented for the sullyng.*” [89]

«...Вона довго вагалася, а коли все ж таки наважилася, отцю Ральфу довелося нахилити голову ближче до її вуст, несвідомо пародіюючи позу священика, що вислухує сповідь; він прикрив рукою обличчя від її очей, підставив своє елегантне, немов точене, вухо і приготувався до найгіршого.» [49]

Епітет “*unconscious parody*” в цьому контексті можна розглядати як епітет-іронію, оскільки він вказує на те, що дія, що відбувається, нагадує пародію, але водночас вона здійснюється несвідомо, без намірів. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“*Confessional pose*” можна розглядати як метонімічний епітет, оскільки він вказує на позу, яка асоціюється з процесом взяття сповіді, і через це викликає асоціації з церковним обрядом і релігійною обстановкою. Тобто, поза Ральфа стає символом або показником його внутрішнього стану або роздумів. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“*Finely modeled ear*” – метафоричний епітет, оскільки він описує вухо як добре скульптурно виразне, хоча насправді вухо є звичайним. У цій конструкції A+A+N (Adverb + Adjective + N), епітет “*modeled*” належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у минулому часі.

“...*Mary Carson kept two thoroughbred hacks there for Father Ralph’s exclusive use; no rawboned stock horses for him.*” [89]

«...Там Мері Карсон тримала двох породистих скакунів виключно для потреб отця Ральфа. Про те, щоб він їздив на кістлявих фермерських конях, і мови бути не могло.» [49]

Епітет “*rawboned horses*” в даному контексті можна розглядати як метафоричний, оскільки він використовується, щоб уявити образ незадовільної, недбалої якості коней, порівнюючи їх з більш якісними “*thoroughbred hacks*” («чистокровними кіньми»), які призначені для отця Ральфа. У цьому використанні епітет “*rawboned*” вказує на загальний стан та якість коней, створюючи образ гірших, менш якісних тварин порівняно з образом чистокровних коней. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*An impotent, useless sham! Impotent man and impotent priest!*” [89]

«...Безсила і жалюгідна фальшивка! Безсилий чоловік, безсилий священник.» [49]

Епітет “*impotent priest*” можна вважати епітетом-іронією. У цьому контексті іронічний епітет вказує на те, що слова “*impotent*” та “*useless*” використовуються, щоб висловити сарказм або негативне ставлення до Ральфа, а саме, вони характеризують його як безсилового і непридатного священника. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Відповідно, у даному параграфі було подано всебічний аналіз ролі та відтворення епітетів у побудові чоловічого мовного портрета священника Ральфа де Брикассара. У цьому параграфі успішно ідентифіковано та описано загалом 120 епітетних конструкцій. Семантично ці епітети можна розділити на різні категорії, включаючи метафоричні, метонімічні, гіперболічні епітети,

епітети-літоти, епітети-іронії та епітети-оксюмори. В той час як структурні типи включають різноманітні моделі розташування епітетів у реченні.

Слід зазначити, що найбільш часто вживаними епітетами в цьому мовному портреті були метафоричні, метонімічні та гіперболічні епітети. Таку частоту можна пояснити експресивною природою цих семантичних типів, які часто служать для яскравої ілюстрації рис і характеристик персонажа. Метафоричні епітети, наприклад, дозволяють глибше проаналізувати якості Ральфа, проводячи паралелі схожості з іншими об'єктами чи поняттями, тоді як метонімічні епітети охоплюють суть його особистості, замінюючи один її аспект іншою, тісно пов'язаною рисою. Гіперболічні епітети перебільшують деякі риси, підкреслюючи насиченість особистості персонажа або наміри автора передати певний емоційний тон. Найбільш уживаним типом епітетів за структурною класифікацією є класична модель A+N (Adjective + Noun), що передбачає використання епітета перед іменником.

Окрім того, під час аналізу цих епітетів розкрито їх різноманітні функції в побудові характеру Ральфа. Вони підкреслюють як його фізичні, так і моральні якості. Епітети також дозволяють передати його духовний і моральний стан, а також динаміку його стосунків з іншими героями роману. Цей багатогранний підхід дозволяє цілісно зображувати Ральфа, демонструючи його характер як з позитивної сторони, так і зі сторони його недоліків.

Узагальнюючи, можна дійти висновку, що широке використання епітетів у мовному портреті Ральфа служить потужним засобом передачі різнобічного й багатогранного образу героя. Вибір різних типів епітетів з їх образотворчими семантичними функціями збагачує сприйняття читачем священника Ральфа та підкреслює його розгорнуту історію у розповіді. Проведене у параграфі дослідження висвітлює ключову роль епітетів у творенні мовного портрета Ральфа де Брикассара.

3.2 Відтворення епітета в мовному портреті Дейна

Дейн О'Ніл – важливий персонаж роману Коллін Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні». Він є сином Мегі Клірі та Ральфа де Брікассара. Автор описує Дейна як красивого та харизматичного молодого чоловіка з виваженою особистістю. Він успадковує як фізичну привабливість своїх батьків, так і сильну волю, яка властива родині Клірі. На його виховання вплинула складна історія батьківства, оскільки він є плодом забороненого кохання між його матір'ю Мегі та католицьким священником отцем Ральфом. Сильні сторони Дейна полягають у його рішучості, відданості, розумі та стійкості. Він пристрасна та принципова особистість, яка прагне подолати всі труднощі. З іншого боку, Дейн стикається з труднощами, які покладаються на нього через його народження. У романі показано внутрішні конфлікти, з якими він бореться, коли пізнає свою особистість та намагається прокласти свій шлях.

Життя Дейна глибоко пов'язане з головними темами роману, серед яких заборонене кохання, сімейна динаміка, релігія та очікування суспільства. Його існування це результат вибору, зробленого його батьками.

Стосунки Дейна з отцем Ральфом складні. Ральф, який зображується як друг в житті Дейна, відіграє ключову роль у формуванні його долі. Кохання між ними наділене складнощами, що виникають через подвійну роль Ральфа як священника і його батька. Ця динаміка додає емоційної глибини характеру Дейна та сприяє загальному трагізму роману.

Художні засоби, зокрема епітети, відіграють вирішальну роль у формуванні чоловічого мовного портрета Дейна О'Ніла в романі «Ті, що співають у терні», сприяючи зображенню Дейна як мужнього, незрівняного та багатогранного чоловіка. Епітети служать мовними інструментами, які формують портрет Дейна, додаючи екстравагантності та досвідченості персонажа. Вони відображають різні сторони його характеру, від мужності та харизми до внутрішніх конфліктів, переживань і трагедій. Завдяки своєрідному використанню епітетів у романі створюється насичений і

яскравий образ Дейна як чоловіка, який бореться зі складнощами кохання, сім'ї та особистості в складному та жорстокому світі.

“...And he was so beautiful! Long and slender, with a quiff of flaxen hair atop his perfect little skull, and vivid blue eyes which gave no hint of changing later to some other color.” [89]

«...А який же він прекрасний! Довгий та стрункий, із чубчиком солом'яного волосся на бездоганної форми голівці та виразними блакитними очима, які з часом не змінили кольору.» [49]

“Quiff of flaxen hair” – метафоричний епітет, що описує волосся Дейна як *“flaxen”*, порівнюючи його із блідим або золотистим кольором льону. Епітетна конструкція належить до класичної моделі A+N (Adjective + Noun).

Епітетна конструкція *“vivid blue eyes”* передбачає перебільшення, що підкреслює вражаючу насиченість блакитного кольору очей Дейна. Використовуючи епітет *“vivid”*, автор підсилює виразність блакиті, створюючи неймовірно яскравий образ очей у свідомості читача, формуючи зовнішність Дейна. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“Little skull” – епітет-літота, вжитий з метою применшення розміру черепа. За допомогою цього епітета, автор підкреслює мініатюрність черепа Дейна. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“Long and slender” у даному випадку метафоричні епітети. Вони порівнюють зовнішній вигляд людини з предметами, яким притаманні схожі характеристики. Тобто ці епітети метафорично використовуються для опису статури. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...They were Ralph's eyes, as he had Ralph's hands, Ralph's nose and mouth, even Ralph's feet.” [89]

«...То були очі Ральфа, і Ральфів ніс, і Ральфові руки та ступні.» [49]

“Ralph's eyes, as he had Ralph's hands, Ralph's nose and mouth, Ralph's feet” – метонімічні епітети. У цьому уривку описано частини тіла, які метонімічно представляють Дейна як таку дитину, що має надмірну фізичну схожість з Ральфом. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...He was hungry; he tugged at her so hard his gummy little mouth hurt. Looking down on him, the closed eyes with their dark, gold-tipped lashes, the feathery brows, the tiny working cheeks.” [89]

«...Малюк таки зголоднів; він присмоктався до неї своїм припухлим ротиком так, що їй заболіло. Та дивлячись на нього, на його заплющені оченята, чорні вії із золотистими кінчиками, на пухнасті бровенята та на щічки, що натужно працювали, смочучи молоко.» [49]

Словосполучення *“his gummy little mouth”* містить метафоричний епітет. У цьому уривку рот дитини описується як *“gummy”*, використовуючи метафору, щоб описати рот дитини як пухкий чи м'який. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“Gold-tipped lashes” – метафоричний епітет, адже, використовуючи метафору, фраза описує колір вії дитини, порівнюючи її із золотом, хоча в дійсності вія не зроблена із золота. У цій конструкції, епітет *“gold-tipped”* належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у минулому часі.

“Feathery brows” – також метафоричний епітет. Він використовує метафору з пір'ям, щоб описати м'якість та делікатність брів дитини. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

В даному уривку словосполучення *“tiny working cheeks”* проявляє себе як епітет-літота, тому що використовує слово *“tiny”*, щоб штучно зменшити розмір щічок дитини. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...He was a beautiful child. His habitual expression was a smiling one, his nature a curious combination of quietness and deep, sure happiness.” [89]

«...Він був надзвичайно вродливим хлопчиком. Зазвичай усміхнений, спокійний малюк мав дивовижну вдачу — він постійно перебував у стані глибокого непорушного щастя.» [49]

В даному уривку конструкцію *“deep, sure happiness”* можна описати як метафоричну. Тому що епітет *“deep”* використовує метафору, щоб приписати характеру дитини абстрактну якість *«глибокого непорушного*

щастя». Тобто щастя дитини не може бути буквально глибоким і непорушним, але автор використовує цю метафору, щоб передати глибину і стійкість щастя маленького Дейна. Цей метафоричний епітет допомагає створити яскравий образ внутрішніх відчуттів дитини. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет *“beautiful child”* в уривку можна описати як гіперболічний, що обумовлюється перебільшенням і надмірним описом зовнішності Дена, тому що приписує йому надмірну красоту, тобто перебільшує цю рису. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Конструкцію *“curious combination”* можна охарактеризувати як метафоричний епітет, тому що він використовує метафору, щоб описати характер дитини як набір рис, натякаючи на те, що характер дитини складається з різноманітних елементів, що виражено не в буквальному сенсі. *«Дивовижна вдача»* метафорично передає, що істотність дитини неповторна та інтригуюча сама по собі. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...His hair wasn't black like Ralph's, it was a pale gold; not the color of wheat or sunset but the color of Drogheda grass, gold with silver and beige in it.” [89]

«...Волосся Дейн мав не чорне, як Ральф, а світло-золотисте, не кольору пшениці чи променів західного сонця, а кольору трави на Дрогеді, в якому змішалися сріблясті, золотисті й бежеві відтінки.» [49]

“Gold with silver and beige” можна вважати метафоричним епітетом. Це можна обґрунтувати тим, що в ньому використовується метафора, яка має на мені порівняти колір волосся дитини з кольором трави, яка росте у Дрогеді, а також описується, що волосся містить елементи золота, срібла та домішки бежевого. Ці епітети покликані викликати яскравий і неймовірний образ кольору волосся, підкреслюючи його багатогранність через метафоричне порівняння. Структурна модель N+A (Noun + Adjective).

“...The light eyes were very intelligent, with none of the rather wandering attention span typical of a four-year-old.” [89]

«...Світлі очі доньки були надзвичайно розумні, без отої блукаючої неухважності, притаманної чотирирічним дітям.» [49]

Словосполучення *“wandering attention span typical of a four-year-old”* містить форму іронічного епітета, оскільки вона протиставляє тривалість уваги, яку зазвичай має чотирирічна дитина, із передбачуваною зразковою концентрацією уваги дитини, створюючи іронічний ефект. Згідно із структурною класифікацією, епітет належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником. У цьому випадку, *“wandering”* виражено дієприкметником у теперішньому часі.

Конструкцію *“eyes were very intelligent”* можна розглядати як метонімічний епітет, тому що слово *“intelligent”* використовується метонімічно для позначення інтелекту Дейна, що передається через його очі. Насправді очі не можуть володіти інтелектом, тому в описі вказується на очі, щоб посередньо вказати на інтелект людини. Отож, такий метонімічний опис очей є стилістичним способом вказати на те, що Дейн має розум. Структурна модель N+A (Noun + Adjective).

“...His eyes lifted to hers, wretched with some deep pain, but he shook his head as if not even tempted.” [89]

«...Він підняв на неї очі, просякнуті якимось глибоким болем, але похитав головою — мовляв, і не питай.» [49]

Епітет *“deep pain”* є метафоричним. Тому що біль – абстрактне поняття, і воно не може мати фізичного виміру. Однак використання *«глибокого болю»* в цьому контексті є метафоричним, передаючи ідею про те, що біль є глибоким, сильним і емоційно значущим, але не описує його фізичну глибину. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...at seven he was tall, slender, gracefully strong, and had a face of delicate porcelain beauty.” [89]

«...йому вже виповнилося сім — підійшов і став біля неї. Високий, стрункий, граціозно сильний, він мав гарне личко красивої порцелянової статуетки.» [49]

Словосполучення *“porcelain beauty”* є метафоричним епітетом через те, що він використовує порцелян як образ для опису краси, чистоти, бездоганності та досконалості. Така метафора вказує на те, що краса, яка порівнюється з порцеляном, має бути надзвичайно ніжною, бездоганною і елегантною, наголошуючи на вишуканості і витонченості Дейна. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Фразу *“tall, slender, gracefully strong”* можна охарактеризувати як гіперболічну. Епітети перебільшують фізичні якості Дейна, наголошуючи не лише на одній позитивній якості, а на кількох, і роблять це таким чином, що виходять за межі того, що можна вважати звичною нормою для семирічної дитини. Таке перебільшення виконано з метою підкреслення виняткових фізичних якостей Дейна. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...Lord, he’s the living image of his father.” [89]

«...Господи, та він же ходяча копія свого батька!» [49]

У фразі *“living image”* міститься метафоричний епітет. Він підкреслює, що Дейн дуже схожий на свого батька не лише зовнішнім виглядом, але і також характером і внутрішніми якостями. У фразі використовується *«живий образ»*, щоб підкреслити різьчу подібність між Дейном та його батьком. Згідно із структурною класифікацією, епітет *“living”* належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у теперішньому часі.

“...Dane was a marvelous student, in the classroom and on the playing field.” [89]

«...Дейн виявився прекрасним учнем, як в аудиторії, так і на спортивному майданчику.» [49]

“A marvelous student” – гіперболічний епітет, що перебільшує опис Дейна як студента, підкреслюючи, що він був не просто хорошим учнем, а винятково обдарованим. Цей гіперболічний епітет передає ідею про те, що Дейн надзвичайно відзначився як в аудиторії, так і на ігровому полі. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...May I help you?” asked the boy politely, getting to his feet with a supple grace Cardinal Ralph recognized, and thought of as Meggie’s.” [89]

«...Можє, вам чимось допомогти? — чемно спитав хлопець, підводячись із трави з гнучкою грацією, яку кардинал Ральф упізнав і приписав Мегі.» [49]

У фразі *“supple grace”* епітет *“supple”* виступає як метафоричний. Адже, слово *«гнучкий»* використовується для опису граціозності не самого хлопчика, а його поведінки, приписуючи йому якість гнучкості, витонченості та елегантності. Автор у такий спосіб охарактеризовує витонченість. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...The dark, finely etched brows knitted.” [89]

«...Темні, елегантно виточені брови нахмурилися і витягнулися в ниточку.» [49]

Епітет *“finely etched brows”* є метафоричним. Він надає бровам якість тонкості та витонченості. Епітет описує гостроту або виразність брів, підкреслює їх зовнішній вигляд. Структурна модель цієї епітетної конструкції – A+A+N (Adverb + Adjective + N).

“...Dane said in a loud whisper.” [89]

«...Мовив Дейн гучним шепотом.» [49]

Епітет *“loud whisper”* можна охарактеризувати як оксюморон, оскільки вона поєднує в собі суперечливі терміни. Слово *«шепіт»* зазвичай асоціюється з тим, що люди прагне бути тихою або мовчазною, тоді як слово *«гучний»* говорить про протилежне. Отже, коли ці суперечливі терміни поєднуються, це створює оксюморон, підкреслюючи незвичність ситуації, коли шепіт звучить голосно. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...The boy had a curious expression always at the back of his eyes; a distant look.” [89]

«...У глибині хлопчикових очей завжди ховався дивовижний вираз якоїсь задумливої відчуженості.» [49]

Фразу “*curious expression*” можна вважати іронічною в тому контексті, що вона натякає на те, що в поведінці Дейна є щось більше, ніж проста зацікавленість. Тобто вираз обличчя хлопчика може бути інтригуючим або незвичайним у своєрідний іронічний спосіб, вказуючи на те, що за цікавістю є щось глибше. Цей епітет додає в ситуацію Дейна елемент іронії. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет “*a distant look*” можна вважати метафоричним. Епітет свідчить про те, що погляд Дейна передає відчуття емоційної чи психологічної віддаленості, ніби його думки чи увага знаходяться поза межами діалогу. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*Though they were very dissimilar in character, they also shared many tastes and appetites, and those they didn't share they tolerated in each other with instinctive respect, as a necessary spice of difference.*” [89]

«...*Попри розбіжності в характерах, Джастина та Дейн мали багато спільних смаків та схильностей, а ті, які спільними не були, вони інстинктивно берегли, як родзинку відмінності, таку необхідну у стосунках.*» [49]

Епітет “*a necessary spice of difference*” є метафоричним. Він метафорично порівнює відмінності в їхніх смаках і схильностях із «родзинкою», маючи на увазі, що ці відмінності додають пікантності до їхніх стосунків. Епітет підкреслює, що ці відмінності позитивно сприяють їхнім стосункам. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет “*instinctive respect*” – метонімічний. У цьому випадку «*інстинктивна повага*» є метонімією глибокого розуміння та сприйняття відмінностей один одного. У цьому випадку, повага охарактеризована терміном «*інстинктивна*», що свідчить про те, що їхня повага настільки вкорінена в їхніх стосунках, що стає провідною рисою їхніх взаємин. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...his natural tendency was to understand and forgive human failings in others, and be merciless upon them in himself. She felt herself invincibly strong; he knew himself perilously weak.” [89]

«...його ж природною схильністю було розуміти і прощати людські вади в інших, а до себе ставитися з безжальною вимогливістю. Вона почувалася невразливо сильною, він вважав себе безнадійно слабким.» [49]

Епітет *“natural tendency”* можна охарактеризувати як епітет-літоту. У цьому контексті *«природна схильність»* применшує його схильність розуміти і прощати людські вади, підкреслюючи, що це невід’ємна частина його характеру. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет *“perilously weak”* – гіперболічний. У цьому випадку *«небезпечно слабкий»* перебільшує слабкість Дейна, припускаючи, що вона небезпечна або вкрай серйозна. Структурна модель цієї епітетної конструкції – A+A (Adverb + Adjective).

“...At seventeen he was two inches over six feet, his voice had settled into its final baritone, and he had miraculously escaped such afflictions as pimples, clumsiness and a bobbing Adam’s apple.” [89]

«...У свої сімнадцять він на два дюйми переверс шість футів, його голос остаточно оформився в баритон, і він якимось чудесним чином уникнув таких юнацьких лих, як прищі, незграбність та гострий борлак.» [49]

“Final baritone” – це приклад епітета-літоти. Він применшує зміну його голосу, описуючи, як його голос плавно перейшов у зрілий баритон без будь-яких проблем. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет *“a bobbing Adam’s apple”* – іронічний, адже кадик тут описується як щось недолуге, зайве, і Дейну пощастило не мати такого лиха в підлітковому віці. Згідно із структурною класифікацією, епітет *“bobbing”* належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у теперішньому часі.

“...He opened one lazy blue eye in her direction.” [89]

«...Він ліниво поглянув на неї, розплющивши одне блакитне око.» [49]

Епітет “*lazy blue eye*” у цьому контексті виступає як метонімічний, тому що очі не мають здатності бути ледачими в прямому розумінні цього значення, відповідно, характеристику, притаманну людській якості, перенесено на око. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*Honestly, Dane, sometimes you're so archaic I'm embarrassed!*” [89]

«...Дейне, їй-богу, інколи ти буваєш таким архаїчним, що мені аж моторошно стає!» [49]

Термін “*archaic*” можна охарактеризувати як іронічний епітет. У цьому контексті «*архаїчний*» використовується іронічно, щоб показати, що поведінка і манери Дейна застаріли і вже старомодні, що є протилежністю того, що очікувалось. У такий іронічний спосіб автор характеризує його поведінку. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*Rolling over onto his stomach, he propped his chin on his hand and looked at her steadily, his face soft, concerned.*” [89]

«...Перекотившись на живіт, брат підпер підборіддя рукою і поглянув на неї — спокійно, уважно й стурбовано.» [49]

“*Face soft*” можна визначити як метафоричний епітет. Він приписує якість м'якості обличчю, підкреслюючи його ніжний і дбайливий вираз, тобто міміку, а не буквальну текстуру його шкіри. Структурна модель N+A (Noun + Adjective).

“...*He adopted a tolling, monotonous voice.*” [89]

«...Він навмисне перейшов на монотонний менторський тон.» [49]

Словосполучення “*tolling, monotonous voice*” можна охарактеризувати як епітет-оксюморон. Зіставлення «*дзвінкого*» і «*монотонного*» створює контраст. «*Дзвінкий*» зазвичай передбачає урочисте, резонансне звучання, тоді як «*монотонний*» означає відсутність підвищення. Ця комбінація суперечливих термінів підкреслює особливу та унікальну манеру мовлення Дейна. Епітет “*tolling*” за структурою відноситься до моделі Participle + N, тобто дієприкметник у теперішньому часі.

“...Without a hope of understanding differently, he assumed he had the lion’s share of love because of his beauty, his more tractable nature, his ability to communicate with his mother and the other Drogheda people.” [89]

«...Сам він не знав — і ніхто не роз’яснив йому, — що левова частка його привабливості та харизми полягала не в самій його особистості, а в чомусь піднесеному, майже божественному, і водночас — такому людському, що виходило з його душі.» [49]

Епітет *“lion’s share”* є метонімічним, оскільки він використовується для позначення найбільшої частини, навіюючи ідею сили та домінування. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет *“tractable nature”* – епітет-літота, оскільки він применшує його характер, описуючи його як *«більш поступливий»*. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...He didn’t consciously pray, but rather became an intrinsic part of the atmosphere, which he felt as dense yet ethereal, unspeakably holy, brooding. It was as if he had turned into a flame in one of the little red glass sanctuary lamps, always just fluttering on the brink of extinction, sustained by a small puddle of some vital essence, radiating a minute but enduring glow out into the far darknesses.” [89]

«...Він не молився навмисне й свідомо, а радше ставав невід’ємною частиною атмосфери храму, яку відчував щільною, хоча й ефемерно, невимовно святою цілісністю, що спонукала до роздумів.» [49]

Епітет *“dense yet ethereal”* є оксюмороном, оскільки він поєднує суперечливі терміни, *«щільний»* і *«ефірний»*, щоб створити контрастний ефект, описуючи атмосферу як водночас вагому та ніжну. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Фразу *“unspeakably holy”* можна вважати гіперболічною, оскільки вона перебільшує святість до найвищого ступеня, припускаючи, що це неможливо описати словами. Структурна модель цієї епітетної конструкції – A+A (Adverb + Adjective).

“...He had always been her baby, her lovely little boy; though she had watched him change and grow with proprietary pride, she had done so with an image of the laughing baby superimposed on his maturing face.” [89]

«...Він завжди був її малюком, її гарненьким маленьким хлопчиком; і хоча Меті з материнською гордістю спостерігала, як він зростає і мужніє, вона безперервно накладала на його дедалі доросліше обличчя образ маленького усміхненого дитинчати.» [49]

Епітет “*little boy*” можна охарактеризувати як епітет-літоту, оскільки він применшує вік хлопчика, підкреслюючи його стійкі дитячі якості. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“*Proprietary pride*” – метафоричний епітет. Він порівнює гордість матері за ріст і досягнення свого сина з почуттям власності, маючи на увазі глибокий духовний зв’язок. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“*Maturing face*” – метонімічний епітет. Він відображає фізичні та емоційні зміни, які зазнає хлопчик, коли він дорослішає. Це приклад метонімії, де частина обличчя використовується для представлення цілого, тобто процесу зростання. Цей епітет, згідно із структурною класифікацією, належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у теперішньому часі. В загальному, ці епітети передають складні емоції та почуття матері до свого сина, коли він переходить від дитинства до підліткового віку.

“...However, the moment of realization came to Meggie at that instant, watching him stand outlined against the crisp sky in his brief cotton swimsuit.” [89]

«...Момент прозріння і розуміння настав миттєво, коли вона побачила його фігуру в коротеньких плавках — чіткий силует на тлі чистого неба.» [49]

Епітет “*crisp sky*” можна охарактеризувати як метафоричний. Він метафорично зображує небо як гостре, чисте та освіжаюче, підкреслюючи

його візуальні властивості, а не описуючи його буквально. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет *“brief cotton swimsuit”* – епітет-літота, оскільки він применшує довжину одягу Дейна, підкреслюючи його мінімалістичність. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...Pride, resentment, a female melting at the quick, a terrific consciousness of some impending tragedy, anger, adoration, sadness; all these and more Meggie felt, looking up at her son. It is a terrible thing to create a man, and more terrible to create a man like this. So amazingly male, so amazingly beautiful.” [89]

«...Гордість, образа, суто жіноче замилювання, моторошне передчуття якоїсь неминучої трагедії, захват, печаль — все це та інші почуття змішалися в душі Мегі, поки вона дивилася на сина. Лячно створити чоловіка, а ще більш лячно створити саме такого чоловіка. Такого навдивовижу мужнього і прекрасного чоловіка.» [49]

Епітети *“a terrific consciousness”*, *“terrible thing”* і *“amazingly beautiful”* можна вважати гіперболічними. Вони перебільшують емоційний вплив ситуації та підкреслюють інтенсивність почуттів. Епітети *“a terrific consciousness”* і *“terrible thing”* належать до структурної моделі A+N (Adjective + Noun), а *“amazingly beautiful”* належить до моделі A+A (Adverb + Adjective), яка ілюструє вживання прислівника та прикметника разом у формі епітета.

“...Meggie lay looking into those calm, distant blue eyes.” [89]

«...Мегі лежала, вдивляючись у спокійні й відчужені блакитні очі сина.» [49]

Епітети *“calm, distant blue eyes”* є метонімічними. У цьому випадку очі описуються як *«спокійні»* та *«відчужені»*, і ці прикметники можуть опосередковано представляти емоційний стан або особистість людини, якій належать очі. Отже, метонімію у цьому епітеті можна розглядати як спосіб

передати внутрішні емоції чи характер Дейна через опис його очей. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...But ablaze with something quite alien to Ralph’s.” [89]

«...Але в цих очах палало щось не притаманне Ральфу.» [49]

Епітет “*quite alien*” можна розглянути як метонімічний. У цьому випадку епітет означає, що в очах Дейна є щось, що сильно відрізняється від типового чи очікуваного, і описується як щось чуже. Епітет опосередковано передає ідею чужорідності через опис очей Дейна. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...It’s all I’ve ever wanted to be,” he said in despair, meeting those dying eyes.” [89]

«...Я тільки священиком хотів бути, і більше ніким, — розпачливо мовив він, побачивши оті охоплені смертною тугою очі.» [49]

Епітет “*dying eyes*” можна вважати метонімічним, оскільки він використовує метонімію для позначення людини, чії очі демонструють відчай людини. Самі очі не можуть помирати, тому ця ознака переноситься від живих істот до очей Дейна. Епітет “*dying*” відповідає моделі Participle + N – дієприкметник у теперішньому часі.

“...His tears fell, twisted in his heart;” [89]

«...Його сльози падали, спотворені, у його серце;» [49]

Вислів “*twisted in his heart*” містить метафоричний епітет. У ньому використовується метафора емоцій або почуттів, які фізично «*скручуються*» в його серці, щоб передати глибоке емоційне хвилювання чи страждання, які він відчуває. Епітет “*twisted*” належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у минулому часі.

“...Dane, don’t cry,” she whispered, stroking the angry marks on his arm.”

[89]

«...Дейне, не плач, — прошепотіла вона, погладжуючи почервонілі мітки на його передпліччі.» [49]

У фразі “*the angry marks on his arm*” міститься метафоричний епітет “*angry marks*”. Він використовує метафору емоцій, у даному випадку «гнів», щоб описати появу слідів на його передпліччі. Це метафоричне використання слова свідчить про те, що плями запалені, почервоні, ніби вони виражають емоції, що є образним способом опису їх зовнішнього вигляду. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*He’s my example of the perfect priest.*” [89]

«...Він взірць для наслідування, я вважаю, що саме таким має бути ідеальний священик.» [49]

Вислів “*the perfect priest*” у цьому контексті можна охарактеризувати як гіперболічний епітет. Слово «ідеальний» є перебільшеним і використовується, щоб підкреслити, наскільки взірцевим та ідеальним є Дейн як священик, що перебільшує те, що є в реальності. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*Justine fancied he would far rather have been born ugly, totally unprepossessing.*” [89]

«...Джастині подумалося, що він радше волів би народитися брудним і непривабливим.» [49]

Словосполучення “*ugly, totally unprepossessing*” можна назвати іронічним епітетом. Іронія полягає в тому, що Джустина воліла би, щоб Дейн народився непривабливим, що контрастує з реальністю того, що він насправді дуже красивий. Епітет створює відчуття іронії. Епітетна конструкція належить до структурної моделі A+A (Adverb + Adjective).

“...*Nor was he highly sexed, for what reason she wasn’t sure: whether he had taught himself to sublimate his passions almost perfectly, or whether in spite of his bodily endowments some necessary cerebral essence was in short supply.*” [89]

«...До того ж секс мало цікавив його, а чому — вона достеменно не могла пояснити: або він навчився бездоганно сублимувати свої пристрасті,

або, попри видатні фізичні дані, йому бракувало якоїсь ділянки центральної нервової системи.» [49]

“*Necessary cerebral essence*” можна назвати іронічним епітетом. Іронічність полягає в тому, що за думкою інших, інтелект Дейна начебто був недостатнім, незважаючи на його фізичні якості, що контрастує з реальністю того, що він досить розумний. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*His religious ambitions were something he had never discussed with her as much as he wanted to, for she became angry.*” [89]

«...Його релігійні амбіції були тією темою, яку він не міг обговорювати з сестрою стільки, скільки хотів, бо її це бісило.» [49]

Словосполучення “*religious ambitions*” містить метонімічний епітет. У ньому використовуються «амбіції», щоб представити його бажання або цілі в релігійному контексті. Амбіції самі по собі не можуть бути релігійними, тому цю ознаку запозичено із рис людей. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*Aunt Anne said you were a horrible cranky baby and hated being held, but when he held you, you really liked it.*”

“*It’s a flaming lie!*” [89]

«...Тітка Енн розповіла, що ти була страшенно вередливим малям і не любила, коли тебе брали на руки. Та коли тебе взяв на руки Ральф де Брикасар, тобі сподобалося.

— Це нахабна брехня!» [49]

Епітет “*a horrible cranky baby*” можна охарактеризувати як іронічний, оскільки він представляє Дейна в надто негативній і різкій манері, що, ймовірно, не відповідає передбачуваній реальності, враховуючи, що реакція Дейна це різке заперечення. Іронія помітна в контрасті між фактом про нього і його реакцією. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітет “*a flaming lie*” можна описати як метонімічний, оскільки слово «палаючий» вжито тут у переносному значенні, щоб підсилити те, що твердження є брехнею, а не для опису справжньої пожежі. Воно метонімічно

посередньо підкреслює неправдивість висловлювання. Епітет належить до моделі Participle + N, виражений дієприкметником у теперішньому часі.

“...He looked up, went red, looked away, and said, “Oh, hello, Martha,” in a casual voice.” [89]

«...Він поглянув угору, почервонів, як буряк, і, швидко відвернувшись, сказав невимушеним тоном:

— А, привіт, Марто!» [49]

Епітет *“a casual voice”* можна охарактеризувати як епітет-літоту. Голос Дейна насправді був звичайним, але епітет описує його як невимушений, підкреслюючи помітну напругу чи нервозність Дейна через ситуацію. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...Perching herself on the corner of Justine’s table, she swung one leg provocatively under Dane’s nose and watched him with an undisguised appreciation he clearly found disconcerting.” [89]

«...Примостившись скраєчку столу, за яким сиділа Джастина, вона звабливо погойдувала ногою прямисінько під носом у Дейна, дивлячись на нього з такою відвертою цікавістю та симпатією, що він збентежився.» [49]

Епітет *“undisguised appreciation”* можна охарактеризувати як метонімічний. Вдячність виражається відкрито, зосереджується на його ставленні та почуттях через пов’язану характеристику, тобто вдячність, без прямого пояснення дій. Епітет належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у минулому часі.

“...A Vatican car met Dane at the airport, whisked him through sunny faded streets full of handsome, smiling people;...” [89]

«...Автомобіль із Ватикану зустрів Дейна в аеропорту і швидко повіз його блякими сонячними вулицями з красивими усміхненими людьми;...» [49]

Епітет *“sunny faded streets”* в цьому уривку можна охарактеризувати як оксюморон. Він поєднує в собі дві протилежні ідеї: *«сонячний»*, що передбачає яскравість і тепло, тоді як *«блякий»* означає відсутність

яскравості. Цей контраст створює неповторний і вражаючий опис вулиць. Структурна модель A+N (Adjective + Noun), в якій епітет “*faded*” виражений частиною Participle (дієприкметник) у минулому часі.

“...*But far more satisfying than any physical beauty was the simple beauty of his soul.*” [89]

«...Але приємнішим за всяку фізичну красу була нехитра краса його душі.» [49]

Фразу “*simple beauty of his soul*” в даному уривку можна охарактеризувати як епітет-літоту. Він применшує красу душі Дейна, використовуючи термін «*простий*», щоб створити відчуття недооцінювання. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*His eyes were curiously aloof, uncomfortably familiar, but familiar in a way which was of the past.*” [89]

«...Очі хлопця були якимись дивовижно відстороненими, незручно знайомими, але це відчуття знайомства сягало чомусь у далеке минуле.» [49]

Словосполучення “*uncomfortably familiar*” є іронічним епітетом, оскільки він говорить про те, що знайомство викликає дискомфорт, що є протилежністю того, чого можна очікувати від чогось знайомого чи вже відомого. Структурна модель, що належить до цієї епітетної конструкції, A+A (Adverb + Adjective), ілюструє вживання прислівника та прикметника разом у формі епітета.

Епітет “*curiously aloof*” також можна охарактеризувати як іронічний. У ньому поєднується слово «*з цікавістю*» з «*відсторонені*», що свідчить про те, що відстороненість є інтригуючою або дивною, що створює іронію, оскільки відстороненість зазвичай не асоціюється з цікавістю чи дивовижністю. Структурна модель A+A (Adverb + Adjective).

“...*They walked through corridors, then through pleasant gardens quite unlike Drogheda’s, with tall cypresses and poplars, neat rectangles of grass surrounded by pillared walkways, mossy flagstones.*” [89]

«...Вони пішли коридорами і опинилися в гарному саду, зовсім не схожому на сад у Дрогеді — високі кипариси й тополі, акуратні квадратики трави поміж проходів із колонами, вкриті мохом кам'яні плити.» [49]

Словосполучення “*pillared walkways*” містить метонімічний епітет. Слово «стовпчастий/колонний» використовується для позначення наявності колон або стовпів уздовж доріжок, використовуючи одну з їхніх характерних особливостей для їх опису. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...Dane smiled Ralph’s smile, perhaps minus conscious charm, but so much Ralph’s smile it caught at an old, tired heart like a passing flick from barbed wire.” [89]

«...Дейн усміхнувся Ральфовою усмішкою, якій, може, бракувало усвідомлення власного шарму, але ця усмішка, яка так нагадувала усмішку Ральфа, зачепила старе стомлене серце, наче шпичак колючого дроту.» [49]

“*Conscious charm*” можна назвати метафоричним епітетом. Він свідчить про те, що чарівність є навмисною та самосвідомою, приписуючи чарівності якість свідомості. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Вислів “*old, tired heart*” можна вважати метонімічним епітетом. Він приписує серцю ознаки старості та втоми, використовуючи ці прикметники метонімічно, переносячи на нього непритаманні йому характеристики, щоб передати емоційний або внутрішньо-психологічний стан. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Словосполучення “*a passing flick*” можна охарактеризувати як епітет-літоту. У ньому використовується применшення, щоб описати інтенсивність емоційної реакції на посмішку Дейна, передаючи тонке, швидкоплинне враження. Цей епітет, згідно із структурною класифікацією, належить до моделі Participle + N, виражений дієприкметником у теперішньому часі.

“...No quicker pathway to that old but constant heart could he have found.” [89]

«...Не можна було знайти шляху ближчого за цей до старого, але вірного серця кардинала Вімторіо.» [49]

Словосполучення “*constant heart*” можна охарактеризувати як метонімічний епітет. У ньому використовується слово “*constant*”, щоб позначити тривалий, непохитний емоційний зв’язок або прихильність, які Ральф відчуває до Дейна, використовуючи для символізації його почуттів непритаманну серцю ознаку, взяту з іншого предмета. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*She turned to look at him, at the beautiful hands guiding the car expertly through the crazy Roman traffic.*” [89]

«...Вона повернулася і поглянула на нього, на ці красиві руки, що так вміло вели авто крізь божевільний транспортний потік Рима.» [49]

Вислів “*crazy Roman traffic*” можна описати як іронічний епітет, оскільки в ньому використовується термін «божевільний», щоб з гумором підкреслити хаотичність, заплутаність і складність трафіку Рима. Це додає в опис елемент іронічності та грайливості. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*He contributed actively, and it wasn't lost upon her that the three older men listened to him with a curious humility, almost as if he awed them. His comments were neither uninformed nor naive, but they were different, original, holy.*” [89]

«...Він брав у розмові активну участь, і увагу сестри не оминув той факт, що всі троє старших чоловіків прислухалися до нього з дивовижною смиренністю, з підкресленою шанобливістю і навіть із благоговінням. У його коментарях не було ані необізнаності, ані наївності, й вони були інакшими, оригінальними, наче святими.» [49]

Фразу “*a curious humility*” можна охарактеризувати як епітет-оксюморон. Він поєднує в собі «допитливість», яка зазвичай передбачає бажання щось дізнатись, зі «скромністю», яка передбачає скромне й невибагливе ставлення. Зіставлення цих контрастних якостей створює епітет-оксюморон. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Епітети “*different, original, holy*” містять елементи гіперболізації. Описуючи коментарі Дейна як «*святі*», автор вдається до перебільшення, підкреслюючи, що вони унікальні та проникливі, що означає рівень благоговіяння або святості його ідей, що виходить за рамки їх звичайних якостей. Структурна модель N+A (Noun + Adjective).

“...*the Dane who was not and could not ever be a full-hearted part of her life.*” [89]

«...*Дейна, який ніколи не міг стати повнокровною частиною її життя.*» [49]

Епітет “*a full-hearted part*” виглядає гіперболічним. Він перебільшує ідею про те, що Дейн є повною чи невід’ємною частиною її життя. Використання слова «*повнокровний*» означає, що він не просто займає якусь частину її життя, а навпаки, він створює глибокий емоційний зв’язок і має повну присутність в її житті. Тому цей епітет підкреслює наявність глибоких і значущих стосунків між ними. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*Naturally, being Dane he just gave me the bare facts, but I deduced the rest.*” [89]

«...*Звісно, Дейн є Дейн, тому він дав мені лише голі факти, ну, а я зробила з них власні висновки.*» [49]

Вислів “*bare facts*” є прикладом епітета-літоти. У цьому випадку це свідчить про те, що Дейн не надав докладних деталей, а радше продемонстрував лише найважливішу або мінімальну інформацію, без особливих деталей, що створює ефект применшення. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*But around July everyone’s step became brisker, and permanent smiles settled on every face.*” [89]

«...*Але вже з липня всі метушилися, і радісні усмішки не покидали їхніх облич.*» [49]

Епітет “*permanent smiles*” можна визначити як метафоричний. Ймовірно, цей вислів не потрібно сприймати буквально, а скоріше передати

ідею тривалого відчуття щастя. Він використовує термін «*постійний*» як метафору позитивного та веселого настрою людей у цю пору року. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...One would have thought, for instance, that Dane would be a meticulously regular correspondent and Justine a scrappy one.” [89]

«...Наприклад, можна було подумати, що Дейн буде ретельним та сумлінним дописувачем, а Джастина — таким-сяким.» [49]

Епітет “*a meticulously regular correspondent*” можна визначити як гіперболічний, оскільки він підкреслює надзвичайно високий рівень регулярності та ретельності листування. Це перебільшує ідею про те, що Дейн не просто вчасно все виконує, а ставиться до речей прискіпливо. Структурна модель, що належить до цієї епітетної конструкції, A+A+N (Adverb + Adjective + N), ілюструє вживання прислівника та прикметника разом у формі епітета.

“...Can you imagine Dane down on his knees in some seedy Roman bar?” [89]

«...Можете уявити собі Дейна, який стоїть навколішки у смердючому римському барі?» [49]

Епітет “*seedy Roman bar*” можна вважати іронічним, оскільки він протиставляє поняття «*смердючого*» та, можливо, поганої репутації місця з величчю, яку часто асоціюють із Римом. Ця іронія підкреслює малоймовірність уявити когось на зразок Дейна в такому контексті. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...It was his spiritual home. A broad face with high, wide cheekbones and a small yet aquiline nose. Very long, feminine black lashes and quite lovely dark eyes, mostly hooded to hide his thoughts. By far his most beautiful possession was his mouth, neither full nor thin-lipped, neither small nor large, but very well shaped, with a distinct cut to the boundaries of its lips and a peculiar firmness in the way he held it.” [89]

«...Тож не дивно, що йому подобався Рим. Широке обличчя з широкими й високими вилицями та невеликим, але орлиним носом. Незвично довгі, майже жіночі вії та досить приємні чорні очі, здебільшого напівзаплющені, щоб приховати його думки. Але найціннішим надбанням Райнера був, беззаперечно, його рот: ані повний, ані тонкогубий, ані маленький, ані великий, гарної форми, з чітко окресленими обрисами губ і тою особливою рішучістю, з якою він стискав його, немов побоюючись, що коли він послабить контроль над ним, звідти повискакують таємниці його справжньої натури!» [49]

Словосполучення “*spiritual home*” є метафоричним. Це означає, що місце має глибоке особисте чи емоційне значення для Дейна, а не просто фізичне розташування. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

Фраза “*small yet aquiline nose*” містить епітет-оксюморон. Він поєднує в собі суперечливі якості – «маленький» і «орлиний», оскільки орлиний ніс зазвичай відноситься до великого носа з характерним вигином або гачком. Епітет “*aquiline nose*” є метонімічним, оскільки вказує на суміжність з рисами орла. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“*Quite lovely dark eyes*” – метафоричний епітет. Термін «милі» використовується для опису очей таким чином, щоб натякнути на красу та привабливість. Епітет належить до структурної моделі A+A+N (Adverb + Adjective + Noun).

Епітет “*mostly hooded*” можна вважати метонімічним. Епітет використано, щоб представити ідею, що очі мають прикриття або приховування (як у капюшона), маючи на увазі, що він приховує або охороняє свої думки. Структурна модель A+A (Adverb + Adjective).

Опис “*distinct cut*” можна вважати метафоричним епітетом, оскільки він характеризує форму рота, описуючи чіткі контури. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...For a moment his eyes held hers, wide open and alert, not exactly startled, rather arrested.” [89]

«...На мить його очі прикипіли до її очей — широко розкриті й уважні, й не стільки спантеличені, скільки здивовано-обережні.» [49]

Фразу “*alert, arrested eyes*” можна вважати метафоричною, оскільки в ній використовується епітет «заарештований», щоб передати, що його очі захоплені чи утримані чимось, не в буквальному сенсі затримання, а в переносному сенсі. Епітет покликаний виразити увагу та зацікавленість Дейна. У цій конструкції, епітет “*arrested eyes*” належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у минулому часі.

“...*I shall keep him as I keep Dane, a male human being without any physical significance for me.*” [89]

«...Тому я збережу його для себе так, як і Дейна, — людську істоту чоловічої статі, яка не має для мене жодного фізичного значення.» [49]

Фраза “*any physical significance*” містить епітет-літоту, який применшує значення фізичного аспекту, припускаючи, що вона цінує його з причин, що не стосуються фізичної форми. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*And there it was, the inner light, that something which transformed him from a very good-looking man into one unique.*” [89]

«...А в них — внутрішнє світло, те невловиме й неоясненне, що перетворило його із надзвичайно вродливого хлопця на чоловіка воістину унікального.» [49]

Епітет “*inner light*” в цьому контексті є метафоричним. Він описує нематеріальну якість або характеристику, яка вирізняє людину та робить її унікальною. Окрім того, тут застосоване переносне значення, адже всередині людини не може бути світла. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“... “*Don't you dare, you dog-collared prawn.*” [89]

«...*I не здумай, ти, телячень у сутані!*» [49]

Фраза “*dog-collared prawn*” у цьому контексті звучить як іронічний епітет. У ньому використовується гумористичність та перебільшеність, щоб висловити зневагу чи критику. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...Yet behind what she saw in his eyes on her behalf she sensed a shadowy doubt, only perhaps doubt was too strong a word.” [89]

«...Поза ніжністю до неї, яку Джастина побачила в братових очах, вона відчула і якийсь сумнів; та, мабуть, «сумнів» — то надто сильно.» [49]

Фраза “*shadowy doubt*” у цьому контексті виглядає як метафоричний епітет. Він використовує образність, щоб передати відчуття невизначеності чи занепокоєння, порівнюючи це з тіньовою присутністю. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...And I’m going to do the heavy thinking on a Drogheda horse after I’ve talked to Mum—somehow I feel I can’t sort anything out until after I’ve talked to her.” [89]

«...І цю важку мозкову роботу я виконуватиму верхи на коні на Дрогеді після того, як поговорю з мамою: чомусь мені не хочеться приймати рішення ще до розмови з нею.» [49]

Фраза “*heavy thinking*” в цьому контексті є метафоричним епітетом. Він використовує образність для опису глибоких чи серйозних роздумів чи розумових процесів, хоча в дійсності вони не можуть бути «важкими». Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...And his hair, incredibly thick, vital, something to seize in her fingers fiercely.” [89]

«...А його волосся — таке неймовірно густе, таке повне життєвої сили, що їй захотілося в самозабутньому екстазі вчепитися в нього руками.» [49]

Слово “*his hair vital*” у цьому контексті є метафоричним епітетом. Він приписує якість життєвої сили волоссю Дейна, припускаючи, що воно сповнене життя та енергії. Структурна модель N+A (Noun + Adjective).

“...But he was a gambler, of the win-a-few, lose-a-few kind.” [89]

«...Та він був азартний гравець, із тих, хто багато не здобували, але й багато не програвали.» [49]

Фраза “*win-a-few, lose-a-few*” містить іронічний епітет. Він підкреслює типову поведінку гравця, його залежність від частих вигравів та програвів. Даний епітет за структурою виглядає як “hyphenated phrase” («фразовий епітет»).

“...*The soundless laugh quivered in him.*” [89]

«...*Сміх розтирав його.*» [49]

“*Soundless laugh*” – епітет-оксюморон. Він поєднує в собі суперечливі терміни, оскільки сміх зазвичай асоціюється з гучним звуком, але в цьому контексті він описується як «беззвучний», створюючи контрастне та незвичайне зображення. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*Much as she loved her brother, she didn't feel like listening to what would be one of his sternest homilies ever.*” [89]

«...*Хоч як би вона не любила свого брата, їй не хотілося вислуховувати його повчальну проповідь, котра обіцяла бути суворою й жорсткою, як ніколи.*» [49]

Вислів “*sternest homilies*” містить гіперболічний епітет. Він перебільшує суворість порад або лекцій, які дає її брат, щоб підкреслити, наскільки строго він ставиться до її одруження з Рейном. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*If I did, you'd throw me out like a smelly old rag,*” he said, smiling.” [89]

«...*Якби дозволив, ти негайно ж викинула б мене, як просмерділу стару ганчірку, — відказав він і весело вищирився.*» [49]

“*Smelly old rag*” – епітет-іронія, оскільки в ньому використовуються перебільшення, щоб з гумором висвітлити наслідки її дій. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*I think you're a prize bastard.*” [89]

«...*Я гадаю, що ти першокласний негідник і вилупок!*» [49]

Фраза “*prize bastard*” є прикладом іронічного епітета, оскільки в ній використовуються яскраві висловлювання в потенційно насмішкуватій або

саркастичній манері, щоб висловити різке несхвалення чи критику. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...His voice had grown thicker, more German.” [89]

«...Його голос став грубішим, якимось більш німецьким.» [49]

Епітет *“more German voice”* у цьому випадку є метонімічним, оскільки він описує зміну голосу персонажа, використовуючи національність як точку сумжності. Насправді голос не став німецьким, а радше набув певних якостей, пов'язаних із німецьким акцентом чи інтонацією. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...The minutes wore away, wrapped in a sated peace.” [89]

«...Повільно спливали хвилини, загорнуті в насичені почуттями спокій і тишу.» [49]

Епітет *“wrapped in a sated peace”* є метафоричним. Для створення незабутнього опису використовується образ часу, а саме, хвилини, загорнуті чи оповиті станом вдоволення і *«ситого спокою»*. Самі хвилини в буквальному сенсі ні в що не загорнуті, але таким чином автор метафорично підкреслює відчуття спокою та задоволення. Згідно із структурною класифікацією, ця епітетна конструкція належить до моделі Participle + N, тобто епітет у ній виражений дієприкметником у минулому часі.

“...standing in his hotel bedroom window watching the bobbing thousands of flaming torches moving restlessly in the darkness of a Thessalonika night, he was glad Justine had not come.” [89]

«...дивлячись із вікна свого номера на тисячі палаючих смолоскипів, що рухалися погойдуючись у темряві південної ночі, Дейн втішно зітхнув: добре, що з ним не поїхала Джастина.» [49]

Епітетна конструкція *“bobbing thousands of flaming torches”* є метафоричною. Вона порівнює рух смолоскипів із погойдуванням або коливанням, підкреслюючи жвавий і динамічний характер. Самі смолоскипи, однак, не погойдуються буквально, але за допомогою метафори можна яскраво описати їхній рух. Згідно із структурною класифікацією, епітет

належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником, у цьому випадку, у теперішньому часі.

“...the scarred countryside of Thessaly must still look as it had looked to Caesar’s legions, marching across the stubble-burned fields to Pompey at Pharsala.” [89]

«...рубцювата місцевість Фесалії була така сама, як і тоді, коли легіони Цезаря йшли маршем по паленій стерні під час битви під Фарсалом.» [49]

Епітет *“scarred countryside”* є метафоричним. Він використовує слово «рубцюватий» для опису місцевості Фесалії, маючи на увазі, що на ній залишено сліди від історичних подій, що порівнюється зі шрамами на шкірі людей. Цей опис передає відчуття історично насиченої спадщини та тривалого впливу військових подій на землю. Згідно із структурною класифікацією, ця епітетна конструкція належить до моделі Participle + N, тобто епітет у ній виражений дієприкметником у минулому часі.

“...Homer’s wine-dark sea, a delicate clear aquamarine near the beaches, purple-stained like grapes as it stretched to the curving horizon. On a greensward far below him stood a tiny round pillared temple, very white in the sun, and on the rise of the hill behind him a frowning Crusader fortress endured.” [89]

«...Перед ним розкинулося гомерівське темно-червоне море, біля пляжів — тоненька смужка чистого аквамарину, далі, під горбатим обрієм — великі пурпурові плями винного кольору. Далеко унизу, на зеленому моріжку стояв маленький храм із колонами, яскраво-білий на сонці, а над ним на схилі гори височила похмура фортеця хрестоносців.» [49]

“Homer’s wine-dark sea”: цей епітет метафорично порівнює море з описом моря в епічних поемах Гомера, підкреслюючи його глибину і колір, порівнюючи його з вином. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“A frowning Crusader fortress”: епітет «насуплений» метонімічно приписує фортеці людські емоції і якості, навіюючи почуття недовіри чи ворожості. Згідно із структурною класифікацією, епітет *“frowning”* належить

до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником, у цьому випадку, у теперішньому часі.

“...Panting to be in Athens, he pushed on, gunned the red sports car up the switchbacks of the Domokos Pass and descended its other side into Boeotia, a stunning panorama of olive groves, rusty hillsides, mountains.” [89]

«...Прагнучи якомога швидше добратися до Афін, Дейн тиснув на газ, гнав червоний спортивний автомобіль петлями серпантину біля перевалу Домокос, а перетнувши його, спустився до Беотії, де йому відкрилася панорама оливкових гаїв, пагорбів із бурими схилами та гір.» [49]

Епітет *“olive groves”* є метонімічним, оскільки присутність оливок переносять на весь ландшафт. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“Rusty hillsides” є метафоричним, оскільки він порівнює колір схилів пагорбів з іржею, що створює яскравий візуальний вплив, однак в дійсності пагорби не можуть бути іржавими. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...In melted sun he paused for a while above Kamena Voura, swam in the clear water looking across the narrow strait to Euboea;” [89]

«...У променях червоного полуденного сонця він трохи постояв над Камена Вурла, поплавав у чистих водах вузького проливу, за яким виднівся острів Евбея;» [49]

“Melted sun” є метафоричним епітетом, оскільки характеризує вигляд сонця, ніби воно тане, що створює образ сонця, що заходить. Епітет належить до структурної моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у минулому часі.

“...Dust, swirling in red clouds.” [89]

«...Пилука кружляла червоними вихорцями.» [49]

“Dust, swirling in red clouds” – метафоричний епітет, що описує пил, який кружляє із червоними хмарами. Згідно із структурною класифікацією, епітет *“swirling”* належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником, у цьому випадку, у теперішньому часі.

“...*My life has been one long, absolute joy since I began in Thy service.*”

[89]

«...*Моє життя було суцільною радістю відтоді, як я служу Тобі.*»

[49]

Словосполучення “*one long, absolute joy*” містить гіперболічні епітети. Вони передбачають значне перебільшення, і в цьому випадку вони використовуються, щоб підкреслити безперервну, суцільну та сильну радість, яку Дейн відчував у своєму житті. Структурна модель A+N (Adjective + Noun).

“...*Dane grinned, ran down to the innocently curling wavelets and dived cleanly into shallow water like the expert surfer he was. Amazing, how deceptive calm water could be. The current was vicious, he could feel it tugging at his legs to draw him under, but he was too strong a swimmer to be worried by it.*” [89]

«...*Усміхнувся Дейн, побіг до безневинних на вигляд маленьких хвилюк і, як справдешній досвідчений плавець, вправно пірнув у мілку воду. Дивно, якою оманливою може бути тиха вода.*» [49]

Словосполучення “*innocently curling wavelets*” містить метафоричний епітет, який описує невеликі хвилі на пляжі. Метафоричність передає те, що хвилі мають м'яку та ритмічну рису, подібну до того, як виглядають кучері волосся. Цей епітет забезпечує яскраве зображення хвиль і додає загального тону до ситуації. Епітетна конструкція належить до моделі A+A+N (Adverb + Adjective + N), де епітет “*curling*” належить до моделі Participle + N, тобто виражений дієприкметником у теперішньому часі.

Словосполучення “*deceptive calm water*” і “*vicious current*” містять метафоричні епітети. У цих виразах спокійна вода метафорично описується як «оманлива», оскільки вона виглядає спокійною ззовні, але приховує в собі небезпеку. Подібним чином течія описується як «порочна», щоб підкреслити її сильний та підступний характер. За структурними типами, епітетні конструкції відносяться до моделі A+N (Adjective + Noun).

“...Panicked arms reached for him, clung to him, dragged him under.”

[89]

«...Руки панічно переляканої жінки потягнулися до нього, вхопили його — і потягнули під воду.» [49]

Фраза *“panicked arms”* є прикладом метонімічного епітета. У цій фразі відбувається метонімічний перенос характеристик і емоцій, які притаманні людині, а саме Дейну, до його частин тіла, а саме до рук. *“Panicked arms”* вказує на паніку чи хвилювання, які є емоційними станами, що притаманні людям. Але саме у цій фразі емоції передаються частині тіла – рукам. Це є прикладом метонімії, коли риса одного об'єкту або явища переноситься на інший об'єкт на підставі їхньої суміжності. Епітет належить до структурного типу – Participle + N, в якому дієприкметник вжито у минулому часі.

“...Exhausted, he exerted a last superhuman effort and thrust the women to safety.” [89]

«...Виснажений, він зробив останнє надлюдське зусилля і швиргонув жінок до безпечного місця.» [49]

Фраза *“superhuman effort”* є яскравим прикладом гіперболічного епітета. Епітет перебільшує рівень зусиль, констатуючи, що зусилля Дейна були надзвичайними та перевершили те, що може досягти звичайна людина. За структурним типом, епітетна конструкція відноситься до моделі A+N (Adjective + Noun).

“...And as he floated easily a terrible pain blossomed in his chest, surely as a spear would feel, one long and red-hot shaft of screaming agony.” [89]

«...Дейн погойдувався на поверхні води, аж раптом у його грудях розквітнув жахливий біль, наче їх проткнули списом — одна довга розпечена стріла незносного болю.» [49]

Прикладом гіперболічного епітета є словосполучення *“long and red-hot shaft of screaming agony”*. Епітети у цьому словосполученні

перебільшують інтенсивність і характер болю. За структурним типом, епітетна конструкція відноситься до моделі A+N (Adjective + Noun).

“...But the placid deep blue sea was empty, vast.” [89]

«...Але спокійний глибокий синій обшир став пусткою.» [49]

Фраза *“placid deep blue sea”* містить метафоричні епітети, що описують море як спокійне та глибоке і синє. Епітети вжиті не у прямому сенсі, вони використовуються для створення яскравого образу та передачі мирної, спокійної поведінки моря. За структурним типом, епітетна конструкція відноситься до моделі A+N (Adjective + Noun).

“...The Cretans had loved to see him pass, loved to exchange a few shy words.” [89]

«...Вони любили спостерігати, як він гуляє, любили сором'язливо перекинутися з ним кількома словами.» [49]

У фразі *“a few shy words”* міститься епітет-літота. Він описує слова як «сором'язливі», що тонким і стриманим способом передає той факт, що слова, якими перекинулися, були скромними і не надто виразними. За структурним типом, епітетна конструкція відноситься до моделі A+N (Adjective + Noun).

“...the barred sun was sliding westward behind the frowning cliff, but was still high enough to light up the little dark cluster on the beach, the long, still form on the sand with its golden skin, its closed eyes whose lashes were spiky from drying salt, the faint smile on the blued lips.” [89]

«...сонце, що ховалося за хмарами, котилося на захід, за похмуру скелю, воно освітло маленьку темну купку людей на березі моря, довге непорушне тіло на піску — з золотистою засмаглою шкірою, заплющеними очима, чії вії настобурчилися гострячками через висохлу в них сіль, зі слабкою усмішкою на посинілих вустах.» [49]

Словосполучення *“golden skin”* містить метафоричний епітет. Він описує шкіру як «золотисту», щоб створити образ насиченої, теплої і сяючої шкіри, хоча вона не є буквально золотою чи зробленою із золота. За

структурним типом, епітетна конструкція відноситься до моделі A+N (Adjective + Noun).

Вираз *“blued lips”* є метафоричним епітетом. Він описує губи як *«посинілі»*, хоча вони насправді не синього кольору. Таким чином можна образно описати зовнішній вигляд губ. За структурним типом, епітетна конструкція відноситься до моделі A+N (Adjective + Noun).

“...Dane would come in Justine’s front door smiling, and say it was all a silly mistake.” [89]

«...Невдовзі усміхнений Дейн постане на порозі у Джастини і скаже, що все те було дурною помилкою.» [49]

Епітет *“a silly mistake”* в цьому контексті іронічний. Він свідчить про те, що Дейн применшує щось важливе і серйозне, щоб полегшити ситуацію чи применшити значення своїх дій чи рішень. Іронія використовується, коли існує контраст між тим, що сказано, і тим, що мається на увазі, часто для передачі гумору чи сарказму. За структурним типом, епітетна конструкція відноситься до моделі A+N (Adjective + Noun).

“...he asked quietly, suppressing his own emotions to don the soul-deep guise of her spiritual counselor.” [89]

«...тихо спитав він, придушуючи власні емоції та вдягаючи на обличчя глибокодумну маску духовного наставника.» [49]

Словосполучення *“soul-deep guise”* містить риси як метафори, так і гіперболи. Епітет метафорично описує глибину ролі, яку він відіграє як духовний наставник, виходячи за межі просто звичайного вчинку. Водночас він також використовує гіперболу, щоб підкреслити глибину та важливість його ролі в духовному керівництві. За структурним типом, епітетна конструкція відноситься до моделі A+N (Adjective + Noun).

“...Perhaps that’s what Hell is, a long term in earth-bound bondage.” [89]

«...Мабуть, оце і є пекло — тривалий термін земного ув’язнення.»

[49]

Епітет “*earth-bound bondage*” є метафоричним. У цій фразі порівнюється життя на Землі із обтяжливим поняттям рабства, яке передбачає стан неволі, виснаження чи обмеження. Епітет використовується, щоб передати відчуття обмеженості і страждань через існування на Землі. За структурним типом, епітетна конструкція відноситься до моделі A+N (Adjective + Noun).

“...*Father O’Neill lived in almost total purity of mind and spirit.*” [89]

«...*Отець О’Ніл жив у майже абсолютній чистоті розуму й духу.*»

[49]

Вислів “*total purity of mind and spirit*” використовує гіперболічний епітет. Він перебільшує рівень чистоти розуму й духу отця, наголошуючи на слові «абсолютний», що створює гіперболічність. За структурним типом, епітетна конструкція відноситься до моделі A+N (Adjective + Noun).

“...*And then, her head far back to memorize the absolute beauty of the laden almond amid its rippling golden sea, something far less beautiful intruded.*”

[89]

«...*І коли її голова була надто зайнята спогадами, щоб повністю усвідомити абсолютну красу цього мигдалю в оправі нарцисів, з’явилося децю не таке прекрасне.*» [49]

“*Golden sea*” – метафоричний епітет. Він порівнює море із золотом, однак, море не зроблене із золота у буквальному сенсі, але такий стилістичний прийом підкреслює колір і красу моря. За структурним типом, епітетна конструкція відноситься до моделі A+N (Adjective + Noun).

“...*It was like those first few days after Dane died. The same sort of futile, wasted, unavoidable pain.*” [89]

«...*Такий, як в оті перші дні після загибелі Дейна. Так само неминучий, виснажливий і нікчемно-непотрібний біль.*» [49]

Епітети “*futile, wasted, unavoidable pain*” є гіперболічними, оскільки вони посилюють біль і безсилля, яке відчуває родина Дейна, підкреслюючи глибину їх емоційного страждання через смерть самого Дейна. За

структурним типом, епітетна конструкція відноситься до моделі A+N (Adjective + Noun).

У даному пункті проведено ретельний аналіз 120 епітетних конструкцій, що формують чоловічий мовний портрет Дейна О'Ніла в романі «Ті, що співають у терні». Епітети, застосовані в портреті Дейна, відіграють ключову роль у характеристиці його як мужньої, неповторної та складної особистості.

Згідно із результатами аналізу, у семантичних типах епітету цього мовного портрета переважають метафоричні і гіперболічні епітети, що підкреслюють виразність характеристик Дейна. Велика кількість метафоричних і гіперболічних епітетів обумовлена конфліктами та психологічними труднощами персонажа, що формують його особистість.

Крім того, аналіз структурних типів дозволяє визначити, що більшість епітетних конструкцій побудовані за класичною моделлю A+N (Adjective + Noun), в якій прикметники розташовані перед іменниками. Така кількість структурних типів посилює традиційний резонанс характеру Дейна, підкреслюючи вагомості якості, які сприяють значному впливу його чоловічого мовного портрета в романі. Загалом, епітети, втілені в портрет Дейна, служать потужним інструментом, який збагачує роман, створюючи яскраве та емоційне зображення чоловіка, який бореться з внутрішніми емоціями, складнощами кохання, сімейними перипетіями та торує шлях до самопізнання.

3.3 Зіставлення та систематизація епітетних конструкцій у чоловічих мовних портретах на основі художнього твору Коллін Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні»

У контексті художньої літератури епітети постають як потужні лінгвістичні інструменти, які виходять за межі усталеного опису, щоб наповнити твори різноматнітними емоціями та незабутніми образами. Правильно підібрані епітети служать художниками яскравих портретів. Незалежно від того, чи епітети покращують поетичні вірші, наповнюють літературні твори чи підкреслюють інші витвори літератури, епітети функціонують як творці емоційної глибини та естетичної цінності.

У захоплюючому романі «Ті, що співають у терні» стратегічне використання епітетів відіграє ключову роль у створенні багатограних образів головних чоловічих персонажів, зокрема отця Ральфа та його сина Дейна. Шляхом ретельного підбору й вдалого використання цих епітетів автор майстерно формує якості сили, рішучості, мужності та владності в цих персонажах, бездоганно підкреслюючи чоловічі якості, притаманні батькові й синові.

Крім передачі зовнішніх характеристик, епітети заглиблюються у внутрішній світ персонажів, розкриваючи внутрішні страхи, сумніви, переживання, які додають виразності до образів персонажів. Крім того, ці мовні засоби служать точками перетину складних родинних зв'язків між Ральфом і Дейном. Також епітети окреслюють спільну історію та походження цих персонажів, надаючи читачам повне розуміння багатогранної динаміки, яка формує їхні сімейні стосунки.

У дослідженні, проведеному в рамках практичної частини цієї роботи, було здійснено ґрунтовний аналіз епітетних конструкцій на основі роману «Ті, що співають у терні». Проведено ретельний аналіз 240 епітетних конструкцій, розподілених рівномірно: 120 присвячені опису отця Ральфа, а решта 120 – його синові Дейну. Аналіз надає обґрунтування їхньої належності до тих чи інших типів. Кожен епітет розглядається як свідомий

вибір автора, проливаючи світло на його лексичну та стилістичну роль у контексті словосполучення чи речення. З'ясувавши мету авторського підбору епітетів, проведений аналіз розкриває контекстне значення, закладене в кожному епітеті, висвітлюючи, як ці художні засоби сприяють розвитку персонажів і загальній динаміці роману «Ті, що співають у терні».

Кількісний огляд поширеності прокласифікованих епітетів у романі буде показано нижче в таблицях.

Таблиця 3.3.1

Семантичні типи епітетів

Типи	Ральф		Дейн	
	Кількість одиниць	%	Кількість одиниць	%
Метафоричні	34	28,3%	43	35,8%
Метонімічні	30	25%	22	18,5%
Гіперболічні	23	19,2%	19	15,8%
Епітети- літоти	13	10,8%	13	10,8%
Епітети- іронії	15	12,5%	16	13,3%
Епітети- оксюмори	5	4,2%	7	5,8%

Таблиця 3.3.2

Структурні типи епітетів

Типи	Ральф		Дейн	
	Кількість одиниць	%	Кількість одиниць	%
A+N (Adjective + Noun)	79	65,8%	85	70,8%
N+A (Noun + Adjective)	7	5,8%	5	4,2%
A+A (Adverb + Adjective)	1	0,8%	7	5,8%
A+A+N (Adverb + Adjective + N)	4	3,3%	4	3,3%
Participle + N	23	19,1%	18	15%
Hyphenated phrases	4	3,3%	1	0,8%

Виходячи з таблиці 3.3.1, яка розглядає семантичні типи епітетів, можна зробити висновки, що найпоширенішим типом епітетів як у портреті Ральфа, так і Дейна є метафоричний: 34 одиниці (28,3%) у Ральфа та 43 одиниці (35,8%) у Дейна. Другим за частотою типом є метонімічний, з 30 одиницями (25%) у Ральфа і 22 одиницями (18,5%) у Дейна. Найменш

поширеними типами епітетів як у Ральфа, так і у Дейна є епітети-оксюмори: 4,2% у Ральфа та 5,8% у Дейна.

Варто зазначити, що обидва портрети мають однакову кількість епітетів-літот (13 одиниць) та епітетів-іронії (15 одиниць у Ральфа та 16 одиниць у Дейна). Частота використання гіперболічних епітетів також відносно близька, однак Дейн використовує більше гіперболічних епітетів: 23 одиниці у Ральфа та 19 одиниць у Дейна. Ральф використовує менше метафоричних епітетів (34 одиниці) порівняно з Дейном (43 одиниці).

Метафоричні епітети – один із найчастіше вживаних типів семантичних епітетів, що обумовлено тим, що вони часто передбачають символіку та образність, що допомагає передати глибокі значення. У чоловічих портретах ці типи епітетів можуть використовуватися для створення яскравого та спонукального опису чоловіків. Метонімічні епітети, з іншого боку, можуть використовуватися для виділення конкретних рис або характеристик, пов'язаних з іншими об'єктами. На частоту вживання метафоричних і метонімічних епітетів також може вплинути загальний стиль автора. Деякі автори більше прагнуть використовувати метафоричні і метонімічні епітети з метою надання образам глибини і багатогранності.

Для створення чоловічих портретів часто використовуються гіперболічні епітети, щоб підкреслити і перебільшити певні риси чи якості, роблячи образи більш запам'ятовуваними та виразними. Автори можуть використовувати гіперболічні епітети, щоб викликати емоції у читачів, створюючи більш вражаючі образи.

Оксюмори передбачають поєднання контрастних термінів. Під час створення мовних портретів автори можуть використовувати епітети-оксюмори, щоб висвітлити внутрішні конфлікти чи труднощі персонажів. Однак рідкість епітетів-оксюморонів в обох портретах може свідчити про те, що автор не прагнув акцентувати увагу на внутрішніх протиріччях.

Підсумовуючи, можна сказати, що переважання метафоричних і метонімічних епітетів можна пояснити прагненням автора створити яскраві,

символічні образи. Гіперболічні епітети використовуються для перебільшення рис та емоційного впливу. Рідке використання епітетів-оксюморонів може відображати прагнення автора уникнути зосередження на внутрішніх протиріччях героїв.

Стосовно структурних типів епітетів, які висвітлено у таблиці 3.3.2, можна зробити наступний висновок: найпоширенішим структурним типом епітетів є A+N (Adjective + Noun) як у Ральфа, так і у Дейна. Відповідно, 65,8% у Ральфа, і 70,8% у Дейна. Другим за поширеністю структурним типом є Participle + N: Ральф – 19,1%, а Дейн – 15%. Найменш поширеними типами є «hyphenated phrases» («фразові епітети») і A+A+N (Adverb + Adjective + N) як у Ральфа, так і у Дейна.

Відмінності полягають у тому, що у портреті Ральфа рідше застосовано модель N+A (Noun + Adjective) (5,8%) порівняно з Дейном (4,2%). У портреті Дейна частіше зустрічається модель A+A (Adverb + Adjective) (5,8%) порівняно з Ральфом (0,8%). У той час, як при описі Ральфа частіше вживано «hyphenated phrases» («фразові епітети») (3,3%) порівняно з Дейном (0,8%).

Класичний структурний тип A+N (Adjective + Noun) є найбільш поширеним і зазвичай використовується, щоб створити яскраві деталі що описують іменник, покращуючи візуалізацію предмета, об'єкта чи явища. Ця структура досить проста і часто використовується для передачі рис або характеристик. Друга досить розповсюджена структура Participle + N, з іншого боку, включає дієприкметник, додаючи динамічності та пожвавленості до портрета. Обидві структури сприяють створенню детального та захоплюючого образу, що може бути особливо важливим для опису персонажів, героїв або сцени в романі.

Менш розповсюдженою моделлю є N+A (Noun + Adjective), що обумовлено стилістичним вибором автора. У порівнянні з A+N, N+A може мати інший вплив на читача, оскільки подає інформацію в зміненому порядку. Цю структуру автор може використати, коли хоче спершу

підкреслити іменник, а потім надати до нього описуючий епітет. Відносно менша частота також може свідчити про те, що автор віддає перевагу більш класичному підходу, розташовуючи прикметники перед іменниками.

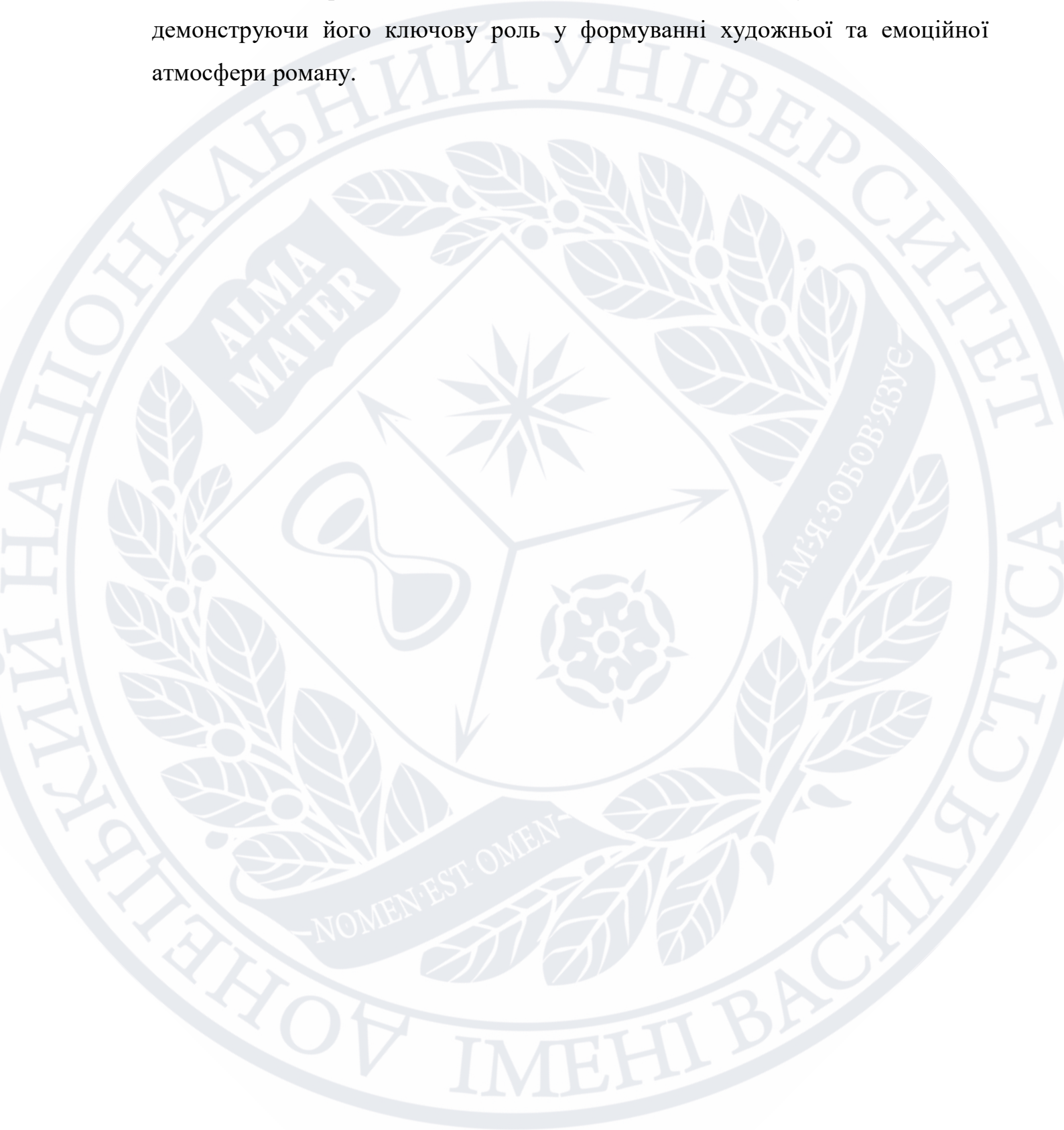
Нечасте використання моделі «hyphenated phrases» («фразові епітети») можна пояснити тим фактом, що ці типи епітетів часто використовуються для певних стилістичних цілей. Автори можуть рідко використовувати «hyphenated phrases», щоб підкреслити або створити унікальний образ, який закарбується у пам'яті читача. Їх рідкість свідчить про те, що автор віддає перевагу класичним структурам під час створення мовного портрета.

Подібно до моделі «hyphenated phrases», нестача епітетів із моделі A+A+N (Adverb + Adjective + N) може вказувати на те, що автор нечасто використовує дану структуру. Ця модель містить три складники, що може ускладнювати створення портрета за допомогою такої структури. Автор скоріше вибере простішу структуру для ясності і простоти. Крім того, рідкість A+A+N може бути зумовлена відсутністю необхідності у прислівнику, роль якого заключається у підсиленні прикметника, який описує іменник.

Таким чином, на частоту застосованих епітетів часто впливають бажання створити значний емоційний вплив на читача, стиль літературного твору та стилістичний вибір автора. Найпоширеніші структурні типи, A+N і Participle + N, сприяють яскравому та динамічному опису, тоді як менш поширені типи, такі як N+A та hyphenated phrases, можуть служити певним стилістичним цілям автора.

Підводячи підсумки аналізу 240 структурно-семантичних епітетних конструкцій, можна зазначити, що у семантичному аспекті переважають метафоричні та метонімічні епітети, що вказує на намір автора створити насичені, символічні чоловічі образи Ральфа та Дейна. У той час, як у структурних типах переважає модель A+N (Adjective + N), що вказує на її ефективність у формуванні виразних деталей і покращенні сприйняття героїв. Загалом, спільне застосування семантичних і структурних типів

епітетів сприяє багатогранному і динамічному опису Ральфа і Дейна. Дане дослідження проливає світло на мистецтво застосування епітетів, демонструючи його ключову роль у формуванні художньої та емоційної атмосфери роману.

Висновки до розділу 3

У цьому розділі вдалось заглибитись у світ особливостей засобів художньої виразності, зосередивши увагу на ключовій ролі епітетів у творенні чоловічих мовних образів у романі «Ті, що співають у терні». Роблячи опертя на класифікацію І. М. Кочан, у роботі систематично досліджено структурно-семантичні типи епітетів, обґрунтувавши особливості їх вживання, роль та функції у художньому тексті.

Дослідження мовного портрета Ральфа де Брикассара складось із 120 епітетних конструкцій, класифікованих за метафоричними, метонімічними, гіперболічними, літотичними, іронічними та оксиморонними підтипами. Примітно, що у портреті переважали метафоричні, метонімічні та гіперболічні епітети, підкреслюючи важливі риси і характеристики Ральфа. Класична структурна модель А+N, що передбачає розташування прикметника перед іменником, виявилась переважаючою. У результаті аналізу висвітлено численні функції епітетів у побудові образу Ральфа, підкреслюючи як його фізичні, так і моральні риси. Епітети передавали його духовно-моральний стан, а також динаміку його стосунків з іншими героями у романі.

У другій частині практичного дослідження 120 епітетних конструкцій було виявлено, що метафоричні та метонімічні епітети посіли центральне місце в мовному портреті Дейна О'Ніла, відображаючи його мужність, неповторність і різносторонню особистість, наповнену внутрішніми конфліктами та переживаннями. Стосовно структурних типів, поширеність моделі А+N підсилила традиційність характеру Дейна, підкреслюючи важливі якості, які сприяли формуванню вражаючого чоловічого мовному портрету в романі. Таким чином, різноманітне вживання епітетів у мовному портреті Дейна слугувало потужним засобом передачі багатостороннього образу героя, його експресивності та підкреслення ключової ролі епітетів у створенні мовного портрета.

Отже, сукупне дослідження семантичних і структурних типів епітетів у мовних портретах Ральфа та Дейна сприяло різнобічному та динамічному опису цих персонажів. Дослідження продемонструвало доцільне використання епітетів, підкресливши їх ключову роль у створенні художньої та емоційної атмосфери роману. Завдяки ретельно проведеному аналізу цей розділ висвітлює виважений вибір, зроблений автором, надавши розуміння того, як епітети сприяють детальному зображенню героїв у літературних творах.

ВИСНОВКИ

У ході цієї роботи було досліджено епітет, що постає як потужний стилістичний прийом, необхідний для створення яскравих образів. Виконуючи функцію засобу виокремлення важливих якостей предметів і явищ, епітети можуть використовуватись у переносному значенні, передавати авторські почуття і наміри, привертати увагу читача. Вони відіграють важливу роль у збагаченні лексичного багатства мови.

Класифікація епітетів, запропонована у роботі, полегшила систематичну організацію, забезпечивши основу для більш детального аналізу їх різноманітних форм і функцій у літературних творах. Комплексна класифікація епітетів за структурно-семантичними типами надає повне уявлення про їх розподіл. Різноманітність структурних типів епітетів відіграє ключову роль у збагаченні тексту яскравістю та емоційною глибиною. Автори, вміло вживаючи різноманітні епітети, можуть створити в уяві безліч образів, тим самим привернувши увагу читача. У цій науковій роботі проведено дослідження, опираючись на класифікацію, запропоновану І. М. Кочан, оскільки вона пропонує цілісний підхід до розуміння різноманітних типів епітетів, поширених у художній літературі. Класифікація І. М. Кочан виділяється своєю всеосяжністю, охоплюючи різноманітні підкатегорії, які полегшують детальне розуміння використання епітетів у літературних текстах. Ключова перевага класифікації І. М. Кочан полягає в її системності, що забезпечує комплексне розуміння лінгвістичної структури та функціональної ролі епітетів.

Під час проведення дослідження вдалось з'ясувати особливості вживання епітетів у художній літературі. Епітети постають як найважливіший засіб вираження авторського погляду на зображувані предмети, явища або події. Їх основна функція полягає в індивідуалізації та характеристиці предметів шляхом виділення якостей, які автор вважає значущими. У художній літературі епітет виступає як стилістичний засіб,

поєднуючи в собі емоційний і логічний зміст, характеризуючи предмет і сприяючи індивідуальному сприйняттю.

Крім того, епітети активно формують образ героїв, що чітко спостерігається в творах англomовної літератури, зокрема у дослідженому романі К. Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні». Уміле вживання епітетів додає емоційної глибини й виразності, що відображає думки, почуття, зовнішність, характер, риси, наміри, вчинки, стан душі героїв тощо. Застосовуючи епітети, автори наповнюють опис персонажів глибиною та деталями, пропонуючи читачам більш глибоке дослідження їхніх характеристик.

У зв'язку з поставленою метою наукової роботи вдалось пояснити специфіку творення чоловічого мовного портрета в сучасних творах. Зображення чоловічих персонажів виходить за межі фізичних рис, досліджуючи поведінкові деталі та стосунки із зовнішнім світом. Елементи навколишнього середовища, зокрема соціальна динаміка, пейзажі, запахи, смаки та звуки сприяють автентичності, збагачуючи неповторну репрезентацію персонажа. У різноманітних літературних жанрах, від романів до п'єс, чоловічі мовні портрети залишаються суттєво важливими компонентами для створення сучасних творів. Вони пропонують зануритись у дослідження складності та різноманітності, які формують чоловічий досвід.

У роботі розглянуто роль і важливі функції епітетів у створенні чоловічих образів у романі «Ті, що співають у терні». Епітети, виступаючи потужними художніми засобами, яскраво передають характерні риси, вибудовуючи цілісні чоловічі портрети, висвітлюючи глибинні наміри, родинні зв'язки або ж конфлікти. Епітетні конструкції підкреслюють визначальні риси характеру, фізичні риси та внутрішню особистість, дають читачам можливість зрозуміти унікальність персонажів. Крім того, епітети розкривають покликання персонажів, походження, культурні впливи та емоційні стани, ефективно передаючи читачам їхній внутрішній світ. Проаналізувавши роль епітетів, стає очевидним, що вони суттєво сприяють

створенню чоловічих образів у романі «Ті, що співають у терні». Їхнє вмiле використання наповнює роман глибиною, емоційністю і багатозаровістю, підкреслюючи їх ключову роль у створенні переконливих й багатогранних чоловічих образів.

У практичній частині роботи систематизовано вибірку епітетних конструкцій у чоловічих мовних портретах у творі Коллін Мак-Каллоу «Ті, що співають у терні». У цьому розділі роботи було здійснено дослідження важливої ролі епітетів у формуванні чоловічих образів в романі «Ті, що співають у терні». У роботі системно досліджено структурно-семантичні типи епітетів, спираючись на класифікацію І. М. Кочан, і комплексно обґрунтовано їх вживання, ролі та функцій у художньому тексті.

Дослідження мовного портрета Ральфа де Брикассара передбачало аналіз 120 епітетних конструкцій, класифікованих на метафоричні, метонімічні, гіперболічні, літотичні, іронічні та оксиморонні підтипи. Примітно, що метафоричні, метонімічні та гіперболічні епітети мали пріоритет у створенні портрета Ральфа, акцентуючи на ключових рисах героя та його характеристиках. Переважаючою структурною моделлю була класична модель А+N, в якій прикметник передує іменнику. Аналіз підкреслив багатогранні функції епітетів у формуванні образу Ральфа, підкреслюючи як його фізичні якості, так і внутрішні характеристики. Епітети слугували для передачі його духовного та морального стану, розкриваючи динаміку його стосунків з іншими героями роману.

У другій половині практичної частини, яка охоплювала 120 епітетних конструкцій, було виявлено, що метафоричні та метонімічні епітети займають ключову позицію у створенні мовного портрета Дейна О'Ніла. Ці типи епітетів розкрили хоробрість, унікальність та багатогранність його особистості, сповненої внутрішніми конфліктами та духовними переживаннями. Серед структурних типів поширеність моделі А+N підкреслила природність характеру Дейна, виділяючи основні риси, які збагатили його впливовий образ в романі. Різноманітне вживання епітетів у

мовному портреті Дейна стало потужним засобом передачі образу героя, підкреслення його експресивності та доцільній побудові мовного портрета.

Отже, комплексне дослідження як семантичних, так і структурних типів епітетів у мовних портретах Ральфа та Дейна сприяло різнобічному й динамічному зображенню цих героїв. Дане дослідження окреслило виважене застосування епітетів, підкресливши їх ключову роль у формуванні чоловічих мовних портретів, які впливають на художню та емоційно глибоку атмосферу роману. Завдяки ретельно проведеному аналізу ця робота надає розуміння того, як епітети сприяють багатогранному формуванню чоловічих персонажів у літературних творах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арешенков Ю. А. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Кривий Ріг : КДПУ, 2006. 112 с.
2. Астрахан, Н. І. Літературний твір як літературознавча проблема. Проблеми славістики, 2005. С. 45–51.
3. Бахтін М. М. Естетика словесної творчості. М. : Видавництво «Мистецтво», 1979. 354 с.
4. Бережна М. В. Відтворення мовленнєвої характеристики персонажів (на матеріалі англomовних художніх текстів та їх перекладів українською мовою). Science and Education a New Dimension. Philology, 2017. № 34, С. 11–15.
5. Белехова, Л. І. Концептуальна амальгама в словесному образі-метаболі (на матеріалі американської поезії постмодерну). Вісник Київського нац. лінгвістичного ун-ту. Серія : Філологія. К. : Видавничий центр КНЛУ, 2011. Т. 14, № 1. С. 18–25.
6. Белехова Л. І. Образний простір американської поезії: лінгвокогнітивний аспект: дис... док. філол. наук. К. : Видавничий центр КНЛУ, 2002. 476 с.
7. Белехова Л. І. Словесний поетичний образ в історико-типологічній перспективі: лінгвокогнітивний аспект (на матеріалі американської поезії). Херсон : Видавництво «Айлант», 2002. 368 с.
8. Биби́к С. П., Єрмоленко С. Я., Пустовіт Л. О. Словник епітетів української мови. К. : Видавництво «Довіра», 1998. 431 с.
9. Білецький А. О. Про мову і мовознавство. К. : Видавництво «АртЕк», 1996. 224 с.
10. Бовсунівська Т. Портретні міфологеми в петербурзьких повістях Миколи Гоголя, 2004. № 20. С. 35–37.
11. Богдан М. М., Власенко В. В., Конторчук Г. К. Сучасна українська літературна мова: лексичний, фонетичний і граматичний аналізи. Житомир : Поліграфічний центр ЖДПУ, 2001. 134 с.

12. Богін Г. І. Модель мовної особистості в її ставленні до різновидів текстів. : дис. докт. філол. наук: 10.02.20/Г. І. Богін.– Спб., 1984. 200 с.
13. Веселовський А. Н. З історії епітету. Історична поетика. М. : Видавництво «Вища школа», 1989. 648 с.
14. Волинський П. К. Основи теорії літератури. К. : Видавництво «Радянська школа», 1962. 352 с.
15. Волковинський О. С. Алітераційні епітети в ранній ліриці В.Кобилянського. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки, 2012. С. 60.
16. Волковинський О. С. Епітет як носій та елемент стилю. Вісник Львівського університету. Серія: Іноземні мови, 2013. № 21. С. 272–277.
17. Волковинський О. С. Поетика епітета: Монографія. Кам'янець-Подільський : Видавництво «Абетка»., 2011. 350 с.
18. Воробйова О. П. Когнітивна поетика: здобутки і перспективи. Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, 2004. С. 18–22.
19. Галич, О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти. К. : Видавництво «Либідь», 2001. 486 с.
20. Галуцьких, І. А. Тілесність у художній прозі англійського модернізму і постмодернізму (когнітивно-семіотичні студії). Запоріжжя : Видавництво «Кругозір», 2016. 627 с.
21. Ганич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів української мови. К. : Видавництво «Вища школа», 1985. 360 с.
22. Глоба Л. Психолінгвістичні аспекти сприйняття і розуміння художнього тексту // Психологія особистості, 2011. № 1 С. 132–138.
23. Голянич М. І., Бабій І. О., Стефурак Р. І. Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія. Івано-Франківськ : Видавництво «Сімик», 2011. 272 с.

24. Грабовецька О. С. Епітетна конструкція у художньому перекладі (на матеріалі української та англійської мов): автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.16. К., 2003. 22 с.
25. Дика Л. Колірний епітет як образний засіб мови художнього тексту, 2018. № 7. С. 205–213.
26. Дудар О. Лінгвостилістичні особливості портретизації персонажа (на матеріалі роману Теодора Драйзера «Оплот»), 2013. № 2. С. 67–69.
27. Дудик П. С. Стилістика української мови: Підручник. К. : Видавництво «Академія», 2005. 368 с.
28. Еліот Т. С. Музика поезії // Антологія світової літературно-критичної думки. Львів : Видавництво «Літопис», 1996. С. 73–82.
29. Єрмоленко С., Бибик С., Тодор О. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. К. : Видавництво «Либідь», 2001. 224 с.
30. Жуковська В. В. Основи теорії та практики стилістики англійської мови. Житомир : Видавництво «ЖДУ ім. І. Франка», 2010. 240 с.
31. Загнітко А. П. Лінгвістика тексту: теорія і практикум. Науково-навчальний посібник, 2006. 289 с.
32. Зорівчак Р. П. Реалія в художньому мовленні; перекладознавчий аспект. Львів, 1994. С. 63.
33. Іванишин В. П. Пізнання художнього твору. Дрогобич : Видавнича фірма «Відродження», 2003. 21 с.
34. Іваньо І. В., Колодна А. І. Мистецтво слова і психологія творчості в естетичній концепції О.О.Потебні. К. : Мистецтво, 1985. С. 126–129.
35. Киченко О. С. Фольклор як художня система. Проблеми теорії. Дрогобич : Видавництво «Каменярь», 2002. 216 с.
36. Ковалів Ю. І. Літературний портрет. Літературознавча енциклопедія. К. : Видавництво «Академія», 2007. 608 с.

37. Козлянинова Ж. П. Стилістична роль епітета в поезії Джона Кітса. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації», 2019. С. 67–74.

38. Коломієць І. І. Основні лінгвостилістичні поняття і категорії. Умань : Видавництво «Візаві», 2015. 202 с.

39. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту. Навч. посіб. К. : Видавництво «Знання», 2008. 423 с.

40. Красавіна В. В. Структурно-семантичні, стилістичні та текстові функції епітета в історичному романі (на матеріалі творів другої половини ХІХ – першої половини ХХ ст.): автореф. дис... канд. філол. наук. К., 2005. 20 с.

41. Кульбабська О. В., Кардащук О. В. Текстотвірна функція епітета в художньому тексті. Вісник Харківського національного університету : зб. наук. праць. Харків, 2006. № 742. С. 256–264.

42. Кусько Є. Я. Лексико-синтаксичні засоби мовної характеристики персонажів у романах А. Шаррера. : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Львів, 1969. 348 с.

43. Кухаренко В. А. Практикум з стилістики англійської мови: Підручник. Вінниця : Видавництво «Нова Книга», 2000. 160 с.

44. Лантвойт Н. Види епітетів у англійському художньому дискурсі. : Курсова робота Лантвойт Н. Житомир, 2010. 45 с.

45. Лесик В. В. Стилістичні фігури. К, 1962. № 1. С. 18-30.

46. Лисиченко Т. Ю. Мовленнєвий паспорт особистості як основа творення художнього образу: граматики та поетики помилок. Лінгвістичні дослідження : зб. наук. праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2017. № 46. С. 107–118.

47. Лужецька Л. Лексичні засоби виразності мовлення та їх роль у становленні мовної особистості. Рідне слово в етнокультурному вимірі. Дрогобич, 2012. № 3. С. 438–444.

48. Лукенчук А. В. Прикметники оцінки в сучасній англійській мові : автореф. дис. канд. філол. наук. Львів, 1998. 16 с.
49. Маккалоу К. Ті, що співають у терні: пер. з англ. В. Горбатька. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 688 с.
50. Марчук Л. М. Мовні засоби створення портрета в жіночій прозі Галини Тарасюк. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка. Серія : Філологічні науки. Кам'янець-Подільський : ПП Буйніцький, 2009. № 18. С. 3–7.
51. Мацько Л. І. Стилїстика української мови : Підручник. Видавництво : «Вища школа», 2003. 462 с.
52. Мельник М. Літературний портрет : до проблеми жанрової моделі. Вісник Львівського університету, 2007. С. 215–220.
53. Мизак А. А. Субстантивні словосполучення з препозитивним атрибутом в англійській мові та відповідні конструкції українською мовою: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.663. К., 1969. 16 с.
54. Насалевич Т. В., Дмитренко В. А., Мізецька В. Я. Порівняльне дослідження портретних описів у різних типах тексту. Вісник Харківського держ. ун-ту., 1998. № 406. С. 124–128.
55. Насалевич Т. В. Класифікація портретних описів. Науковий вісник Чернівецького ун-ту., 2002. № 136. С. 48–52.
56. Ницполь В. І. Мовна особистість персонажа серійного вбивці (на матеріалі американської прози ХХ століття) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 ДВНЗ «Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника». Івано-Франківськ, 2018. 233 с.
57. Онопрієнко Т. М. Епітет у системі тропів сучасної англійської мови (Семантика. Структура. Прагматика): автореф. дис... канд. філол. наук / Т.М. Онопрієнко. Харків, 2002. 19 с.
58. Онопрієнко, Т. М. Епітет як первісний троп і системоутворюючий центр тропіки. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка (8), 2001. № 8. С. 127–130.

59. Онопрієнко Т. М. Семантичні та структурні особливості компаративних епітетів у сучасній англійській мові. Житомир, 2006. 5 с.
60. Онопрієнко Т. М. Узуально-асоціативні епітети в сучасній англійській мові. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Вип. 23. Житомир, 2005. № 23. С. 89–92.
61. Пентиліук М. І. Культура мови і стилістика. К. : Видавництво «Вежа», 1994. 240 с.
62. Потєбня О. О. Теоретична поетика. К. : Видавництво «Вища школа», 1990. 344 с.
63. Привалова С. Лексичні засоби поетичної мови, 2008. № 5. С.39–44.
64. Пустова Ф. Д. Тропіка в художньому творі. Донецьк : Видавництво «Райдуга», 1972. 124 с.
65. Русанівський В. М., Тараненко О. О. Українська мова: Енциклопедія. К. : Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 820 с.
66. Святовець В. Ф. Словник тропів і стилістичних фігур. К. : Видавництво «Академія», 2011. 176 с.
67. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Видавництво «Довкілля-К», 2006. 716 с.
68. Семенчук І. Портрет у художньому творі. К. : Дніпро, 1965. 74 с.
69. Сізова К. Людина у дзеркалі літератури: трансформація принципів портретування в українській прозі ХІХ – початку ХХ ст. К. : Науково-видавничий центр «Наша культура і наука», 2010. 356 с.
70. Скачков А. Ю. Зовнішнє і внутрішнє в концентрованому портреті. Лінгвістичні дослідження: Збірник наукових праць. Харків : ХДПУ, 2000. № 4. С. 135–139.
71. Суворова Т. М. Система словесних образів американської фольклорної балади ХVІІІ – ХХ століть: когнітивно-семіотичний та

лінгвосинергетичний аспекти: дис. ... канд. філол. наук.: 10.02. 04. Херсон, 2016. 272 с.

72. Тропеїчні засоби реалізації прагматичної скерованості художнього тексту <http://eprints.zu.edu.ua/2527/> (дата звернення : 11.06.2023).

73. Франчук В. Ю. Наук. спадщина О. О. Потебні і сучасна філологія. К. : Видавництво «Наукова думка», 1985. 247 с.

74. Шаповал А. С. Лінгвокультурологічна характеристика мовної особистості персонажа художнього твору (на матеріалі романів Перл Бак «Імператриця» та Павла Загребельного «Роксолана») : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15. Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського. Одеса, 2015. 192 с.

75. Шевчук З. С. Понятійно-термінологічне поле дослідження ієрархії «мовна особистість – мовний портрет». Одеський лінгвістичний вісник, 2014. № 4. С. 305–308.

76. Шершньова А. В. Образотворчість в англomовних орієнтальних поетичних мініатюрах: когнітивно-семіотичний аспект. К. : Видавництво «Видавничий дім Дмитра Бураго», 2015. 296 с.

77. Шутова Л. І. Епітет в українській поезії 20-30-х років ХХ ст. (структурно-семантичний і функціональний аспекти): автореф. дис. ... канд. філол. наук. К., 2003. 20 с.

78. Якимчук Л. Д. Динаміка зв'язності у сучасному англomовному поетичному тексті. № 98. К., 1990. С. 85–90.

79. Aoun, J., Choueiri, L. Epithets. *Natural Language & Linguistic Theory*, 2000. Vol. 18. P. 1–39.

80. Baron-Cohen, S., Harrison, J., Goldstein, J. H., & Wyke, M. Coloured speech perception: Is synaesthesia what happens when modularity breaks down? *Perception*, 1993. Vol. 22. P. 415–428.

81. Busch, B., The language portrait in multilingualism research: Theoretical and methodological considerations, in *Urban Language & Literacies*, 2018. 236. S.

82. Campen, C. V. The hidden sense: Synesthesia in art and science, 2008. 200 S.
83. Eco U., Semiotics and the Philosophy of Language, 1984. 242 S.
84. Ferry, P., Masculinity in contemporary New York fiction. Routledge, 2015. 196 S.
85. Gibbs R. W., Jr. Process and products in making sense of tropes, 1993. P. 252–276.
86. Horlacher, S., Configuring masculinity. In S. Horlacher, & M. Bracher (Eds). Configuring Masculinity in theory and literary practice, 2015. P. 1–10.
87. Horlacher, S., Constructions of masculinity in British literature from the middle ages to the present, 2012. 278 S.
88. Kusters, A., De Meulder, M., (2019). Language Portraits: Investigating Embodied Multilingual and Multimodal Repertoires, 2019. 37 S.
89. McCullough, C., The Thorn Birds. Beijing: Foreign Language Teaching and Research Press, 1992. 592 S.
90. Mosse, G. L., The image of man: The creation of modern masculinity. Oxford University Press, 1998. 240 S.
91. Sarah J. Maas, Throne of glass: Bloomsbury Publishing Plc, 2012. 406 S.
92. Soshalskaya E. G., Prokhorova V. I. Stylistic Analysis: Higher School, 1976. 155 S.
93. Updike, J., John Updike: Novels, 1959-1965: The poorhouse fair, Rabbit, run; The Centaur, Of the farm. New York: Library of America, XI, 2018. 813 S.